శ్రీలలిత

అష్టమ భాగము

(701 నుండి 800 వరకు నామములకు వివరణము)

8

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్

ధనిష్ఠ

ఈ ప్రచురణ యొక్క కంటెంట్ సద్భావన చర్యగా మరియు వ్యక్తిగత ఉపయోగం కోసం మాత్రమే ఉచితంగా ఇవ్వబడుతుంది. దానిని అలానే ఉంచడం మన బాధ్యత.
విధంగానైనా లేదా ఏ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లోనైనా వాణిజ్యీకరణ నిషేధించబడింది, అలాగే ప్రచురణకర్త యొక్క వ్రాతపూర్వక అనుమతి లేకుండా పంపిణీ, లేదా పూర్తిగా, లేదా కొంత భాగాన్ని ప్రచురించడం నిషేధించబడింది. అన్ని హక్కులూ గ్రంధకర్తవి, ప్రచురణకర్తవి.

ప్రథమ ముద్రణ : 2011

ప్రతులు : 1,000

వెల : రూ॥ **40-00**

ప్రాప్తిస్థానము :

జగద్గురు మందిరము

(ది వరల్డ్ టీచర్ టెంపుల్)

'రాధామాధవమ్'

14-38-2, ముప్పిడి కోలనీ,

విశాఖపట్నం - 530 002.

ఫోన్ : 0891-2701531

e-mail : dhanishta@rediffmail.com

ముద్రణ :

ఎక్సెల్సియస్ ప్రింటింగ్ స్కూల్

విశాఖపట్నం – 530 016.

☏ 0891-2747320, 9848075132.

ధనిష్ఠ

స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థ

"ధనిష్ఠ" అనగా ధనపూరిత దివ్యవాయువు. ధనమనగ దివ్య సంపద. అది కేవలము డబ్బుకాదు. డబ్బుతో సంపదను కొలువ లేము, కొనలేము. సంపద జీవన వైభవమునకు సంబంధించినది. మన శ్రుతులలో అగ్ని, వాయువు, ఇంద్రుడు, బృహస్పతి యిత్యాది దివ్య ప్రజ్ఞలను ధనమనిరి. ఆర్ష విజ్ఞానమే నిజమైన ధనము. అట్టి ధనమును కూర్పుచేసి వ్యాప్తి చేయుటకు "ధనిష్ఠ" 1992లో జన్మించినది.

"ధనిష్ఠ" మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారి వాక్కును సి.డి., ఆడియో, వీడియో క్యాసెట్ల రూపములోను, పుస్తకముల రూపము లోను భద్రపరచి సత్సాధకుల కందించునట్టి యజ్ఞార్థకర్మను చేపట్టినది.

"ధనిష్ఠ" ఒక చక్కని గ్రంథాలయమును, ధ్యాన మందిరమును సద్గోష్ఠికై వలసిన వాతావరణమును – "జగద్గురు మందిరము"గ ఏర్పరచి, ఆసక్తి కలవారికి ధ్యానము, స్వాధ్యాయము నేర్పుచున్నది.

సంకలనకర్త : మాస్టర్ పార్వతీకుమార్

మాతృదేశము మొదలుగా ఉత్తర అమెరికా, లాటిన్ అమెరికా మరియు ఐరోపా ఖండములలోగల ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసువులకు ప్రచోదనము కలిగించుచూ, భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, యోగాభ్యాసము యిత్యాది విషయములలో బోధనలు గావించుచూ, పరమగురువుల మార్గానుయాయులకు వెలుగుదారి చూపించు చున్న సత్సాధనా సంపత్తిగల నవయుగ యోగ మార్గదర్శి **మాస్టర్ పార్వతీకుమార్**గారు. వారి బోధనలు లెక్కకుమించి యున్ననూ, పలురకములైన విషయ, విజ్ఞాన బోధనలుగా తెలియవచ్చును. అవి బోధనలుగానే కాకుండా నిత్యజీవితమున అనుసరణీయమై, ఆచరణ యోగ్యమై, ఆచరించువారికి సత్యదర్శనమున సత్వర ఫలితముల నందించు చున్నవని తెలుపుట అతిశయోక్తి కానేరదు.

సాంఘిక, ఆర్థిక, ఆధ్యాత్మిక, సాంస్కృతిక, కళారంగములలో వారి నిరంతర సేవలను గుర్తించి, గౌరవించి, ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్ **"డాక్టర్ ఆఫ్ లెటర్స్"** పట్టానందించి, ఆదర్శవంతమైన వారి సేవలను కొనియాడినది.

ఆర్థిక, సాంఘిక, సేవారంగములలో – మానవాళి మనుగడలో సుఖము, శాంతి పరిమళింపజేయు సూత్రముగా ఆధ్యాత్మికత అలరారినప్పుడే దానికి సాఫల్యత, సార్థకత ఉండునని, *"మానవ సేవయే మాధవ సేవ"* అను మాటకు

సరియైన అర్థము యిదేనని మాస్టరుగారు తమ ప్రవర్తన ద్వారా తెలియ పరచుచున్నారు. మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారు బాధ్యతగల గృహస్థులు, పేరున్న ఆర్థిక సలహాదారు, విజ్ఞానమును వికసింపజేయు గురువు, శారీరక – మానసిక రుగ్మతలను తొలగింపజేయు వైద్యులు, శతాధిక గ్రంథముల సంకలన కర్త, నిగర్వి, నిర్మల హృదయులు.

జ్ఞానము ఏ ఒక్కరికి చెందినది కాదనియు, జ్ఞానులు సైతము అందరునూ జ్ఞానమునకే చెందిన వారనియూ, జ్ఞానమే సరియగు వాహికల నెన్నుకొని తనను తాను ప్రకటించుకొనుచుండు ననియూ, అందుచే నిజముగా ఎవ్వరూ గ్రంథకర్తలు కాజాల రనియూ, సంకలన కర్తలే ననియు మాస్టరుగారి దృఢ విశ్వాసము. విశేష పరిజ్ఞానముగల ప్రతిభావంతు లైనప్పటికి సౌశీల్యముతో సామాన్యుల మిత్రత్వము నభిలషించు సమవర్తి.

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారి ఆధ్వర్యమున ఎన్నియో ధార్మిక సంస్థలు దేశ విదేశములలో పరహితసేవ గావించుచున్నవి. “పరహితము పరమధర్మ” మను ఆర్యోక్తి వారి జీవితమును నడిపించుచున్నది. భగవద్ధ్యానము, స్వాధ్యాయము, పరహితములకు త్రిధాబద్ధులుగా ఎందరో ఆస్తికులకు వారు ప్రపంచమున ప్రచోదనము గావించుచున్నారు. పరమగురు పరంపర వారి కాదర్శము.

- ధనిష్ఠా ఫౌండేషన్

తొలిపలుకు

"**శ్రీ**లలిత" అను శీర్షికగా మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారు లలితా సహస్రనామములకు వ్యాఖ్యానము వ్రాయుచున్నారు. అవి ప్రతిమాసము 'నావాణి' దర్శన మాస పత్రికయందు ప్రచురింపబడుచున్నవి. పాఠకుల కోరికపై అమ్మవారి "సహస్ర" నామములను "శత" నామములు ఒక భాగముగ ప్రచురించుటకు సంకల్పించితిమి. ఇప్పటికి 700ల నామము లను 7 భాగములుగ ధనిష్ఠ ప్రచురించినది. ప్రస్తుతము 701 నుండి 800 వరకు 8వ భాగముగ అందించుచున్నాము.

మాస్టర్ పార్వతీకుమార్‌గారి వివరణము ఎల్లవేళల సత్సాధకుల నుద్దేశించియే యుండును. వారి భాష కూడ చాల సరళము. గంభీర మగు విషయములను పామరులకు సహితము అందించగల స్పష్టత ఆయన భాషణమందు, రచనలయందు గోచరించును. వారినుండి వెలువడిన విజ్ఞానాంశ మేదైననూ ఆచరణకు స్ఫూర్తి కలిగించునట్లుగ నుండును.

ఆవేశములేని ఆచరణ వారియందు, వారి భాషణయందు నిత్యము గోచరించు చుండును. ఆచరణయే ఇహపరములకు పరిష్కార మని వారి బోధనలు ప్రస్ఫుటము చేయుచుండును.

అందులకే ఈ ముద్రణము.

– ధనిష్ఠ

పరిచయము

లలితాదేవి, శ్రీదేవి, దుర్గ, మహాలక్ష్మి, మహాసరస్వతి, మహాకాళి, రాజరాజేశ్వరి, త్రిపురసుందరి, ఇవియన్నియు జగదంబ నామములే. విశ్వ చైతన్యమే జగదంబ. ఆమె నుండియే త్రిగుణములు, పంచభూతముల సృష్టి ఏర్పడుచున్నది. ఇవియే ఆమె అష్ట ప్రకృతులు. అందలి చైతన్యమామెయే. అష్ట ప్రకృతులకు మూలము కనుక ఆమెయే మూల ప్రకృతి. సృష్టికి మూలాధారము ఆమెయే. అవ్యక్త స్థితియందు సత్యముగను, వ్యక్త స్థితియందు మహాచైతన్యముగను విరాజిల్లునదియే శ్రీమాత.

సమస్త దేవతామూర్తులు, గ్రహగోళములు, సర్వజీవకోటి శ్రీలలిత నుండి ఏర్పడినవే. ఆమె లీలావిలాసము, సృష్టివైభవము సహస్ర నామములతో కొనియాడబడినది. వర్ణన కతీతమైనను ఆమెను వర్ణించు ప్రయత్నము, ఆ మహా చైతన్యమున స్థితి గొనుటకు వినియోగ పడును. అందులకే పారాయణము.

అవగాహనతో కూడిన పారాయణము చేయుట వలన రుచి తెలియును. రుచియనగ వెలుగు. రుచియనగ అనుభూతి కూడ. అట్టి దర్శనము అందరికి దక్కవలెనని, అనుభూతి అందరికిని కలుగవలెనని ఋషుల ఆకాంక్ష. అవగాహన అనుభూతికి మార్గము చూపును గనుక వ్యాఖ్యానములు సరళముగనున్నచో అవగాహన సులభము. అందులకే ఈ వ్యాఖ్యానము. సామాన్యులకు వినియోగపడినచో ఈ ప్రయత్నము సఫలము.

- పార్వతీకుమార్

విషయసూచిక

701.	దేశకాలాపరిచ్ఛిన్నా	....	15
702.	సర్వగా	....	17
703.	సర్వమోహిని	....	19
704.	సరస్వతీ	....	22
705.	శాస్త్రమయీ	....	25
706.	గుహాంబాః	....	27
707.	గుహ్యరూపిణి	....	30
708.	సర్వోపాధి వినిర్ముక్తా	....	31
709.	సదాశివ పతివ్రతా	....	32
710.	సంప్రదాయేశ్వరీ	....	33
711.	సాధు	....	35
712.	ఈ	....	37
713.	గురుమండలరూపిణి	....	39
714.	కులోత్తీర్ణా	....	41
715.	భగారాధ్యా	....	43
716.	మాయా	....	46
717.	మధుమతీ	....	49
718.	మహీ	....	51
719.	గణాంబా	....	53
720.	గుహ్యకారాధ్యా	....	55
721.	కోమలాంగి	....	58
722.	గురుప్రియా	....	61

723.	స్వతంత్రా	....	64
724.	సర్వతంత్రేశీ	....	67
725.	దక్షిణామూర్తి రూపిణి	....	70
726.	సనకాది సమారాధ్యా	....	72
727.	శివజ్ఞానప్రదాయిని	....	74
728.	చిత్కళా	....	76
729.	ఆనందకలికా	....	78
730.	ప్రేమరూపా	....	79
731.	ప్రియంకరి	....	80
732.	నామపారాయణప్రీతా	....	81
733.	నందివిద్యా	....	84
734.	నటేశ్వరీ	....	86
735.	మిథ్యా జగధిష్ఠానా	....	88
736.	ముక్తిదా	....	91
737.	ముక్తిరూపిణి	....	93
738.	లాస్యప్రియా	....	95
739.	లయకరీ	....	95
740.	లయకరీ	....	97
741.	రంభాదివందితా	....	100
742.	భవదా వసుధా వృష్టిః	....	102
743.	పాపారణ్య దవానలా	....	104
744.	దౌర్భాగ్య తూలవాతూలా	....	106
745.	జరాధ్వాంత రవిప్రభా	....	108
746.	భాగ్యాబ్ధిచంద్రికా	....	111
747.	భక్తచిత్త కేకిఘనాఘనా	....	113
748.	రోగపర్వత దంభోళీ	....	115

749.	మృత్యుదారు కుఠారికా	....	117
750.	మహేశ్వరి	....	120
751.	మహాకాళీ	....	123
752.	మహాగ్రాసా	....	126
753.	మహాశనా	....	126
754.	అపరా	....	129
755.	చండికా	....	131
756.	చండముండాసుర నిషూదిని	....	132
757.	క్షరాక్షరాత్మికా	....	133
758.	సర్వలోకేశి	....	134
759.	విశ్వధారిణి	....	136
760.	త్రివర్గదాత్రి	....	137
761.	సుభగా	....	139
762.	త్ర్యంబకా	....	140
763.	త్రిగుణాత్మికా	....	141
764.	స్వర్గాపవర్గదా	....	142
765.	శుదా	....	145
766.	జపాపుష్ప నిభాకృతిః	....	147
767.	ఓజోవతీ	....	149
768.	ద్యుతిధరా	....	151
769.	యజ్ఞరూపా	....	153
770.	ప్రియవ్రతా	....	156
771.	దురారాధ్యా	....	158
772.	దురాధర్షా	....	160
773.	పాటలీ కుసుమప్రియా	....	163
774.	మహతీ	....	167

775.	మేరునిలయా	....	168
776.	మందార కుసుమప్రియా	....	170
777.	వీరారాధ్యా	....	172
778.	విరాడ్రూపా	....	173
779.	విరజా	....	175
780.	విశ్వతోముఖీ	....	176
781.	ప్రత్యగ్రూపా	....	178
782.	పరాకాశా	....	180
783.	ప్రాణదా	....	182
784.	ప్రాణరూపిణ	....	184
785.	మార్తాండ భైరవారాధ్యా	....	185
786.	మంత్రిణీ న్యస్తరాజ్యధూః	....	187
787.	త్రిపురేశీ	....	189
788.	జయత్సేనా	....	190
789.	నిస్త్రైగుణ్యా	....	191
790.	పరాపరా	....	191
791.	సత్యజ్ఞానానందరూపా	....	193
792.	సామరస్య పరాయణా	....	195
793.	కపర్దిని	....	198
794.	కళామాలా	....	199
795.	కామధుక్	....	200
796.	కామరూపిణ	....	202
797.	కళానిది	....	204
798.	కావ్యకళా	....	205
799.	రసజ్ఞా	....	206
800.	రసశేవధిః	....	207

శ్రీ లలిత - 8

అష్టమ భాగము

శ్రీ లలిత

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః ।

701. 'దేశకాలాపరిచ్ఛిన్నా'

దేశముచేతగాని, కాలముచేతగాని పరిచ్ఛిన్నము కానిది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత తత్త్వమును కొలతలు వేయుటకుగాని, హద్దులు పెట్టుటకు కాని వీలు పడదు. ఆమె అపరిచ్ఛిన్నమగు తత్త్వము. పరిచ్ఛిన్నము కాదు. కాలము ఆయుర్దాయము నిర్ణయించును. అట్టి కాలము తత్త్వము నుండి పుట్టినదే. అట్లే దేశము కూడా. దేశమనగా క్షేత్రము. అనగా సృష్టి జరుగు చోటు. కాలము, చోటు పరిమితములు గలవి. సృష్టి ఆరంభమున శ్రీమాత సంకల్ప మేర్పడినపుడు ప్రకృతి పుట్టును. ప్రకృతితో పాటు కాలము పుట్టును. కాలము, ప్రకృతి మూలమున చోటు యేర్పడును. ఆ చోటులో తత్త్వము నిండగ మహత్తు యేర్పడును. మహత్తు నుండి మహదహంకార మేర్పడును. అందుండి సాత్త్వికము, రాజసికము, తామసికము అను అహంకారము లేర్పడును. అటుపైన జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, తన్మాత్రలు, పంచభూతములు పుట్టును. ఇవి అన్నియూ కాలము, ప్రకృతితో కూడి ఇరువది ఏడు తత్త్వములై నిలచును. ఈ తత్త్వము లన్నియూ కూడి బ్రహ్మాండ మగును. ఈ అండము నుండి విరాట్పురుషుడు పుట్టును. అతని అంగములుగ అగ్ని వాయువు ఆదిగా గల విశ్వేదేవతలు పుట్టుదురు. ఇట్లు సృష్టియందు పుట్టినవాటి కన్నింటికిని ఆయుర్దాయ మున్నది. ఇవి అన్నియూ చోటుచే

పరిమితమై యున్నవి. కాలము ప్రకృతితో సహా దిగివచ్చిన సమస్త తత్త్వములకు దేశ కాల పరిమితి యున్నది.

పై తత్త్వములన్నియూ ఎందుండి పుట్టినవో ఆ తత్త్వమునకు పరిమితి లేదు. అట్టి తత్త్వము నుండి దిగివచ్చిన కాలము ఆ తత్త్వమును కొలతలు వేయలేదు. అట్లే ఆ తత్త్వము నుండి దిగివచ్చిన ప్రకృతి తత్త్వమునకు హద్దులు పెట్టలేదు. అట్టి తత్త్వమును శ్రీమాతగ ఋషులారాధించినారు. దేని నుండి సమస్తము దిగివచ్చినదో దానిని కొలతలు వేయుటకును, హద్దులు పెట్టుటకును వీలుపడదు. ఆ తత్త్వము సృష్టికి పూర్వమున కూడ నుండును. సృష్టి యందు అంతర్యామియై యుండును. సృష్టి లయమైనపుడు కూడ అదియే యుండును. అది నిత్యమగు తత్త్వము. దానినే సత్య మందురు. అట్టి సత్యమే శూన్యత.

702. 'సర్వగా'

సర్వమును వ్యాపించి యుండునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

శ్రీదేవి చైతన్య స్వరూపిణి. కదలిక గలది. కదలనిది. నవా వర్ణ సృష్టి నేర్పరచుచూ అందు వ్యాపించి యుండునది. నిత్యమూ పుట్టుక, వృద్ధి, క్షయము కలిగించుచూ, మార్పులు చేయుచూ నిత్య నూతనమై వెలుగొందు చుండును. పదార్థమును శక్తితో కదలించుచూ, వ్యాప్తి చెందుచూ నుండును. బీజము మొలకెత్తుట, మ్రొక్క యగుట, అటుపై వృక్షమగుట, అటుపైన శాఖోపశాఖలుగ విస్తరించుట, అందుండి పుష్పములను, ఫలములను వికసింపజేయుట, ఇట్లు అను నిత్యమూ వ్యాపించుచూ గమనము కలిగి యుండును. అన్నిటియందు వ్యాపించును. అంతటా వ్యాపించును. ఆమెలేని వస్తువు లేదు. ఆమె లేని చోటు లేదు. అణువు నుండి బ్రహ్మాండము వరకూ అంతటా వ్యాపించియుండు శ్రీదేవిని చూడలేకపోవుట అజ్ఞానము. కదిలికలను గమనించు చున్నప్పుడు శ్రీమాత గమనమును గమనించుట విజ్ఞానము. కదలిక లేని అణువు లేదు. కదలిక లేని జీవి లేదు. కదలనట్లు తోచు వస్తువుల యందు కూడ కదలిక యున్నది. సృష్టి అంతయూ గమనము కలిగి యున్నది. కనుకనే దానిని జగత్తు అందురు. కదలిక శ్రీమాత వ్యాపనము వలననే కలుగును.

శ్రీమాత కదలిక యందు విశేష మేమనగా కదలుచూ వ్యాపనము చెందును. కదలినంత మాత్రమున పూర్వదేశమున లేకుండుట

యుండదు. జీవులు కదులునపుడు ముందు చోటున యుండరు. ఇంటి నుండి బజారునకు వెళ్ళినపుడు ఇంటిలో వుండరు. ఇంటిలో కూడ ఒక గదిలో నున్నప్పుడు మరియొక గదిలో నుండరు. కదలిక వలన జీవులు ఒక చోటులో నుండుట, ఇతర చోటులలో నుండకపోవుట యుండును. కాని శ్రీమాత అట్లుకాదు. అన్నిచోట్ల నుండును. అంతటా యుండును. ఆమె గమనమున వ్యాపన మున్నది. కదలుచూ వ్యాప్తి చెందుచుండుట వలన ఆమెను 'సర్వగా' అని ప్రశంసింతురు.

సర్వము నందు వ్యాప్తిచెందుచు నుండు శ్రీమాత భూత భవిష్యత్ కాలములందు కూడ నుండును. పూర్వము లేదని ఇప్పుడు వున్నదని చెప్పుటకు వీలు లేదు. పూర్వము ప్రస్తుతము భవిష్యత్తు నుందు కూడ యుండునది శ్రీమాత. సర్వకాలముల యందు, సర్వలోకముల యందు వ్యాప్తిచెంది సమస్తమునకు కదలిక కలిగించు శ్రీమాత తత్త్వము 'సర్వగా' అని తెలియవలెను.

703. 'సర్వమోహిని'

సమస్త మోహములను కలిగించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

లేనిది వున్నట్లుగ గోచరింపచేసి మోహము కలిగించునది శ్రీమాత. ఉన్నది ఒక్కటియే. అది సత్యము నిత్యము. దానిని బ్రహ్మమని కూడ అందురు. అందుండి యేర్పడిన సంకల్పము క్రమముగ మార్పులు చెందుచు అనేకానేక వస్తువులుగ గోచరించును. ఒకే సత్యము స్థూలముగ నవ విధమగు మార్పులు చెందుచుండును. మార్పు చెందినపుడెల్ల మూలవస్తువు అగోచర మగును. మూలవస్తువు మరుగున పడును. గుర్తునకు రాదు. మార్పు చెందినది స్థిరపడు చుండును. అసత్యము సత్యమువలె గోచరించును. సత్యము గోచరింపదు. సత్యమును తెలిపి ననూ నమ్మబుద్ధి కాదు. అసత్యమే నమ్మబుద్ధి అగును. ఇంతకన్న మోహ మేమున్నది. సృష్టి యందు సర్వమును మోహము చేతనే నడుపబడు చున్నది. మోహమే లేనిచో సృష్టి కథయే లేదు. తెలిసినవారు కూడ మోహమున పడుదురు. త్రిమూర్త్యాదులకే మోహము తప్పలేదు. జ్ఞానుల కును మోహము తప్పలేదు. నారదాది దేవర్షులు కూడ మోహమును తప్పించుకొన లేకపోయిరి. మినహాయింపు లేక సృష్టిలో నందరిని మోహపరచునది శ్రీమాత.

వెండితెరపై జరుగు కథ ఎంత సత్యమో జగత్కథ కూడ అంతే సత్యము. కాని జగత్తున నందరూ ఎవరికి తోచినది వారికి సత్యమని

భావించుచూ, తీరుబడి లేక జీవించు చుందురు. సృష్టించుచున్నానని బ్రహ్మ, స్థితికారకుడనని విష్ణువు, సంహారకుడనని రుద్రుడు, పరిపాలకుడ నని ఇంద్రుడు, దిక్పాలకులమని అష్టదిక్పాలకులు, గ్రహదేవతలమని నవగ్రహ దేవతలు పూర్ణముగ నమ్మి వారి వారి కార్యములను తీరుబడి లేక నిర్వర్తించుచున్నారు.

అట్లే ఆదిత్యులు, రుద్రులు, పితరులు, వసువులు, పంచ భూతములు, వారి వారి కార్యములను నిర్వర్తించుచున్నారు. తాము మానవుల మని మనుష్యులు భావించుచున్నారు. అందున పురుషుల మని, స్త్రీలమని, వృద్ధుల మని, బాలురమని భావించుచూ జీవించు చున్నారు. అనేకానేక సంబంధములను కూడ సత్యములని నమ్మి జీవించుచున్నారు. భార్యయని, భర్తయని, సంతానమని, బంధుమిత్రుల మని, స్వదేశీయులమని, విదేశీయులమని అనేకానేక భావములను నమ్మి జీవించుచున్నారు.

ఇవి అన్నియు తాత్కాలిక సత్యములే అయిననూ నిత్యమని భావించి, అసత్యమును సత్యమని నమ్మి, సత్యమును మరచి జీవించుట అద్భుతమైన గమ్మత్తు. శ్రీమాత మోహినీ తత్త్వమును ఎవ్వరునూ జయింపలేరు. కామేశ్వరుడగు శివుడు కూడ మోహమున పడిన కథ యున్నది. సృష్టి నిర్వహణమునకు శ్రీమాత వినియోగించు మోహినీ శక్తి ప్రప్రధానమైనది.

త్రిమూర్తుల నుండి కీటకముల వరకు అందరునూ జీవులే. అందరికినీ అనుభవము గూర్చి అనుభూతిని కలిగించుచూ, జ్ఞానము

కలిగించుచూ కాలక్రమమున పరిణతి నిచ్చునది శ్రీమాత. పరిణామము క్రమమున పెరుగుచూ తుదకు సత్యము నెరుగుట జీవుని కథ. సత్యము నెరిగిననూ మోహమును దాటలేమని తెలియుట పూర్ణ సత్యము. అట్లు తెలిసినవారే సనక సనందనాదులు, వశిష్ఠాది బ్రహ్మర్షులు మరియు సప్త ఋషులు. సమస్తము శ్రీమాత లీలావిలాస మనియు జీవుల నుద్ధరించుటయే ఆమె ప్రధాన కార్యమనియు తెలిసి ఆమె కార్యమునకు యితోధికముగ సహకరించు చుందురు. మోహినీ దేవి యందు విధేయత కలిగి యుందురు.

704. 'సరస్వతీ'

ప్రవహించు చైతన్య స్వరూపిణి శ్రీమాత అని అర్థము.

బ్రహ్మము నుండి పాతాళ లోకముల వరకు ప్రవాహమువలె చైతన్య స్వరూపిణి యగు శ్రీమాత ప్రవహించుచూ నుండును. ఈ ప్రవాహముననే లోకము లేర్పడుట, ఆయా లోకములందు ఆయా జీవులేర్పడుట జరుగుచుండును. చైతన్య ప్రవాహమును సరస్వతి అని పిలుతురు.

బ్రహ్మము నుండి మేల్కొని చతుర్ముఖ బ్రహ్మ నుండి వ్యక్తమై శ్రీమాత నిత్యమూ ప్రవహించుచూ సృష్టి స్థితి లయ కార్యములను నిర్వర్తించుచుండును. చైతన్యము సూక్ష్మము నుండి స్థూలమునకు ప్రవహించు చుండగ పదునాలుగు లోకము లేర్పడును. పురాణము లందు ప్రసిద్ధి గాంచిన గంగావతరణము కథ శ్రీమాత సరస్వతీ తత్త్వమునకు ప్రతీక. ఆకాశము నుండి శివుని శిరస్సు చేరుట, శివ జటాజూటము నుండి హిమాలయము చేరుట, ఉత్తమ పర్వతశ్రేణుల నుండి భూమిని చేరుట, భూమి నుండి పాతాళమును చేరుట గంగా ప్రవాహము కథగ తెలుపుదురు. శ్రీమాత శుద్ధ చైతన్యము ప్రవ హించుచూ స్థితి భేదములు చెందుచు నుండును. అవరోహణ క్రమమున సూక్ష్మము నుండి స్థూలము చేరును. ఆరోహణ క్రమమున స్థూలము నుండి సూక్ష్మమున చేరును. ఇట్లు అధో ఊర్ధ్వగతుల గమనము గల

ప్రవాహము గనుక శ్రీమాతను 'గంగ' అని కీర్తింతురు. 'గం' అనగా గమనము, మరల 'గ' అను శబ్దము ఊర్ధ్వ గమనమునకు సంకేతము. 'గంగ' అను శబ్దము మొత్తము సృష్టి గమనమునకే సంకేతము. అందువలన ఆ శబ్దము అతి పవిత్రము. గంగ, గీత, గోవింద, గౌరి, గోవు– ఈ పంచశబ్దములు అత్యంత పవిత్ర శబ్దములు. ఉచ్చారణ మాత్రమున పవిత్రీకరింప గలవు.

ప్రవాహము గమనమునకు ఉత్తమ స్థితి. శ్రీమాత చైతన్యము అట్టి ప్రవాహముగ నిర్వర్తింపబడు చుండును. ఉత్తర దక్షిణాయనములుగ ప్రవాహము నిత్యము నిర్వర్తింపబడుచునే యుండును. ఉత్తర ప్రవాహ మున చేరువారు ఊర్ధ్వగతి పొందుదురు. దక్షిణ ప్రవాహమున చేరువారు స్థూలగతులను పొందుదురు. జీవులు తమయందలి చైతన్య వినియోగ మును బట్టి స్థూల సూక్ష్మములలో తిరుగ గలరు. ఉత్తమ భావములు, ఉత్తమ భాషణములు, ఉత్తమ ప్రవర్తనలు నిర్వర్తించుకొనువారు ఉత్తర వాహినియందు ప్రవేశింతురు. అట్లే అథమ భావము, భాషణ, ప్రవర్తన గలవారు అధస్సునకు ప్రవహింతురు. ఇట్లు సరస్వతీ రూపమున శ్రీమాత ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయనములుగ సృష్టి నిర్వహణము చేయుచు నుండును. ఇది ఆమె సరస్వతీ రూపము.

మానవుల జిహ్వాగ్రమున శ్రీమాత సరస్వతియై నిలచి యుండును. జిహ్వను సంస్కరించుకొనుచు సంస్కృతిని పొందువారు, క్రమముగ జ్ఞానమును పొంది చక్రభ్రమణములకు లోనుగాక అన్ని లోకముల

యందు విహరించ గలరు. వీరినే యోగులని, సద్గురువులని తెలుపుదురు. వీరి గమనము ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయన ప్రవాహమున గాక రెంటికినీ మధ్యస్థముగ సాగుచు నుండును. సుషుమ్న మార్గమున సాగుచు నుండును. ఇట్లు మూడు ప్రవాహములతో కూడి శ్రీమాత యున్నది గనుక ఆమెను 'త్రిపథగామిని' అని కూడ అందురు. శ్రీమాత సరస్వతీ స్వరూపము నెరుగుట శ్రీమాత అనుగ్రహముననే జరుగ గలదు.

705. 'శాస్త్రమయీ'

శాస్త్రరూపము శ్రీమాతయే అని అర్థము.

శ్రీమాత అక్షర రూపిణి. అకార హకారములతో కూడిన అన్ని అక్షరములు ఆమె అంగములు. శరీర అవయవములు. ఆమెయే వాగ్రూపిణి, వర్ణరూపిణి, అక్షర రూపిణి. వేదములు, శాస్త్రములు, పురాణములు, వేదాంగములు, ఉపనిషత్తులు, కావ్యములు, కథలు అన్నిటి యందు ఆమెయే నిండియున్నది. శాస్త్రములందు ఆమెను దర్శించుట వలన శాస్త్రజ్ఞత్వము కలుగును. అనగా శాస్త్రములు తెలియును. ఆమెను దర్శింపక కేవలము శాస్త్రములు నేర్చినచో వికారములు కలుగును. అంతర్యామియై అన్ని శాస్త్రములందు శ్రీమాతయే వ్యాపించి యున్నది. శాస్త్రము లన్నిటికినీ శ్రీమాతయే సూత్రము. వివిధ శాస్త్రములు, పురాణములు, వేద వేదాంగములు, ఉపనిషత్తులు, యితిహాసములు, కావ్యములు మణుల వంటివి. ఈ మణులన్నియు శ్రీమాత అను సూత్రమునకు ఎక్కింపబడిన పూసల వంటివి. సూత్రము లేనిచో మణి మాల లేదు. వాఙ్మయమంతయు అగమ్యగోచరమై వైరుధ్యముగ గోచరించును. అన్నింటిని అమ్మ అంతర్యామి తత్త్వమున దర్శించుట నేర్చినచో శ్రీమాత బ్రహ్మమయి అని తెలియును. సర్వమూ బ్రహ్మమే అని తెలియును. అమ్మ ఆరాధన ద్వారా ఆమెను ప్రసన్నము చేసుకొనని వారికి విద్యలు భ్రమ కొలుపునే కాని దర్శన మీయవు. ఆమె సర్వ

విద్యా స్వరూపిణి గనుక అమ్మ ఆరాధన ప్రధానముగ విద్యలు నేర్వవలెను. ఈ కారణముననే విద్యారంభమున సరస్వతి నారాధించుట ఆర్యమగు ఆచారమైనది. సదాచారము లన్నియు ప్రయత్నముచే నిలుపు కొనుట ప్రస్తుత మత్యవసరము. కలిధర్మము కాలము రూపమున ప్రబలు చుండును గనుక ఆచారములను ప్రయత్నమున నిలుపుకొనవలెను. విద్యార్థులకు, విద్యాభ్యాసము చేయువారికి, శాస్త్రజ్ఞులకు శ్రీమాత ఆరాధనము అత్యవసరము. ఆరాధన లేని శాస్త్రజ్ఞానము కలిధర్మము కారణముగ వినాశనము కలిగించును. అసురులందరూ అట్టివారే.

706. 'గుహాంబాః'

గుహయందుండు తల్లి శ్రీమాత అని అర్థము.

గుహ యందుండుట యనగా దాగియుండుట, మరుగున నుండుట, రహస్యముగ నుండుట, లోతులలో నుండుట. లోతైన మనసు గల వారికి గ్రహింపు బాగుగ నుండును. లోతులేని మనసు గలవారు ఎండుటాకు వలె గాలివాటు జీవితములు కలిగి యుందురు. ఆత్మావ లోకనము, ఆత్మపరిశీలనము లేనివారు ఆలోచనాపరులు కాని వారు బాహ్య విషయములయం దాసక్తి చెంది తృణప్రాయమగు జీవితమును జీవించు చుందురు. వీరు లౌకికమే ప్రధానముగ మడత నాలుకలతో జీవితము గడుపుచుందురు. ఇట్టివారి జీవనము లౌక్యమే ప్రధానముగ నడచుచుందురు. త్రికరణశుద్ధి యుండదు. ఇట్టివారు కష్టనష్టములు కలిగినపుడు అవలోకనమునకు శ్రీకారము చుట్టుదురు.

శ్రీమాత హృదయమను గుహలో నుండునది. జీవుల సుకృత ఫలములను పానము చేయుచు తదనుగుణమగు ప్రసాదమును అందించు చుండును. సుకృతముల నొనర్చువారి చీకటులను క్రమముగ పార ద్రోలుచు నుండును. సుకృత కార్యముల వలననే జీవులలో లోతులు పెరుగును. చీకటులు క్రమముగ తొలగును. వెలుగుల రుచి కలుగును. శ్రీమాతను హృదయమున భావించుట, ప్రార్థించుట, ధ్యానించుట జరుగును. క్రమముగ ఆమె వెలుగులయందు రుచి కలిగి బుద్ధి

ప్రచోదనము యేర్పడును. నిత్య అనిత్య వివేకము కలుగును. మోహము తొలగును. శ్రీమాత బాహ్యమున ధరించిన జ్యేష్ఠారూపము అదృశ్య మగుచు లక్ష్మీరూపము దర్శనమగుట ఆరంభించును. జ్యేష్ఠాదేవి అలక్ష్మి చిహ్నము. దారిద్ర్య చిహ్నము. ఆకలిదప్పులు, కోరికలు, విషయాసక్తి, పరనింద యిత్యాది వన్నియు దారిద్ర్య లక్షణములు. వీటి నన్నిటిని మలములతో పోల్చుదురు. మలములం దాసక్తి వున్నంతకాలము అమ్మ మరుగునయే యుండును. అదృశ్యముగనే యుండును. శుచి శుభ్రత శుద్ధత్వము నందు కోరి ఆసక్తి పెంచుకొనవలెను. ప్రయత్నముచే మలినములను విసర్జించుకొనవలెను. అట్టి ప్రయత్నమున అలసత్వ ముండరాదు.

సామాన్యముగ జీవులయందు దారిద్ర్యమీ క్రింది విధముగ నుండును.

1. తినకూడనిది తినుట; 2. అనకూడనిది అనుట; 3. విన కూడనిది వినుట; 4. చూడ దగనిది చూచుట; 5. స్పృశింప రానిది స్పృశించుట; 6. కోరకూడనిది కోరుట; 7. అశ్లీలము, అపరిశుద్ధము అగు భావములను భావించుట; 8. తిరుగ కూడని ప్రదేశముల యందు తిరుగుట.

ఈ ఎనిమిది అంశముల యందు అప్రమత్తులై దరిచేరనీయని వారికి అలక్ష్మి బాధ యుండదు. దృష్టిని వాఙ్మయ, ప్రాణమయ, మనో మయ తపస్సునందు నిలుపుట వలన మనసు స్థిరపడి హృదయ

గుహయందు ప్రవేశించుటకు వీలుపడును. అచట లక్ష్మీప్రథమగు శ్రీమాత స్పర్శ లభింపగలదు. ఈ స్పర్శ లభించినవారు ఆ రుచి వలన పురోగతి చెందుచూ సర్వతోముఖమగు అభివృద్ధిని పొందుదురు.

'గుహాంబా' యనగా గుహునకు తల్లియని కూడ అర్థమున్నది. గుహుడనగా సుబ్రహ్మణ్యస్వామి. అతని స్మరణే చీకట్లను పారద్రోల గలదు. అట్టి మహిమాన్వితుడగు సుబ్రహ్మణ్యుని తల్లి శ్రీమాత.

707. 'గుహ్యరూపిణి'

గుహ్యమగు రూపము గలది శ్రీమాత అని అర్థము.

నవావరణములతో, అష్టప్రకృతులతో మూలప్రకృతిగ ప్రకాశించు శ్రీమాత నిజరూపము గుహ్యాతిగుహ్యము. ఉల్లిపొరలవలె సూక్ష్మము, సూక్ష్మతరము, సూక్ష్మతమము అగు ప్రకృతులతో శోభిల్లుచుండును. ఆకాశమువలె ప్రకాశించుచుండును. ఈ వర్ణమని, ఈ రూపమని నిశ్చయముగ తెలుపుట కష్టము. అన్నిటికి మూలమగు తత్త్వమెట్లుండునో తెలియుట సాధ్యపడదు. ఆత్మను తెలియుటయే సాధ్యపడని విషయముగ నున్నప్పుడు ఆత్మ మూలమును తెలియుట యెట్లు? త్రిమూర్తులకు కూడ శ్రీమాత రూపము అంతు పట్టదు. ఇక యితరులేమి తెలియగలరు? అట్టి శ్రీమాత ఏ రూపముననైనను దర్శన మీయగలదు. బాలగను, కుమారిగను, షోడశిమూర్తిగను, దుర్గ, లక్ష్మి, సరస్వతీ దేవతలుగను, గాయత్రిగను దర్శన మీయగలదు. కాని ఆమె నిజరూపమును ఎవ్వరును దర్శింపలేరని తెలియవలెను.

708. 'సర్వోపాధి వినిర్ముక్తా'

ఏ ఉపాధియు ఆధారముగ లేక యుండునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాతకు శబ్దముగాని, రంగుగాని, చిహ్నముగాని, అక్షరము గాని, వేదముగాని ఆధారము కాదు. గుణములు ఆధారము కాదు. మహత్తు ఆధారము కాదు. వెలుగునీడలు కూడ ఆధారము కావు. ధర్మము ఆధారము కాదు. ఆమె అద్వైత రూపిణి. పరబ్రహ్మము. తర్కమున కందదు. శాస్త్రమున కందదు. పై తెలిపిన వాటికన్నిటికిని ఆమె ఆధారము. ఆమె ఆధారపడు వస్తువు ఏమియు లేదు. ఆమె వసించి యుండు ఉపాధి ఏమియు లేదు. ఆమెయే సర్వమునకు, సర్వ ఉపాధులకు ఆధారము. దేహమునకు జీవుడెట్లో, జీవులకు, జీవదేహము లకు ఆమె యట్లు. ఆమె వలన జీవులు, లోకములు, సృష్టి యేర్పడి యున్నవి. ఆమె దేనివలననూ ఏర్పడి లేదు. స్థూల సూక్ష్మ కారణ శరీరములు లేక యుండునది. ఆమె అశరీర.

709. 'సదాశివ పతివ్రతా'

సదాశివత్వము ఆమె లక్షణము. 'శివ' మనగా శుభమని, మంగళమని, శుభంకరమని అర్థము.

ఉపాధిలేని శ్రీమాత ఈ లక్షణములతో మాత్రము కూడి యెట్లుండును? అని భావము కలుగ వచ్చును. బ్రహ్మమే శుభము, శివము, మంగళము. బ్రహ్మమే సత్యము, శివము, సుందరము. అట్టి బ్రహ్మత్వమే శ్రీమాత తత్త్వము. సృష్టి యేర్పరచినపుడు కూడ బ్రహ్మత్వము వీడనిది యగుటచే పతివ్రత అని ప్రశంసింపబడుచున్నది. బ్రహ్మము శివము. బ్రహ్మమే పతి. అట్టి బ్రహ్మత్వమును వీడక లోకములుగను లోకులుగను మార్పు చెందుట అనితర సాధ్యమగు కార్యము. బ్రహ్మత్వ మును వీడక సృష్టి గావించుచు నిర్వహించుచు శాసించుచూ యుండు తత్త్వము కలది కాన బ్రహ్మ పతివ్రత యని, శివ పతివ్రత యని, సదాశివ పతివ్రత యని కొనియాడబడుచున్నది.

710. 'సంప్రదాయేశ్వరీ'

సంప్రదాయమునకు ఈశ్వరి శ్రీమాత అని అర్థము.

వ్యక్తమగుచున్న ధర్మమే సంప్రదాయము. సంప్రదాయ మనగా సంయక్ ప్రదాయము. వ్యక్తమగుచున్నప్పుడు అందరికిని శాంతిని, ఆనందమును కూర్చునది సంప్రదాయము. ధర్మాచరణము వ్యక్తుల నుండి ప్రకటింపబడుచున్నప్పుడు ప్రశాంతత స్థాపింపబడుచుండును. తృప్తిని, ఆనందమును కలిగించుచుండును. సృష్టి (సృష్ట్యాది) ఆది నుండి ధర్మము ప్రకటింపబడుచునే యున్నది. దాని నాచరించి చూపించు పెద్దలు కూడ సృష్ట్యాది నుండి వ్యక్తమగుచు యున్నారు. ఆచరించు వారి రూపముననే ధర్మము విదిత మగుచుండును. ఆచరించని వారు గోచరించనపుడు ధర్మము తెలియుట సులభము కాదు. పెద్దలు ధర్మము నాచరించు చుండగ స్ఫూర్తి చెంది పిన్నలు కూడ ధర్మము నాచరింతురు. దీనినే సంప్రదాయ మందురు.

ఇంటిలో పెద్దలనుబట్టి పిల్లలు ధర్మము నేర్చుట కవకాశ మున్నది. సంఘములో పెద్దవారినిబట్టి చిన్నవారునూ ధర్మమును నేర్వ గలరు. పాలకులు ధర్మము ననుసరించిన ప్రజలును ధర్మము నేర్తురు. మొత్తము సంఘమునకు ధర్మమును నేర్పు ఆచార్యులుండుట అదృష్టము. ఆచార్యులనగా తాము ధర్మము నాచరించుచూ ఇతరులకు నేర్పువారు.

పై విధముగ సంప్రదాయము పెద్దల నుండి పిన్నలకు, పాలకుల నుండి ప్రజలకు, గురువుల నుండి శిష్యులకు అందింపబడుచుండును. ధర్మవిరుద్ధమగు ఆచారములు సంప్రదాయములు కానేరవు.

మూఢత్వము, చాదస్తముతో కూడిన అలవాట్లు సదాచారము కానేరదు. ధర్మాచరణమే సదాచారము. అట్టి ధర్మము గుహ్యముగ నుండును. ఆచరణము ద్వారా అది ప్రకటింపబడుచుండును. అందువలన ధర్మమే ధర్మమునకు ఆలంబనము.

శ్రీరాముడు మానవ ధర్మము లన్నింటినీ ఆచరించి చూపిన ధర్మ స్వరూపము. అతని ననుసరించుటయే మానవ ధర్మము. రామ కథ తెలియనివారు మానవ ధర్మము తెలియలేరు. మహా భారతమున ధర్మము లన్నియు వివరింపబడినవి. వేదవ్యాస మహర్షి ధర్మమును తుదకు ఈ విధముగ నిర్వచించినాడు. "యితరులు తన కేమొనర్చిన తనకు సహింపదో తా నితరుల కట్టి వొనరింపరాదు." ఇట్టి ధర్మము ఆచరించిన మహాత్ముల జీవితములు ధర్మమునకు ఆలవాలమై యుండును.

మొత్తము సృష్టి యందలి ధర్మము లన్నింటికినీ శ్రీమాత ఈశ్వరి. త్రిమూర్తులకు, ఆదిత్యులకు, రుద్రులకు, వసువులకు, ప్రజాపతులకు, మనువులకు, దిక్పాలకులకు, గ్రహములకు ధర్మము నేర్పరచి సృష్టి నిర్వహణము గావించుచున్నది. సంప్రదాయమును ఎప్పటికప్పుడు స్థాపనము చేయుచు నున్నది. సంప్రదాయ విరుద్ధమగు భావములకు, భాషణములకు, కార్యములకు అంతము కలిగించు చున్నది.

సంప్రదాయ పరముగ ధర్మాచరణమున నిలచిన జీవులకు వృద్ధిని కలిగించు చున్నది. సర్వ విద్యలను గురు ముఖమున సంప్రదాయ పరముగ నెరుగవలెను. అనుసరించుచూ బోధించువాడే నిజమగు గురువు. అట్టి వాని రూపమున శ్రీమాతయే విద్యలను నేర్పును. సంప్ర దాయమున స్థిరపరచును.

711. 'సాధు'

యుక్తమైనది శ్రీమాత అని అర్థము.

యుక్తమైనది యనగా తగినది అని అర్థము. కలుపునది అని మరియొక అర్థము. శ్రీమాత సంయుక్త అని కీర్తింపబడుచుండును. అనగా అన్నిటినీ కలిపి యుంచును. లోకములన్నియు గొలుసుకట్టుగ కలిసియే యున్నవి. జీవులందరునూ కూడ విడివిడిగ యున్నట్లు గోచరించు చున్ననూ అందరును కలిసియే యుందురు. అదియే తగినది. అదియే సరియైన విధము. అన్నిటియందు సత్ చిత్ రూపముగ శ్రీమాతయే వ్యాపించి యున్నది. అట్లు తగిన విధముగ సృష్టి నేర్పాటు గావించి జీవుల పరిణామమునకు తోడ్పాటు గావించును. పరస్పర మైత్రి, పరస్పర వైవిధ్యము, పరస్పర విరోధము కూడ తగిన విధముగ నేర్పరచు చుండును. ఒకరి నుండి ఒకరు నేర్చుకొనవలసిన విషయము లను నేర్పుటకు వైరుధ్యము కూడ ఒక విధానమే. పాములకు నేర్పుటకు గరుత్మంతు డుండును. గరుత్మంతునికి నేర్పుటకు హనుమంతు డుండును. హనుమంతునికి నేర్పుటకు సూర్యుడుండును. కంసునికి నేర్పుటకు కృష్ణుడుండును. సత్యభామకు నేర్పుటకు రుక్మిణి యుండును. కైకేయికి నేర్పుటకు భరతుడుండును. రావణునకు నేర్పుటకు రాముడుండును. ఇట్లు ప్రతి జీవికిని మరియొక జీవి మిత్రత్వమున గాని, శత్రుత్వమున గాని నేర్పుచునుండును. కామము వలన గాని, భయము వలన గాని,

ప్రేమ వలన గాని, మిత్రత్వము వలన గాని, భక్తి వలన గాని, క్రోధము, ద్వేషము వలన గాని జీవులు క్రమముగ నేర్చుచునే యుందురు. అనుభవ జ్ఞానమును పొందుచునే యుందురు. అనుభవ జ్ఞానము ద్వారా ఆత్మజ్ఞానము కూడ పొందుదురు. ఇట్లు యేర్పరచుట శ్రీమాతకే సాధ్యము. సురులకు అసురులచే హద్దులు పెట్టుచుండును. రవి చంద్రు లకు రాహు కేతువులచే హద్దులు పెట్టు చుండును. అహంకారమునకు అమిత వినయముచే హద్దులు పెట్టును. ఇట్లన్నిటినీ సమపాళ్ళలో యేర్పరచి నిర్వహించు చుండును. సృష్టి అమరిక అతి చిత్రము. అవగాహన చేసుకొనుచున్న కొలది అంతయూ సరిగనే యున్నదని తెలియును. అవగాహన లేని వారికి లోపభూయిష్టముగ కనిపించును. తమలో లోపములు నిర్మూలింపబడినపుడు సృష్టియం దేలోపము గోచరింపదు. జీవులు పూర్ణ జ్ఞానము పొందుటకు తగినట్లుగ లోకాలోకముల సృష్టి నేర్పరచి శ్రీమాత సాధు శబ్దమునకు తగినది.

712. 'ఈ'

అనుసంధాయిని శ్రీమాత అని అర్థము.

అకారము బ్రహ్మము. ఈ కారము బ్రహ్మము నుండి ఉత్పన్నమగు సంకల్పము. సంకల్పమే బ్రహ్మము నుండి సృష్టిని వ్యాప్తి చేయును. సృష్టికిని బ్రహ్మమునకును అనుసంధాయియై నిలచును. ఈ సంకల్పము కామబీజము. కామము వలననే బ్రహ్మము నుండి సృష్టి వ్యాప్తి జరుగును. కామము వలననే జీవులు కదలుచున్నారు. నిద్ర లేచుట, కదలుట, పనులు చేయుట, తిరుగుట, భావించుట, భాషించుట యిత్యాది కార్య కలాపమంతయూ కామ మాధారముగనే జరుగును. సంకల్పమే లేనిచో కదలికయే లేదు. ఇట్టి సంకల్పశక్తిని ఈంకార మందురు.

చూచువాడు, చూడబడు వస్తువు ఒకదానితో నొకటి అనుసంధానము చెందుటకు సంకల్పమే పునాది. సంకల్పమే లేనిచో చూచుట యుండదు. వినుట యుండదు. తినుట యుండదు. చూచుట, వినుట, తినుట అను కార్యమున బ్రహ్మము సంకల్పరూపమున వ్యాప్తి చెంది ఆనందము పొందును. అట్లే సంకల్పము లేనిచో అనుభూతియూ లేదు. అనుభూతికిని ఆనందమునకును ఈంకారమే ఆధారము.

సృష్టి యందు 'అ'కారము పురుషుడు. 'ఈ'కారము స్త్రీ. జీవులందరును 'అ'కార 'ఈ'కారములతో కూడియుందురు. 'అ'కారము తండ్రి. 'ఈ'కారము తల్లి. సృష్టి జీవులు సృష్టి సంతానము. స్త్రీ లేనిదే

సంతానము, సృష్టి లేవు. సృష్టిని, సంతానమును తండ్రితో అనుసంధానము చేయునది కూడ తల్లియే కదా! ఈంకార రూపిణియగు శ్రీమాత కరవుగ నున్నచోట, జీవులు పొడి మెతుకుల వలె జీవించు చుందురు. ప్రేమ అనురాగము లుండవు. ఆదరణ ఆప్యాయతలు యుండవు. వైభవ ముండదు. కళా కాంతు లుండవు. ఒకరికొకరు గాక ఎవరికి వారుగ జీవితములు గడుచుచున్నచోట శ్రీమాత అస్థిత్వము అంతంత మాత్రముగ నుండును. ఎడారివలె జీవితములు సాగుచుండును. ఈంకార రూపిణియగు శ్రీమాత యున్నచో పరస్పరము జీవుల మధ్య ఆర్ద్రత యుండును. పుష్టి యుండును. ప్రదేశ మంతయు పుష్కరమై శోభిల్లును. 'ఈం'కారమే సృష్టి యందు కల్పవృక్షము. 'ఈం'కారమే కామధేనువు. అ, ఇ, ఉ అను మూడు అచ్చులలో ఈంకారము మధ్యస్థ. ఈంకారము లేని అకారమునకు శోభలేదు. గృహిణి లేని యింటికి శోభ లేదు. గృహిణి సౌశీల్యమే యింటికి శోభ. శ్రీమాతయే సృష్టికి శోభ.

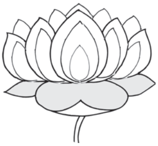

713. 'గురుమండలరూపిణి'

గురుమండల రూపమున నుండునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాతను సంపూర్ణముగ ఎవ్వరెరుగ గలరు? కేవలము పరమ శివుడే ఎఱుగ గలడు. అతడు ఆది గురువు. అతని నుండి తమ తమ గురువుల వరకు గల గురుపరంపరయే గురుమండలము. ఈ మొత్తము గురుమండలము రూపమున శ్రీమాత యున్నది. శ్రీమాత రూప రహస్యము, తత్త్వ రహస్యము గురు ముఖముననే తెలియగలదు. సద్గురువుల ముఖము నుండియే "ఈం" యొక్క స్వరూప స్వభావములను నిశ్చయముగ తెలుసుకొనవచ్చును. మాయా స్వరూపిణి యగు శ్రీమాత గుహ్యాతి గుహ్యమగు రహస్యము. బ్రహ్మవేత్తలే ఈ రహస్యమును తెలుపగలరు. అందువలన గురు శుశ్రూష చేయుచు గురువనుగ్రహము పొంది గురూపదేశముగ శ్రీవిద్య నభ్యసింపవలసినదే గాని మరొక మార్గమున తెలియదు. కేవలము పుస్తక జ్ఞానము వలన శ్రీమాత లభింపదు. తెలిసినవారి ముఖము నుండి తెలియగోరు జిజ్ఞాసువులకు తెలుపబడుచు నుండునది శ్రీమాత.

భగవద్గీత యందు శ్రీకృష్ణుడీ విషయమునే తెలిపినాడు.

"నే నీ యోగమును సూర్యుని కిచ్చితిని. సూర్యుడు తన పుత్రుడైన మనువున కందించెను. మనువు తన పుత్రుడగు ఇక్ష్వాకున కందించెను. ఇట్లు ఈ యోగము పరంపరాగతముగ భూమిని చేరెను."

తండ్రి నుండి కుమారునకు, గురువు నుండి శిష్యునకు చేరునది నిజమగు విద్య. అదియే గాయత్రి. యోగినీ హృదయము అను గ్రంథ మందు కూడ ఈ విషయమే నిశ్చయముగ తెలుపబడినది. “భూమండల మున ఒకరి నుండి యొకరికి శ్రీవిద్య వినికిడి వలన అందింపబడినది.” శృతి, స్మృతి విద్యకు మూలము. ఉపదేశములు విని మననము చేయుచూ, ఉపదేశింపబడిన విద్యను స్మృతి యందు ధరించవలెను. ధరింపబడిన ఉపదేశము, దేశికుని ఉత్తీర్ణుని చేయును. ఉపదేశములను కాగితములపై వ్రాసుకొనుట సంప్రదాయము కాదు. విని మననము చేయుచు ధరించి యుండుట సంప్రదాయము. ఈ మార్గమునే శృతి, స్మృతి మార్గ మందురు. వేద మంతయూ యిట్లే తెలుపబడినది.

714. 'కులోత్తీర్ణా'

అతీంద్రియ స్వరూపిణి శ్రీమాత అని అర్థము.

కుల మనగా యింద్రియముల గుంపు. ఉత్తీర్ణ యనగా పై నుండునది అని అర్థము. ఇంద్రియముల గుంపునకు పైన మాత్రమే శ్రీమాత లభ్యమగును. ఇంద్రియములందు వశించువానికి లభ్యము కాదు. ఇంద్రియములు బాహ్య ప్రపంచమును గోచరింపజేయును. బాహ్యమున తిరుగాడు ప్రజ్ఞ విషయాసక్తితో నుండును. ఆసక్తి వలన బాహ్య విషయముల యందు మునిగి యుండును. ప్రజ్ఞ పంచేంద్రియ ముల ద్వారమున, వాగ్రూపమున చీలికలై ప్రవహించి క్షీణించును. ఇట్టి ప్రజ్ఞకు అనుభూతి, ఆనందము అంతంత మాత్రమే. ఆరు గుఱ్ఱముల రథము ఆరు దిశలుగ లాగబడుచున్నప్పుడు రథము నశించును. ఇట్లు చీలికలై బాహ్యమునకు ప్రవహించుచున్న ప్రజ్ఞను అంతరంగము చేర్చినపుడు ఒకటిగ నిలచును. అట్టి ప్రజ్ఞ బలముగను, స్థిరముగను యుండును. బలము, స్థిరము కలిగిన ప్రజ్ఞకే సుఖ ముండును. ఈ మూడు గుణములు గల ప్రజ్ఞ శ్రీమాత ఆరాధనకు అర్హత పొందును. కులముల గుంపులో యిమిడిపోయిన ప్రజ్ఞకు శ్రీమాత లభ్యము కాదు గనుక ఆమెను 'కులోత్తీర్ణా' అని ప్రశంసించు చున్నారు.

ఇంద్రియ జయము లేనివారికి దివ్యానుభూతి లేదు. బాహ్య విషయాసక్తితో మరణించుటయే యుండును. అంతరంగము చేరనిదే

నిజమగు విద్యాభ్యాసము లేదు. సమస్త సాధనలు అంతరంగమందే సాగవలెను. అంతరంగమే నిజమగు విద్యాలయము. అంతరంగమందు నేర్చిన విద్యకు బహిరంగముగ ప్రయోగశాల. సత్సాధకులు బహిరంగ మందలి ఆసక్తిని నియమించుకొని అంతరంగము చేరి సాధన చేయ వలెను. అందులకే శ్రీకృష్ణుడు యుక్తాహార విహారములను నిర్దేశించి నాడు. బాహ్య జీవనమును మితముగ నుంచుకొని అంతరంగమున చేరి ఆరాధనములను చేయవలెను. అంతరంగమందు చేరిన ప్రజ్ఞ బుద్ధియందు నిలచును. దివ్యత్వము బుద్ధి గ్రాహ్యమేగాని యింద్రియ గ్రాహ్యము కాదు అని కూడ శ్రీకృష్ణుడు తెలిపినాడు.

మితభాషణము, మితభోజనము, శుచి, శుభ్రత, అహింసాది నియమములు పాటించినచో ప్రజ్ఞ బాహ్యాసక్తిని విడును. దానధర్మములు గావించినచో కర్మము సులువిచ్చును. యమనియమములు గలవారికే అంతరంగ ప్రవేశము సులభమగును.

715 'భగారాధ్యా'

భగమండలమున ఆరాధింపదగినది శ్రీమాత అని అర్థము.

భగమండల మనగా సూర్యమండలము, సవితృమండలము, భర్గోదేవ మండలము లేక సూర్య సవిత ఆదిత్య లోకములు. మనయందు ఈ లోకములు అనాహతము, ఆజ్ఞ, సహస్రారములందు భాసించును. ఈ లోకములను చేరి ఆరాధించుట మార్గముగ ఈ నామము తెలుపు చున్నది.

ఇంద్రియముల నుండి మనస్సు తిరోగమించి అంతరంగమున చేరి హృదయమందు గల హిరణ్మయ కాంతులను ఆరాధన చేయుట ప్రాథమికము. ఈ హిరణ్మయ కాంతులు బాలభానుని కాంతులవలె జీవప్రజ్ఞను స్పృశించు చుండును. అనాహత మందు ఈ కాంతి దర్శనము జరుగుచుండును. ఈ దర్శనము స్థిరపడవలెను. అపుడు జీవప్రజ్ఞ చిత్తము నుండి బుద్ధిని చేరును. బాహ్యము నుండి అంతరంగమును చేరిన చిత్తము ఇపుడు బుద్ధిని చేరును. ప్రజ్ఞ బుద్ధి యందున్నప్పుడు సమస్తము హిరణ్మయ కాంతులుగ గోచరించును. పదార్థమయ రూపములు అంతంత మాత్రముగనే గోచరించుచు వాని లోపలి కాంతి రూపములు గోచరించును. పదార్థమునకు వెనుక నున్నది కాంతియే. సప్త కాంతులతో పదార్థమయ రూపములు గోచరించును.

హిరణ్మయ లోకములలో బుద్ధిగ స్థిరపడిన జీవప్రజ్ఞ అనాహతమున స్థిరముగను, సుఖముగను యుండును. అట్టి ప్రజ్ఞ బుద్ధిమయ

కాంతులకు మూలమైన ఆత్మపై ఆరాధనను సాగించవలెను. అది ఆజ్ఞా కేంద్రమందు వజ్రకాంతులతో ప్రకాశించుచు నుండును. మన యందలి సవితృ కేంద్రము ఆజ్ఞాకేంద్రమే. బుద్ధియందు నిలచి ఆత్మధ్యానము చేయుట రెండవ మెట్టు. ఇంతకు పూర్వము సాధకుడు చిత్తమున నిలచి బుద్ధిలోకముల ధ్యానము చేయుట మొదటి మెట్టు. అంతకు పూర్వము బాహ్యము నుండి అంతరంగము చేరుట ప్రాథమికము.

బాహ్యాంతర మందలి చిత్తము బుద్ధిని చేరి ఆత్మను ధ్యానించుట సవితృమూర్తి ఆరాధనగ తెలియవలెను. సవితృ మండలము వజ్ర కాంతులతో విరాజిల్లు చుండును. మధ్యాహ్న సూర్యునివలె వెలుగొందు చుండును. ఆ కాంతుల నారాధించుచు ఆజ్ఞాకేంద్రమున ధ్యానించుట స్థిరపడినపుడు క్రమముగ జీవప్రజ్ఞ ఆజ్ఞాకేంద్రమును చేరును. అపుడు వజ్రమయ కాంతులతో కూడిన లోకమును ప్రవేశించును. అదియే సవితృ లోకము.

సవితృ లోకమున చేరిన ప్రజ్ఞ వజ్రపు వెలుగులకు మూలమైన భర్గోదేవతను ధ్యానింపవలెను. ఆ కేంద్రము సహస్రారమున నున్నది. అదియే శ్రీచక్ర మేరు. శ్రీమాత నిజస్థాన మదియే. అదియే గాయత్రి, సావిత్రి, సరస్వతి, చందర్షి, అదితి ఇత్యాది నామములతో కొనియాడ బడు వెలుగుల మూలస్థానము. ఇది శ్యామల వర్ణముతోకూడి అపరి మితమై భాసించుచు నుండును. కేవలము తపస్సు ద్వారానే ఈ లోకము చేరుట సాధ్యము. ఈ లోకము చేరిన తపస్విజనులు సత్యలోక ప్రాప్తికై అనగా బ్రహ్మలోక ప్రాప్తికై తపస్సు చేయుచు వేచియుందురు.

ఇట్లు శ్రీమాత ఆరాధన భూమండలము నుండి సూర్య మండలము చేరుటకు, అట నుండి వరుసగా సవితృ లోకము, ఆదిత్య లోకము, సత్యలోకములకు చేరుటకు నిర్వర్తించవలెనని ఈ నామము బోధించు చున్నది. సోపానక్రమమున వెలుగులను ఆరాధన చేయుచు అంతర్యామియైన శ్రీమాతను చేరుట ప్రధానము. జీవుడు ఆమె నుండి జనించినవాడే గనుక ఆమెను చేరుట పరమావధి. చేరు మార్గము వెలుగుల మార్గమే. ఆ మార్గము మానవులయందు సుషుమ్న మార్గమున యేర్పడి యున్నది. అంతరంగమును చేరి సుషుమ్న మార్గమున పయనించుట కర్తవ్యము.

716. 'మాయా'

సత్యమును మరుగు పరచునది, అసత్యమును సత్యముగ ప్రకటించునది మాయా అని అర్థము.

బ్రహ్మము గోచరింపదు. కాని యున్నది. శాశ్వతముగ నున్నది. అది తెలియుటకు సాధ్యపడదు. బ్రహ్మమును చేరినవాడు బ్రహ్మమే యగును గనుక తెలియువాడుండడు. తెలియుట యుండవలెనన్నచో తెలుసుకొనువాడు, తెలియబడు వస్తువు, తెలియుట అనునవి యుండ వలెను. తెలుసుకొనువాడు తెలియబడు విషయమున లీనమైనపుడు తెలియుట యుండదు. అందువలన తెలియబడు బ్రహ్మము తెలియుట యుండదు. తెలియుట యుండవలెనన్నచో తెలియువాడు విడిగ నుండ వలెను. బ్రహ్మము నుండి విడిపడి బ్రహ్మము చూచుట, ఆనందించుట అనుభూతి. బ్రహ్మమే యగుట జరిగినపుడు అనుభూతి యుండదు. ఉండుటయే యుండును. అనుభూతి ఆనంద కారకము. అట్లు ఆనందము కొఱకే ఒకటి రెండగును. నిజమున కది ఒకటియే. రెండుగా యేర్పడి మొదటి దానిని అనుభవించుచు నుండును. శివశక్తులు ఒకటియే. శివుడుగను, శక్తిగను యేర్పడి నృత్యము చేయుట ఆనందము. జంటగ ఆడుకొనుటలో ఆనంద మెక్కువ. ఒకటి రెండగుట మాయ వలననే. ఒకటి సత్యము, రెండు మొదటిదాని మాయా స్వరూపము. మొదటి వస్తువు సత్యము. రెండవది ప్రతిబింబము. బింబము లేకున్ననూ వస్తువు వుండును. వస్తువులేక బింబముండదు. ఎన్ని అద్దములున్న

అన్ని బింబము లుండును. ఇట్లేర్పరచు శక్తి మాయ. నిజమునకు అనేకానేకములుగ గోచరించు వస్తువులు లేవు. ఒకటియే ఇన్ని అయినవి. ఇన్నిగ నున్నప్పుడు మొదటి వస్తువు గోచరింపదు. దాని ప్రతిబింబములే గోచరించును. ప్రతిబింబములే సత్యమనిపించును. చెట్టు-పుట్ట, జంతువు - మనిషి, పురుగు - పుట్ర- యిత్యాది వెన్నియో గోచరించి భ్రమ గొలుపును. దీనితో సంబంధముల నేర్పరచుకొని జీవులు భ్రాంతిలో పడుదురు. అన్య మున్నదనుకొనుట భ్రమ. దానితో పెట్టుకొను సంబంధము భ్రాంతి. మరియొక జీవిని స్త్రీగను, పురుషుడు గను చూచుట భ్రమ. భార్యగను, భర్తగను సంబంధపరముగ చూచుట భ్రాంతి. తన భార్య, తన భర్త అనుకొనునపుడు భార్య అను పదార్థము గాని, భర్త అను పదార్థముగాని ప్రత్యేకముగ ఏమియునూ లేదు. కేవలము భావనయే, భ్రాంతియే. ఎదుటి వ్యక్తి స్త్రీ అనుకొనుట, పురుషుడు అనుకొనుట కూడ భ్రమయే. ఇట్లు భ్రమ, భ్రాంతులను గొలుపుచూ రసోపేతముగ సృష్టిని అల్లిక చేసినది శ్రీమాత మాయాశక్తియే.

మాయ వలన మార్పు గలుగుచుండును. మార్పు గలుగు చున్నప్పుడు మూలవస్తువు గ్రహింపునకు రాదు. మంచుగడ్డ నిజమునకు నీరే. ఆవిరియే నీరైనది. గాలిలో తేమయే ఆవిరిగ మారి నీరై మంచుగడ్డ అగుచున్నది. గాలిలో తేమ వేడిమితో హరింపబడినపుడు కేవలము గాలిగనే యుండును. గాలి ఆకాశము యొక్క కదలికయే. ఆకాశము కదలిక అయినప్పుడు గాలి అగుచున్నది. గాలిలో వేడిమి, చలి సూర్యుని కాంతివలన యేర్పడుచున్నది. నిజమున కంతయు ఆకాశమే. ఆకాశమే

పంచభూతములుగ యెప్పుడునూ మార్పు చెందుచు నుండును. అంతా ఆకాశమే అనునది సత్యము. కాని మార్పు వలన పంచభూతములతో కూడిన అనేకానేక ఆకారములు కనబడుచున్నవి. ఇది మాయా తత్త్వము.

జీవుడే బాలుడుగను, యువకుడుగను, మధ్యవయస్కుడుగను, వృద్ధుడుగను మార్పు చెందుచు నుండును. జీవుడే స్త్రీగను, పురుషుడు గను, మనిషిగను, జంతువుగను రూపములు ధరించు చున్నాడు. జీవులను గుర్తింపక రూపములను, వాని స్వభావములను గుర్తించుట మాయ. ఇట్లు మాయ వలన, జగత్తు జీవులుగ బ్రహ్మము గోచరించుచు నున్నాడు. మాయను తెలిసినవారు కూడ మాయలో పడుచుందురు. మాయను దాటుట జీవుల కసాధ్యము. బ్రహ్మమును ప్రకటించు మాయ మాత్రమే బ్రహ్మము నెరిగి యుండును. మాయచే అనుగ్రహింపబడిన వారు కూడ బ్రహ్మమును దర్శించగలరు. బ్రహ్మమును చేరగలరు. అందువలన శ్రీ మాయను ఆరాధించుట ఉపాయమై నిలచినది. మాయ వలననే వెలుగు పుట్టును. ప్రకృతి, కాలము కూడ మాయాధారముగనే సమస్తమును నిర్వర్తించు చుండును. మాయను దాటింపమని మాతను పూజించుట తప్పనిసరి. అట్టి మాయనే దుర్గ యని కూడ అందురు. దుర్గ అనగా దాటలేనిది అని అర్థము. దాటలేని మాయను దాటించ మని దుర్గను ప్రార్థించు ఆచారమును ఋషులేర్పరచినారు. మాయను శరణుగోరుట ప్రపత్తి మార్గము.

717. 'మధుమతీ'

పరమానందముతో కూడిన మతి కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

మాధుర్య భావముతో నిండిన మనస్సును మధుమతీ అని పిలుతురు. మాధుర్యము ఏడు లోకములందును వ్యాపించి యున్నది. అందు అత్యుత్తమమగు మాధుర్యము ఏడవ లోకమున వుండును. ఏడవ లోకమున జీవుడు బ్రహ్మముతో కూడియుండు స్థితి యుండును. ఈ స్థితియే పరమానందము. బ్రహ్మముతో ఐక్యము చెందినచో బ్రహ్మమే అయి వుండును. అట్లుగాక కూడియున్నచో సమస్తమునందు బ్రహ్మమును ఆస్వాదించుచు ఆనందించుచూ నుండవచ్చును. ఇదియే తారక స్థితి. అనగా అత్యుత్తమ మగు తరింపు. ఈ స్థితియందు సమస్తము నందు బ్రహ్మముతోనే యున్నట్లుండును. **"పానీయంబులు ద్రావుచుం గుడుచు చున్, భాషించుచున్ హాస నిద్రాదులు చేయుచున్..."** ఇట్లు అన్ని అవస్థల యందును ప్రహ్లాదుడు పరమానందమునే పొందెను. ప్రహ్లాదు డనగా అమితమగు ఆహ్లాదము కలవాడని అర్థము. స్వప్న జాగ్రత్ సుషుప్తి తుర్యావస్థలలో అన్నిట అతనికి దైవానుభూతియే కలిగినది. మధుమతీ నామమునకు ప్రహ్లాదుడు, అంబరీషుడు సరియగు ఉదాహరణములు.

పరమ భక్తులకే మధుమతీ స్థితి యుండును. అన్ని కాలముల యందు, అన్ని దేశముల యందు, అన్ని అవస్థల యందు దైవముతోనే

కూడి ఆనందించుట మధుమతీ తత్త్వము. మధుమతీ తత్త్వమునే రాధామాధవముగ కవులు కీర్తించిరి, గానము చేసిరి. గోపికలు శ్రీకృష్ణునితో శరదృతువు నందు రాత్రి వేళల పొందిన దివ్య రసానుభూతి కూడ మధుమతీ భావమే. అటుపైన గోపిక లందరికిని గోకులము నందు సమస్తము కృష్ణునిగనే గోచరించినది. గోవులు, దూడలు, పతులు, కుటుంబ సభ్యులు, గ్రామస్థులు, వృక్షములు, జంతువులు, పక్షులు యిత్యాది వన్నియూ కూడ కృష్ణునిగనే గోచరించినవి. సమస్తమునందు మాధవునే దర్శించుచూ మధుమతీ భావమున జీవితమును గడిపిరి. దేవర్షి యగు నారదునికి కూడ ఆశ్చర్యము కలిగించు రీతిలో వారి భక్తిభావము ప్రకటింపబడినది.

మధుమతి ననుగ్రహించుటలో శ్రీకృష్ణుని మించిన దైవము లేదు. శ్రీకృష్ణుడనగ శ్రీలలితయే. కృష్ణ మూలము శ్రీ లలిత. కృష్ణ భావము ప్రేమ భావమై నిలచినచో లభించునది మాధుర్యము. దివ్య ప్రేమకు మారు పేరు కృష్ణప్రేమ. కృష్ణప్రేమను రుచి చూచిన సక్కుబాయి, నామదేవుడు, పుండరీకుడు, తుకారాం పొందిన దివ్య అనుభూతి భక్తికి పరాకాష్ఠ. పాండురంగని భక్తులందరునూ కృష్ణ ప్రేమయందు తరించిన కథలు మధుమతీ భావమును ఆవిష్కరించును.

718. 'మహీ'

మహత్తుగ వ్యాపించినది శ్రీమాత అని అర్థము.

సృష్టి తత్త్వములలో మహత్తు అత్యంత ప్రాధాన్యము కలిగిన తత్త్వము. మహత్తు నుండియే సమస్తము పుట్టును. పుట్టిన సమస్తము నందునూ మహత్తు నిండి యుండును. మహత్తనగా చోటు. అందు భూతము, వర్తమానము, భవిష్యత్తు కాలము లుండును. జీవులు కూడ అందే యిమిడి యుందురు. ప్రకృతి కాలముల సమాగమ ప్రజ్ఞయే మహత్తుగ యేర్పడును. మహత్తు నుండి మహదహంకారము పుట్టును. అందుండి త్రివిధములగు అహంకారములు పుట్టును. అందుండి జీవులు పుట్టుదురు. జీవుల యందు సత్త్వము, రాజసికము, తామసికము అగు అహంకారము లుండును. పంచేంద్రియములు, పంచభూతములు, కర్మేంద్రియములు, తన్మాత్రలు కూడి జీవులకు దేహము లేర్పడును. ఈ మొత్తము ఇట్లేర్పడుట, వృద్ధి చెందుట, మరల లయమగుట మహత్తు నందే జరుగును.

మన చుట్టునూ గల చోటువలె మహత్తు యున్నది. మన లోపల గూడ చోటు యున్నది. ఇట్లు లోపల వెలుపల వ్యాపించియున్న సర్వ శక్తిమంతమగు చోటును మహత్తని పిలుతురు. రెండు వస్తువుల నడుమ నున్నది చోటే. రెండు వస్తువుల లోపల నున్నది కూడ చోటే. ఈ చోటునే మహిమ అని, మహత్తని, మహీ అని పిలుతురు. మాఘ మాస మనగా మహీ తత్త్వముతో కూడిన మాసము. మహాత్ములు

యనగా మహత్తును తెలిసినవారని అర్థము. వీరిని మహీకులు అని కూడ యందురు. మహీకనులు, మెక్సికన్‌లు అని మహీక నామము రూపాంతరము చెందినది. నక్షత్రములలో మఘ నక్షత్రము మహత్తు, ప్రభావము అధికముగ కలిగిన నక్షత్రము. మహా అను శబ్దమే 'మఖ' అను శబ్దముగ రూపాంతరము చెందినది. ఆంగ్లమున ఈ శబ్దము 'మాగస్' అయినది. మాజిక్ అనగా మహత్తే కదా!

శ్రీమాత మహత్తే మహి. మహాతత్త్వము ఆధారముగనే సృష్టి స్థితి లయములు యేర్పడుచున్నవి. అన్నియు చోటులో పుట్టి, చోటులో పెరిగి, చోటు లోనికే లయమగును. పూర్వము లేనట్లున్నవి వున్నట్లుగ గోచరించును. ఉన్నట్లున్నవి మరల లేనట్లగును. ఉండుట, లేకుండుట, అవతరించుట, అదృశ్యమగుట ఇవి అన్నియు మహత్తు లక్షణములు. ఈ సృష్టి అంతయూ దైవము యొక్క మహిమయే యని తెలుపుటకు **"ఏతావానస్య మహిమాన్"** అని వేదము కీర్తించుచున్నది.

719. 'గణాంబా'

గుణములకు తల్లి శ్రీమాత అని అర్థము.

గణములనగా గుంపులు. గుణము లాధారముగ తత్త్వములను విభజన చేసి గణములు నేర్పరుచుట సృష్టి నిర్వహణమున ప్రధానమగు కార్యము. అనంతము, అనుస్యూతము, శాశ్వతము అయిన నాద బ్రహ్మమును శబ్దములుగ నేర్పరుచుట, శబ్దములకు రూపముల నిచ్చుట, అనేకానేక విధమగు కలయికలతో పదముల నేర్పరచుట. అదే విధముగ ఆదిత్యమైన వెలుగును కూడ అనేకానేకమగు రంగులుగ నేర్పరచుట, శబ్దములు, రంగులు మేళవింపుగ రూపముల నేర్పరుచుట, లోకముల నేర్పరుచుట, లోకములందు గుంపులు గుంపులుగ జీవుల నేర్పరుచుట. ఇట్లు బృహత్తరమగు గణ విభజనా కార్యము శ్రీమాత నిర్వర్తించు చుండును. ఇది అంతయూ ఆమె సంసారము.

ఆదిత్యులుగను, రుద్రులుగను, వసువులుగను, ప్రజాపతులుగను గణవిభజన చేయును. సురలుగను, అసురులుగను, మనుష్యులుగను, జంతువులుగను, వృక్షములుగను, ఖనిజములుగను గణవిభజన చేయును. అట్లే సప్త మరుత్తులుగను, సప్త అగ్నులుగను, సప్త సముద్ర ములుగను, సప్త ధాతువులుగను, సప్త ఆకాశములుగను విభజన చేయును. ఈ గణవిభజన సృష్టి యందు తామరతంపరగ సాగు చుండును. త్రిగుణములు, పంచభూతములుగ తానే అష్ట ప్రకృతులై గణవిభజనా కార్యమును కొనసాగించు చుండును.

గణవిభజనలు గావించి గణపతుల నేర్పరచును. గణపతులందరికి నాయకుడుగ తానే ఒక గణపతిని సృష్టించెను. అనేకానేకములగు స్వభావముల రూపమున గుంపులు గుంపులుగ జీవులందరూ ఇన్ని లోకములందు యేర్పడి యున్నారు. ఎన్ని కన్నులున్న అన్ని విధములుగ సృష్టిని విభజించుకొనుచు అవగాహన చేసుకొనవచ్చును. శ్రీమాత గణాంబ స్వరూపమును వర్ణించ నలవి కాదు.

720. 'గుహ్యకారాధ్యా'

గుహ్యకులచే ఆరాధింపబడినది శ్రీమాత అని అర్థము.

గుహ్యమనగా రహస్యము. గుహ్యకులనగా రహస్యముగ కార్య నిర్వహణము చేయువారు. దివ్యమగు గూఢచారులు. దేవతలలో గుహ్యకులను వారు ఒక విభాగము. వీరు సూక్ష్మమగు సృష్టియందు శ్రీమాత నిర్దేశము ననుసరించి సృష్టికార్యము చేయుచు నుందురు. సూక్ష్మలోకములలో జరుగు కార్యముల ఫలితమే స్థూల లోకములందు అవతరించును. సూక్ష్మ లోకములకు కుబేరుడు అధిష్ఠాన దేవత. స్థూల లోకములకు నిఋతి అధిష్ఠాన దేవత. సృష్టి యందు యక్షస్సులు, రక్షస్సులు అను రెండు రకములగు ప్రజ్ఞ లున్నవి. యక్షస్సులు సూక్ష్మలోక ప్రజ్ఞలు. వారు సూక్ష్మ లోకములను నిర్వహించుట, పరిపాలించుట చేయుచుందురు. రక్షస్సులు స్థూలలోకములు నిర్వహించుట, పరిపా లించుట చేయుదురు. సూక్ష్మలోకము లన్నియు కోమలములు, దివ్యములు, సుందరములు. సంఖ్య శబ్దము వర్ణము ఆధారముగ సూక్ష్మముగ వెలుగులతో కూడిన రూపములతో నుండును. వీని ఆధారముననే స్థూల రూపము లేర్పడుచుండును. స్వభావములను బట్టి రూపము లుండును. స్వభావము దివ్యమైనచో స్థూల రూపములు కూడ అందముగ నుండగలవు. వికృతమగు స్వభావములుండు వారికి వికృతమగు రూపము లేర్పడుచుండును. దేవతల రూపములు ఎంత కోమలమో అసురుల రూపములు అంత వికృతములై యుండును.

దేవతలలో కూడ గుహ్యకుల రూపములు అతి సుందరములై యుండును. గుహ్యకులు శ్రీమాత ఆరాధనలో దిట్టలు.

దేవతారాధన చేయువారి రూపములు క్రమముగ సున్నితము లగును. స్వభావములో దివ్యత్వ మేర్పడుచున్నకొలది రూపములలో మార్పులుండును. స్వభావము వికృతరూపము దాల్చినకొలది రూపములు కూడ తదనుగుణమగు మార్పు చెందుచు నుండును. హంస స్వభావము గలవారికి హంసలవలె సున్నితములగు రూపము లేర్పడుచుండును. అట్లే యితరములగు రూపములు కూడ అవగాహన చేసుకొనవచ్చును. జీవుల స్వభావమును బట్టి కుక్క, పంది మొదలుకొని దివ్యమగు రూపముల వరకు రూప సంపదను జీవులు పొందుదురు. ఇట్టి ఈ కార్యమంతయూ సున్నితముగ జరుగుచుండును.

గుహ్యకులు శ్రీమాత ఆరాధనను గావించుచూ, సృష్టి యందు సున్నితముగ కార్యములను చక్కబెట్టుచుందురు. మనస్సును సూక్ష్మ లోకములలోనికి ప్రవేశింప జేసినచో గుహ్యకులను దర్శింప వచ్చును. హృదయమను గుహయందు గుహ్యకుల సాన్నిధ్యము లభించును. శ్రీమాత 'గుహాంబా', 'గుహ్యరూపిణి' అని ముందు నామములలో వర్ణింపబడినది. గుహ్యకులచే ఆరాధింపబడుచుండునని ఈ నామము తెలుపుచున్నది. ప్రజ్ఞ బాహ్యమున తిరుగాడుటను నియమింపజేసి అంతరంగమున ప్రవేశబెట్టి సుదీర్ఘముగ అంతరంగ ఆరాధన గావించి నచో గుహ్యకుల లోకమును చేరవచ్చును. గుహ్యకుల సాన్నిధ్యమున ఆరాధన సులభముగ సాగును. అట్టి ఆరాధనమున స్వభావమున

మార్పు కలుగు అవకాశ మేర్పడును. గుహ్యకుల నాయకుడగు సుబ్రహ్మణ్యుని ఆశీర్వచనమున మార్పులు సులభముగ సాగ గలవు. ఆరాధకులు తమ తమ స్వభావములను తీర్చిదిద్దుకొనుటకు గుహ్యకులు కావలెను. గుహ్యమగు ఆరాధనము చేయుచు నుండవలెను. నిజమగు ఆరాధనము గుహ్యమే. బాహ్యమగు ఆరాధన అంతయూ పటాటోపమే. రాముని గూర్చి భరతుని ఆరాధన గుహ్యము. కనుకనే రామునికి భరతుడు ప్రియుడు.

యుధిష్ఠిరుని కృష్ణ ఆరాధన గుహ్యము. అర్జునుని ఆరాధన కన్న గుహ్యము. ద్రౌపతీదేవి ఆరాధన కన్న కూడ గుహ్యము. గుహ్యముగ సతతము ఆరాధించుట చేతనే యుధిష్ఠిరుడు కృతకృత్యుడై స్వర్గారోహణము గావించ గలిగినాడు. ఆరాధన మెంత గుహ్యమైనచో శ్రీమాతకు అంత ప్రీతి కలిగించును. ఇట్టి ఆరాధకులలో గుహ్యకులు ప్రథమ శ్రేణికి చెందినవారు. ప్రమథగణము లట్టి గుహ్యకారాధ్యులు. ప్రమథ గణములు ఆరాధన చేయుచున్నట్లు గోచరింపదు. బాహ్యముగ తెలివి తక్కువ పనులు చేయుచున్నట్లుగ గోచరించుదురు. ప్రార్థనలను ఏ మాత్రము చేయనట్లు కనిపింతురు. కాని అంతరంగమున అనన్య చింతన చేయుచు నుందురు. వారి బాహ్య వేషధారణము, భాషణము, ప్రవర్తనము వికటముగ గోచరించినను అవి అన్నియూ జగత్కల్యాణ కారకములే. ఆరాధకులకు గుహ్యకులే మార్గదర్శకులు.

721. 'కోమలాంగి'

కోమలమైన అంగములు కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

అత్యంత సుకుమార రూపము గలది శ్రీమాత. నఖ శిఖ పర్యంతము అమితమగు అందము సుకుమారత్వముతో కూడియున్నట్లుగ శ్రీమాతను ఋషులు దర్శించిరి. సహస్రనామము ఆరంభముననే శిరోజముల నుండి పాదముల వేలిగోరు వరకు శ్రీమాత రూపవర్ణన ముండును. ఈ రూపమును అంతరంగమున ఆరాధించుట ఉపాసన మార్గమున ఆనందము కలిగించును. ఆరాధకుని చిత్తము అత్యంత సుకుమారము, సౌందర్యము అగు శ్రీమాత రూపముపై ధారణ చేసి నపుడు ప్రాథమికముగ చిత్తవృత్తులన్నియూ కరగిపోవును. శ్రీమాత రూప సౌందర్యములకు చిత్తము ఆకర్షింపబడును. అపురూపమగు అందమును చూచినపుడు చిత్తము అందమున కాకర్షింపబడి స్థిరమై నిలచుట సహజము. అందమైన వస్తువును దేనిని చూచినను సర్వ సామాన్యముగ చిత్త మాకర్షింపబడును. అందముపై దృష్టి నిలచును. ఇది సహజము. కనుకనే సనాతన ధర్మ మార్గమున ఆరాధనమునకు అత్యంత సుకుమారము, సుందరము అగు రూపములను ఋషు లందించిరి.

శ్రీరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు, శ్రీమహావిష్ణువు, లక్ష్మి, సరస్వతి, పార్వతి, సుబ్రహ్మణ్యుడు, సూర్యదేవత ఇత్యాది రూపములన్నియు

అందమగు రూపములుగ అభివర్ణించినారు. గజాననుడు, హనుమంతుడు రూపములను కూడ అందము, ఆకర్షణముతో కూడిన రూపములుగ తీర్చిదిద్దిరి. చిరునవ్వుతో కూడి అందముగ నుండు ముఖము మన మారాధించు అందరి దేవతలకును గలదు. ఇట్టి సౌందర్యమూర్తులను ఆరాధించునపుడు చిత్తము స్థిరమగును. సుఖమును పొందును. రూపము నావరించియున్న అందము దివ్యాకర్షణము కలిగి యుండుటచే చిత్తమా రూపముపై ధారణ చేయుట సులభమగును.

అంతరంగమున కోమల రూపము దర్శించుచు, ఆరాధించు చుండగా చిత్త మందలి ప్రజ్ఞ రూపమును దర్శించుచు దరి చేరును. వెలుగులతో కూడిన రూపమై యుండుట చేత వెలుగు దరి చేరును. ఈ విధముగ సాలోక్య సామీప్యములు సిద్ధించును. సమీపమున చేరుచుండగా ఆరాధకుని యందు ఆరాధనా రుచి పెరుగును. రుచి పెరిగినకొలది ధ్యానింపబడు రూప సమీపమున చేరుచుండుట జరుగును. తాను, తానారాధించు దివ్యరూపము తప్ప మరియొకటి లేని స్థితి కలుగును. అటుపైన సామీప్యము, సాయుజ్యమును కలిగించును. అటుపై సారూప్యము చెందును. ఇట్లు ఉపాసనా మార్గమున ఉపాసకుడు తానారాధించు వస్తువుగ మారును. క్రమముగ ఆ వస్తువు దివ్య లక్షణములు తనయందేర్పడు చుండును. దివ్య స్వభావ మేర్పడుచుండగా పూర్వ స్వభావము అంతరించును. అపు డారాధకుడు ద్విజుడై నిలచును. అనగా కొత్త స్వభావమున పుట్టిన వాడగును. పాత తెలివి పోయి కొత్త తెలివి అవతరించును.

కోమలమగు రూపారాధనమున సులభముగ ఆరాధకులు ద్విజులగుటకు సాధ్యపడును. చిత్త ప్రవృత్తులన్నియు నిరోధింపబడి చిత్తము బుద్ధితో అనుసంధానము చెంది బుద్ధియే చిత్తముగ ప్రకాశించును. కోమలాంగి యగు శ్రీమాతను ఆరాధించుట ద్వారా సిద్ధి కలుగ గలదు.

ఆరాధకులు కోమలము, అందమగు రూపమును దర్శించినపుడు వారియందు శ్రీమాత అస్థిత్వమును గుర్తించుటకు నిత్య జీవనమందు ప్రయత్నము చేయవలెను. సృష్టియందట్టి రూపములన్నియు యున్నవి. ఇట్లు దర్శించుచూ శ్రీమాతను భావించు చుండగ బాహ్యమున కూడ శ్రీమాతను గుర్తించ గలుగుదురు.

722. 'గురుప్రియా'

గురువునందు ప్రీతి కలది అనియు, మరియు గురువునకు ప్రీతియైనది అనియూ అర్థము.

శివుడే గురువు. అతడే ఆదిగురువు. బ్రహ్మము. శ్రీమాతకు శివుడన్న ప్రీతి. శివునకు శ్రీమాతయన్న ప్రీతి. పరస్పరము వారి కొకరి కొకరు అత్యంత ప్రీతిపాత్రులు. శ్రీమాత శివుని వీడదు. సృష్టి నిర్వహణ మును కూడ శివునితో కూడియే చేయును. శివుడు శ్రీమాతను వీడడు. సృష్టి యున్నప్పుడు కాని, లేనప్పుడుగాని ఇరువురును కూడియే యుందురు. సృష్టి లేనప్పుడు శివుని యందు శ్రీమాత యిమిడి యుండును. సృష్టి యున్నప్పుడు శ్రీమాత యందు శివుడు యిమిడి యుండును. అతనిలో ఆమె యుండును. ఆమెలో అతడుండును.

లోకము లేర్పరచునపుడు, బ్రహ్మము నుండి క్రమముగ వ్యక్త మగుచు సూక్ష్మమునుండి స్థూలములకు లోకముల నేర్పరచును. బాలగ వ్యక్తమై క్రమముగ వృద్ధి చెందుచు స్థూలము చేరుసరికి కాళిగ తాండ వించును. పురుష ప్రకృతుల మేళవింపుగ యేడు లోకము లేర్పడునపుడు సూక్ష్మలోకముల యందు పురుషుని ఆధిక్యత యుండును. స్థూల లోకముల యందు ప్రకృతి ఆధిక్యత యెక్కువుగ నుండును. స్థూల లోకములందు ప్రకృతి ఘనమై, బలమై యుండును. సూక్ష్మలోకముల యందు సున్నితమై, కోమలమై యుండును. పురుషుని నుండి పసికందు

వలె జన్మించి బాలయై, కుమారియై, యువతియై, స్త్రీగ నేర్పడి తల్లి యగును. బాలగను, కుమారిగను తండ్రి అధీనమున యుండును. యువతిగ మారి స్త్రీ అయినపుడు పురుషుని అర్ధాంగి యగును. తల్లిగ కుమారుని కనినపుడు పురుషునిపై ఆధిక్యము కలిగి యుండును. ఈ స్థితులన్నియు స్త్రీల జీవితమున చూడవచ్చును. ప్రాథమికముగ పురుషుని ఆధిక్యత నుండగ తుదకు స్త్రీ ఆధిక్య మేర్పడుట సృష్టి ధర్మము. ఇరువురి కిని సమత్వము అర్ధాంగి స్థితియందు సగము పురుషుడు, సగము స్త్రీ అనునది మధ్య స్థితి. సమస్థితి. ఈ స్థితిని అష్టమి తిథిగ దర్శింతురు.

తిథులలో అష్టమి నిజమగు యోగ స్థితి. సగము కనపడి సగము కనబడక యుండుట శివశక్తుల అర్ధనారీశ్వరత్వమును ప్రతిపాదిం చును. ఇది యోగస్థితి. యోగులీ స్థితి యందుందురు. వారి యందు ప్రకృతి పురుషులు సమన్వయింపబడి యుందురు. యోగులకు ప్రకృతి పురుషు లిరువురును అనుకూలురే. ఇరువురికిని వారు ప్రీతిపాత్రులే. అట్టివారి వలన సృష్టియందు సమభావము ప్రకటింప బడును. సహ జీవనము వీలగును. సామ్యవాదము వ్యాప్తి చెందును. యోగులు ప్రకృతిని నిరాదరింపరు. ఇహపరములు రెంటినీ సమతూకముగ అనుభవించుచూ అట్టి సమతుల్యము సమగ్రము యగు జీవన మితరుల కందింతురు. వీరే నిజమగు గురువులు. ఇట్టి గురువులన్న శ్రీమాతకు ప్రీతి యెక్కువ. కావున ఆమె గురుప్రియ.

సద్గురువులు శ్రీమాతకు ప్రీతిపాత్రులైన కుమారులు. శివుడన్న యెంత ప్రీతియో సద్గురువు లన్నకూడ అంతియే ప్రీతి. సంస్కారవతియైన

స్త్రీకి తన పురుషుని యందు, తన కుమారుని యందు సమానమగు ప్రీతి యుండును. శ్రీమాత తత్త్వమే స్త్రీల యందు కూడ భాసించును. శివుని యందు, సద్గురువుల యందు అమితమగు ప్రీతిగల శ్రీమాతను గురుప్రియగ తెలియవలెను.

723. 'స్వతంత్రా'

తనదైన తంత్రము కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

తంత్ర మనగా విధానము. సృష్టికి విధానము గూర్చునది శ్రీమాతయే. కాని ఆమె ఏ తంత్రమునకు పట్టుపడదు. త్రిమూర్తులు సైతము శ్రీమాత యేర్పరచిన తంత్రము ననుసరించియే సృష్టియందు వర్తింతురు. సమస్త దేవతలు తంత్రమున కధీనులే. కాని పరతత్త్వము అగు శివశక్తులు తంత్రమున కతీతులు. వాని తంత్రములచే గాని, మంత్రములచే గాని వశీభూతులు కారు. తంత్రముల ద్వారా, మంత్ర ముల ద్వారా, యంత్రముల ద్వారా శ్రీమాతను పూజింపవచ్చును. అట్లే దేవతలను పూజింపవచ్చును. అట్టి పూజనము ద్వారా అనుగ్రహము పొందవచ్చును. ఆశీర్వాదము పొందవచ్చును. ఇతర దేవతల నందరిని తంత్ర విధానమున వశము కూడ చేసికొనవచ్చును. కాని శ్రీమాతను అట్లు వశము చేసికొనుట వీలుపడదు. ఆమె తంత్రమున కతీతురాలు.

సర్వ తంత్రముల నేర్పరచుచూ సృష్టిని నడుపు శ్రీమాత ఏ తంత్రమునకు పట్టుపడదు. మంత్ర తంత్రాదులతో దేవతా అనుగ్రహము పొందుట సాత్త్వికమగు మార్గము. వశము చేసుకొన చూచుట రాజసిక మగు మార్గము. అట్టివారు కాలక్రమమున పతనము చెందుదురు. దేవతానుగ్రహము పొందుటకు అనేకానేక ఉపాసనా విధానము లున్నవి. విధి విధానముగ ఉపాసన చేయుట వలన దేవతానుగ్రహము లభించును. విధానము ననుసరింపక ఉపాసన చేసినచో అట్టి ఉపాసన

తమోగుణ ప్రధానమై దుష్ఫలితముల నిచ్చును. ఉపాసనకు భక్తిశ్రద్ధలు ముఖ్యము. భక్తిశ్రద్ధ లున్నచోట శాస్త్ర విధానము ననుసరించు బుద్ధి కూడ యుండును. శాస్త్రము నుల్లంఘించి చేయు ఉపాసనలు రజస్తమో గుణముల ప్రభావమునకు లోనై ఉపాసకునికి కష్టనష్టములు కొని తెచ్చును. ఈ విషయము శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీత యందు స్పష్టముగ తెలిపినాడు. దేవతలు మానవులకన్న జ్యేష్ఠులు. మానవులకన్న శ్రేష్ఠులు కూడ. కావున వారి అనుగ్రహము, అనుకూల్యత శీఘ్రముగ పొందు టకు తంత్రము లున్నవి. శ్రద్ధాభక్తులతో విధి విధానముగ తంత్రము లను నిర్వర్తించుకొనుచు దేవతా దర్శనము, స్పర్శనము, భాషణము, అనుగ్రహము, ఆశీర్వచనము, అభయము, వరము పొందవచ్చును. కాని శ్రీమాత విషయమట్లు కాదు. ఆమె స్వతంత్ర అగుటచే ఆమె అనుగ్రహము పొందుటకు కేవలము మంత్ర తంత్రాదులు ఉపాయము కానేరవు. ఆమె నెవరిని అనుగ్రహించ దలచిన వారి ననుగ్రహించును. ఆమె అనుగ్రహమునకు కార్యకారణ సంబంధము లేదు. ఆమె స్వతంత్ర గనుక తా నెవరిని అనుగ్రహించ దలచినచో వారి ననుగ్రహింపగలదు. ఆమె స్వేచ్ఛగ, యథేచ్ఛగ సృష్టియందు విహరించు చుండును. కావున శ్రీమాత పూజనము చేయుచు ఆమె అనుగ్రహమునకై వేచియుండుట మాత్రమే భక్తులు చేయదగిన పని. మరియొక మార్గము లేదు.

సారాంశ మేమనగా

1. మంత్ర తంత్ర సాధనల వలన శ్రీమాతను వశము చేసుకొనుట దుర్లభము.

2. శ్రీమాత అనుగ్రహమునకు శ్రద్ధ, భక్తి, సమర్పణము, వేచి యుండుట లక్షణములు.

3. ఇతర దేవతలు మంత్ర తంత్రములచే వశమగుదురు. కాని దేవతలను వశము చేసుకొనుట పతనమునకు దారితీయును.

4. మంత్ర తంత్రములు విధి విధానముగనే నిర్వర్తింపవలెను. లేనిచో దుష్ఫలితము లుండును.

5. దేవతలను, శ్రీమాతను మంత్ర తంత్రములతో పూజించుట ఆశీర్వచనము కొఱకే.

724. 'సర్వతంత్రేశీ'

సర్వ తంత్రములకును ఈశ్వరి శ్రీమాత అని అర్థము.

మన సంప్రదాయమున అరువది నాలుగు తంత్రములు కలవు. తంత్రములు నియమ నిష్ఠలతో, శ్రద్ధాభక్తులతో నిర్వర్తించుకొను వారికి శీఘ్ర ఫలము లభించును. ఇట్టి ఫలము నిచ్చునది శ్రీమాతయే. తంత్ర మార్గము వైజ్ఞానిక మార్గము. శాస్త్రీయముగ చేయు నే కార్యమునైననూ శీఘ్రముగ ఫలము నిచ్చును. శాస్త్ర నిర్వహణమునకు జ్ఞానము ప్రధానము. తెలిసి చేయుటయందు చిత్త ఏకాగ్రత సాధ్యపడును. తెలియక చేయు నపుడు చిత్తమునకు స్ఫూర్తి యుండదు. స్ఫూర్తి లేని చిత్తము పరిపరి విధముల పరువెత్తు చుండును. తెలిసి చేయుటలో శ్రద్ధ యేర్పడును. భక్తి పెరుగును. జీవులు దివ్యలోకానుభూతి పొందుటకు తంత్రము లేర్పడినవి. మంత్రము లేర్పడినవి.

మంత్రములను, తంత్రములను యేర్పరచినది కూడ శ్రీమాతయే. సృష్టి శక్తుల నన్నిటిని మంత్ర తంత్ర విధానమున సృష్టియందు శ్రీమాత నియమించినది. రుద్రుల పని రుద్రులు చేయుదురు. ఆదిత్యుల పని ఆదిత్యులు, ప్రజాపతుల పని ప్రజాపతులు– ఇట్లు ఎవరెవరు ఏ పనులు చేయవలెనో నిర్వచించి, శక్తి నొసగి నియమించినది శ్రీమాత. గ్రహ మండలములు, సూర్యమండలములు, తారకా మండలములు, సమస్త దేవతలు, త్రిగుణములు, పంచభూతములు యిత్యాది వన్నియూ వారి

వారి పనులు వారు నిర్వర్తించుటకు యేర్పాటు చేసినది శ్రీమాత. సర్వ సృష్టి శ్రీమాత యేర్పరచిన తంత్రము వలననే నిర్విఘ్నముగ సాగుచున్నది. అందరికినీ వారి వారి కర్తవ్యము లున్నవి. ధర్మము లున్నవి. ఇట్లు సమస్తమును తంత్ర రూపమున శ్రీమాత యేర్పరచి నిర్వర్తించుచున్నది.

మానవులకు కూడ ధర్మము లున్నవి. ఎవరి ధర్మము వా రనుస రించినపుడు మానవ లోకము సుఖపడును. మానవులు తమ తమ ధర్మములను నిర్వర్తింపనపుడు మానవ లోకములలో అలజడి కలుగును. ఒక గృహమునందు యజమాని, భార్య, సంతానము, పనివాండ్రు, యెవరి ధర్మములను వారు నిర్వర్తించినపుడే కదా! గృహమొక స్వర్గ మగును. అట్లే మానవులు కూడ సృష్టి తంత్రమందు తమవంతు ధర్మము నిర్వర్తించి నపుడే వారికి సుఖము కలుగును. మరియొక మార్గము లేదు.

సృష్టి యంత్రమునకు మూలము సృష్టి తంత్రము. సృష్టి తంత్ర మును, యంత్రమును ఎఱిగి తదనుగుణముగ జీవితమును మలచు కొనుట మంత్రమై యున్నది. ఎవరి కర్తవ్యమును వారెరిగి నిర్వర్తించుట నిజమగు తంత్రము. కర్తవ్యము నెఱుగుట, నిర్వర్తించుట తంత్రము ననుసరించుటయే. పురుషులకును, స్త్రీలకును వివిధమగు కర్తవ్యము లున్నవి. అట్లే యువకులకు, యువతులకు, గృహస్థులకు, వృద్ధులకు వారి వారి కర్తవ్యము లున్నవి. ప్రతి మానవులకును తనదగు కర్తవ్య మున్నది. దాని నెరిగి నిర్వర్తించుట జీవన తంత్రము. దీనిని తెలుపుటకే

దైవము మానుష రూపమున శ్రీరాముడై మార్గదర్శనము గావించెను. కర్తవ్య కర్మను నిర్వర్తించుటయే తంత్రమని గీతయందు కృష్ణుడు బోధించి నాడు.

కర్తవ్య విముఖుడు మంత్ర తంత్ర మార్గమున సఫలీకృతుడు కాలేడు. కర్తవ్య తంత్రమున నిలచి మంత్ర తంత్రములను నిర్వర్తించుట ప్రధానము. అపుడే శ్రీమాత అనుగ్రహము లభింపగలదు.

725. 'దక్షిణామూర్తి రూపిణి'

దక్షిణామూర్తి రూపము గలది శ్రీమాత అని అర్థము.

దక్షిణ దిక్కుకు అభిముఖముగ నుండు శివుని దక్షిణామూర్తి అందురు. శివునకు రూపము లేదు. అతని రూపము శ్రీమాతయే. రూపము ధరించిన శివుడు ఉత్తరమున కూర్చుండి దక్షిణ ముఖుడై దాక్షిణ్యమును ప్రసరించుచుండును. భరత భూమికి ఉత్తరమున కైలాస పర్వత మున్నది. ఆ పర్వతము దక్షిణ ముఖమును దర్శించి పూజించు ఆచారము సనాతనముగ నున్నది. బ్రహ్మ మానస సరోవరము, బదరి కాశ్రమము యిత్యాది వన్నియు పర్వతమునకు దక్షిణముగ యున్నవి. మొత్తము భరతభూమి అంతయు దక్షిణముగనే యున్నది. శివుని దాక్షిణ్యమును భరతభూమి అనుభవించుచున్నది. అతని దాక్షిణ్యము చేతనే ఈ భూమి రక్షింపబడుచున్నది. దాక్షిణ్యముతో కూడిన శివుడు బ్రహ్మ విష్ణువులకు తంత్రములన్నియు తెలిపెనని పురాణములు పేర్కొను చున్నవి. మౌనముగ తంత్రమంతయు దక్షిణామూర్తియగు శివుడు తెలుపగా బ్రహ్మ, విష్ణువు, దేవతలు, ఋషులు జ్ఞానమును బడసిరి. సృష్టి మొత్తమునకు శివుడే గురువు. విష్ణువు ప్రభువు. బ్రహ్మ కుటుంబి (సృష్టికర్త). ఆది గురువగు శివుడు చిరుదరహాసముతో, ప్రసన్నవదన ముతో జ్ఞానబోధ చేయుచునుండును. శివుడెరుగని ధర్మముగాని, జ్ఞానము గాని, తంత్రము గాని, మంత్రము గాని లేదు. శివుని ఉత్తర

దిక్కుగ, దక్షిణ అభిముఖునిగ యేర్పరచుకొని పూజించుట సంప్రదాయము. విష్ణువుని తూర్పు దిక్కున పడమరకు అభిముఖునిగ యేర్పరచుకొని పూజించుట కూడ సంప్రదాయము. ఉత్తర దిక్కు కుబేర స్థానము. కుబేరుడు శివప్రియుడు. శివునికి కుబేరుడు మిత్రుడు. అందువలన ఉత్తర దిక్కు అన్న శివునికి ప్రీతి. శివప్రీతి కలుగవలె నన్నచో ఉత్తర దిక్కును చూచుచు శివుని ప్రార్థించుట, ధ్యానించుట చేయవలెను. దాక్షిణ్యము గల శివరూపము అత్యంత సౌమ్యము, సుందరము కూడ.

శ్రీమాత తాను దక్షిణమున ఆసనము గైకొని ఉత్తరమున గల శివునికి అభిముఖియై శివుని ప్రార్థించి సాలోక్య, సామీప్య, సాయుజ్య, సారూప్యములను పొందినది. అందువలన ఆమె దక్షిణామూర్తి రూపిణి అయినది.

726. 'సనకాది సమారాధ్యా'

సనకాదులచే సమ్యకారాధన చేయబడునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సనక, సనందన, సనత్కుమార, సనత్సుజాతులు బ్రహ్మమానస పుత్రులు. అనగా చతుర్ముఖ బ్రహ్మ నుండి వెలువడినవారు. బ్రహ్మ సంకల్పముచే సృష్టింపబడిన వారు కాదు. పరబ్రహ్మమునుండి సృష్టి ఆరంభమున పరబ్రహ్మ సంకల్పముగ చతుర్ముఖ బ్రహ్మ నుండి వెలువడిన వారు. బ్రహ్మకన్న పూర్వులు. సనాతనులు, పరబ్రహ్మ స్వరూపులు. సృష్టియందు తమ కర్తవ్యమేమో తాముగ తెలిసినవారు, అట్లు తెలిసి వెలువడినవారు. చతుర్ముఖ బ్రహ్మ పరబ్రహ్మము నుండియే వెలువడి నప్పటికిని తానెందుకు పుట్టెనో తెలియుటకు తపస్సు చేసెను. తపస్సు చేసి తన పుట్టుక కారణమును తెలుసుకొనెను. సృష్టి కార్యమును తన కర్తవ్యముగా నెఱిగి నిర్వర్తించుట ప్రారంభించెను. అతని నుండి దిగి వచ్చిన సనక సనందనాదులు తెలిసి దిగి వచ్చినవారు. వారిని ప్రజా సంసర్గము చేయుడని బ్రహ్మ ఆజ్ఞాపింపగ వారు నలుగురును చిరు నవ్వుతో మౌనము వహించిరి. కారణ మేమనగా తామేమి చేయవలెనో తమకు తెలియును. తెలియని బ్రహ్మ తెలిసిన కుమారులకు తెలియ చెప్పుటలో పొరపడెను. తన కుమారులని భావించెను. తన ద్వారా వ్యక్తమైనప్పటికిని తనకన్న తెలిసినవారు అని తెలియదు. తెలిసినవారికి

తెలియని పెద్దలు ఆదేశము లిచ్చినప్పుడు తెలిసిన పిన్నలు మౌనము వహింతురే గాని పెద్దలను హేళన చేయరు.

అట్టి పరిపూర్ణ జ్ఞానసంపన్నులగు కుమారులు సహితము శ్రీమాతను ఆరాధింతురు. బ్రహ్మ స్వరూపులైనను శ్రీమాత నారాధించుటలో శ్రీమాత ఆధిక్యము కానవచ్చు చున్నది. శంకరాచార్యుల వారు సాక్షాత్ ఆదిశంకరులే. అంతకు మించిన బ్రహ్మవేత్తలు ఈ కలికాలమున లేరు. అట్టి శంకరులే శ్రీమాతను ఆరాధించుచూ శక్తి పీఠముల నేర్పరచిరి. బ్రహ్మవేత్త మైతిమని, మేము ఆరాధనలు చేయవలసిన పని లేదని విఱ్ఱవీగు కలియుగ బ్రహ్మజ్ఞానులు నేతి బీరకాయ వంటి వారు. బ్రహ్మజ్ఞానము పొందుట శ్రీమాత అనుగ్రహముననే జరుగును. అట్టి మాతను మరచుట అజ్ఞానమే. బ్రహ్మజ్ఞాని అయిననూ, సమస్తము నందు బ్రహ్మమును సమభావముతో దర్శించుచూ ఆరాధించుట సమమైన మార్గము. సనక సనందనాదులు అట్టి సమారాధనము చేయుచునుందురు. అంతట అన్నిట నిండియున్న తత్త్వమును దర్శించుచు ఆరాధింతురు.

727. 'శివజ్ఞానప్రదాయిని'

శివజ్ఞానమును ప్రసాదించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత శివజ్ఞానమును ప్రసాదించు అనుగ్రహమూర్తి. ఆమె గురు రూపిణి. గురువుల నుండి బ్రహ్మజ్ఞానమును, శివజ్ఞానమును అర్హులకు ప్రసాదించు చుండును. శివుని ఎఱుగుట ననగా నేమి? దేవుని ఎఱుగుట యెట్లు? అతడంతటా, అన్నిటా నిండియున్నప్పటికిని తెలియుట యెట్లు? వాయువు కదలినపుడు అందలి కలయిక స్పర్శ శివుడు. అగ్ని యందు ఉష్ణము శివుడు. నీటి యందలి దప్పిక శివుడు. కంటి యందలి వెలుగు శివుడు. మాట యందలి ధ్వని శివుడు. వృక్షము నందలి ఎదుగుదల శివుడు. పుష్పము నందలి సుగంధము శివుడు. పశువునందలి బలము శివుడు. సృష్టియందలి స్థితి శివుడు. సృష్టి కతీతమగు స్థితి శివుడు. అన్నిటా యుండియు లేనట్లుగ నుండును. దేనిని చూచినను శివుని చూడవచ్చును. అంతటా అంతర్యామియై స్థితి గొన్నవాడు, తాను కదలక ఇతరములను కదలించువాడు శివుడు. ఇట్టి శివదర్శనమే సమదర్శనము. జ్ఞానులందు, అజ్ఞానులందు, శిష్టు లందు, దుష్టులందు, ఉపాయములందు, అపాయములందు కూడ శివుడున్నాడు. శివుడు లేని స్థావరము లేదు. వస్తువు లేదు. జీవుడు లేదు. చూచువారికి చూచినంత కనపడును.

శ్రీమాత చిత్ర విచిత్రములుగ సృష్టి నల్లిక చేసినను దాని కాధారమై నిలుచువాడు శివుడు. శివదర్శనము కేవలము శివలింగమునకే

పరిమితము చేయుట సంకుచిత మార్గము. సృష్టి అంతయు శివాలయమే. సమస్త వస్తుజాలము శివలింగములే. లింగ మనగా చిహ్నము. అన్ని వస్తువులు చిహ్నములే కనుక లింగములే. ఆలయమున నున్న శివుడు స్మశానమున కూడ నున్నాడని తెలియజెప్పుటకే స్మశానమును శివభూమి అందురు. స్మశానముననే శివు డున్నాడనుకొనుట కేవలము భ్రమ. అతడు స్థాణువు. అనగా అన్నిటి యందుండువాడు. అతడున్నప్పుడే వస్తువున్నట్లు గోచరించును. అతడి ఆధారముగనే శ్రీమాత నవావరణ సృష్టి చేయును. ఇట్టి నిస్సీమ మగు శివజ్ఞానము నిచ్చువాడే గురువు. అట్టి గురురూపమున నున్నది శ్రీమాతే.

728. 'చిత్కళా'

మనస్సు నందుండు చైతన్యకళ అని అర్థము.

బ్రహ్మము యొక్క కళయే చైతన్యము. ఈ కళ అంతఃకళ మార్గమున మనస్సును చేరును. ఈ కళ ఆధారముగనే మనస్సు వర్తించును. బ్రహ్మము నుండి వ్యక్తమైన చైతన్యము సర్వవ్యాపకమై యుండును. మహదాకాశముగ వెలుగొందు చుండును. అందుండి వాసుదేవ సంకర్షణ ప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధ వ్యూహములుగ అవతరించును. ఈ నాలుగు వ్యూహములందు చైతన్యము వ్యాప్తిచెంది వెలుగొందును. ఈ నాలుగు వ్యూహములను పరా పశ్యంతి మధ్యమ వైఖరి అని, నాలుగు వేదములని, నాలుగు కాలములని, నాలుగు వర్ణములని బ్రహ్మ యొక్క నాలుగు ముఖములని, దైవము యొక్క నాలుగు బాహువులని తెలుపు చుందురు. మానవుల యందు నిరహంకారముగను, అహంకారము గను, బుద్ధిగను, చిత్తముగను నాలుగు స్థితులలో ఈ చైతన్యము అంతఃకరణముగ నున్నది. అందు నాలుగవది అయిన చిత్తము మనస్సు నిండి యుండును. తత్కారణముగనే మనస్సు, దశేంద్రియములు పని చేయుచుండును. బహిఃకరణములకు మనసాధారము. మనస్సునకు చిత్తమాధారము. చిత్తము బుద్ధి యొక్క ప్రతిబింబము. బుద్ధి అహం కారమునకు ప్రతిబింబము. అహంకారమునకు దైవము ప్రతిబింబము. దైవ మనగా బ్రహ్మము యొక్క వెలుగు లేక కళ. బ్రహ్మము యొక్క

వెలుగు చిత్తము వరకు వ్యాప్తిచెంది వెలుగొందును. అది చైతన్యము యొక్క కళ లేక చిత్కళ. బ్రహ్మమునకు చైతన్యము ఉపాధి. అట్టి చైతన్యమున కహంకారము ఉపాధి. అహంకారమునకు బుద్ధి ఉపాధి. బుద్ధికి చిత్తము ఉపాధి. చిత్తమునకు మనస్సు ఉపాధి. మనోకళ బాహ్యమునకు విస్తరించును. ఈ మొత్తము చైతన్యము యొక్క నాలుగు విధములగు కళలు.

729. 'ఆనందకలికా'

ఆనందమునకు మొగ్గవంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

నిరామయమగు బ్రహ్మము నుండి మొగ్గవలె వికసించునది శ్రీమాత. అపుడు ఒకటి రెండగును. రెండుగ నుండుట వలన పరస్పరత్వ ముండును. పరస్పరత్వము వలన ఆనందముండును. శ్రీమాతయే ఉద్భవింపనపుడు పరస్పరత్వమున కవకాశమే లేదు. పరస్పరత్వమే లేనపు డానందమే లేదు. తనయందు తాను ఆనందించుటకైనను తాను తన చైతన్యముగ తా నేర్పడవలెను కదా! తన చైతన్యము తనయందిమిడి యున్నప్పుడు తా నుండుట యుండునుగాని ఆనందించుచు యుండుట యుండదు. సత్ చిత్‌లు రెండును యున్నప్పుడే ఆనందము. అదియే సచ్చిదానందము. కనుక ఆనందమునకు ఉపాధి చైతన్యమే. అట్టి చైతన్యము బ్రహ్మము నుండి పుట్టినపుడే ఆనందమునకు తెరతీయబడును. శ్రీ అను కళ బ్రహ్మము నుండి వ్యక్తమై ఆనందము కలిగించును గనుక మాతయే ఆనందకారకము. ఆనందమునకు మూలము.

శివుడు సహజముగ తపస్వి. తేజస్వి. తనయందు తానుండువాడు అదృశ్యరూపుడు. అట్టి శివుడు శివానందుడగుటకు కారణము శ్రీమాతయే.

730. 'ప్రేమరూపా'

ప్రేమ స్వరూపము శ్రీమాత అని అర్థము.

ఆనందము, ప్రేమ పరస్పర గుణములు. ప్రేమ యున్నచోట ఆనంద ముండును. ఆనంద మున్నచోట ప్రేమ యుండును. ఈ రెండునూ కలిసియే యుండును. భక్తికి పరాకాష్ఠ ప్రేమ. భక్తి అనన్యమైనచో ప్రేమ యగును. పరమునందు ప్రేమ భక్తి యగును. ప్రేమ స్నేహము గను, భక్తిగను, ఆనందముగను, కాంతివంతముగను విరాజిల్లు చుండును. ఒకరి యందు ఒకరికి ప్రేమ యున్నప్పుడు ఒకరిపై నొకరికి శ్రద్ధ యుండును. భక్తి యుండును. స్నేహముండును. ఒకరిని గూర్చిన తలపు యింకొకరికి ఆనందము కలిగించు చుండును. భక్తి, ప్రేమ, స్నేహము, ఆనందము చైతన్య కళ యొక్క చిహ్నములు. ఈ దివ్య గుణములు అనుభవింప దగినవే గాని నిర్వచనమున కందవు. అనిర్వచనీయమైన ఈ గుణములకు మూలము శ్రీమాతయే.

731. 'ప్రియంకరి'

ప్రియము కలిగించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

జీవులకు నిత్యము ప్రీతి కలిగించుటయే తన కార్యముగ శ్రీమాత యున్నది. వికారములేని ప్రీతి కలిగించుటకు జీవులయందు శ్రీమాత కృషి సల్పును. ప్రీతి కలిగించున వన్నియు శ్రేయస్సును కలిగించునవి కాకపోవచ్చును. శ్రేయస్సు కలిగించు విషయముల యందు ప్రీతి కలుగునట్లుగ జీవులకు శిక్షణ నిచ్చును. దీని వలన జీవులు శాశ్వత ప్రీతి నొందుదురు. చేటు కలిగించు ప్రీతిని విసర్జింపచేసి వృద్ధిని కలి గింపచేయు విషయములందు ప్రీతి కలుగునట్లు చేయుట తల్లికే సాధ్యము. ఎప్పుడును పంచదార కోరు పిల్లవానికి అప్పుడప్పుడు పంచదార నొసగుచు శ్రేయోదాయకమగు ఆహారమును నేర్పు తల్లి నిజమగు తల్లి. ఇష్టమగు విషయములను అప్పుడప్పు డేర్పరచుచూ ఉత్సాహ పరచుచూ, శిక్షణ నిచ్చుచూ అయిష్టములను కూడ నేర్పుచూ, ఇష్టా యిష్టములను దాటించు తల్లి నిజమగు ప్రియంకరి. ఇట్లు ఓర్పుతో నేర్పుతో జీవులను బ్రహ్మము వైపునకు మళ్ళించు శ్రీమాత ప్రియంకరి అనుటలో విశేష మేమున్నది.

732. 'నామపారాయణప్రీతా'

నామ పారాయణముచేత ప్రీతి చెందునది శ్రీమాత అని అర్థము.

అకారము నుండి క్ష కారము వరకు గల అక్షరములన్నియు శ్రీమాత నామములే. ఈ అక్షరములతో అనేకానేక మంత్రములను, మంత్రరూపములను, దేవతలను, తంత్రములను శ్రీమాత యేర్పరచి నది. వాఙ్మయమంతయు ఈ అక్షరముల శబ్దములే. వీనిని పారాయ ణము చేయుట వలన శ్రీమాత ప్రీతి చెందును. శ్రీమాత నామము లన్నియు పారాయణము చేయుట సాధ్యము కాదు. ఆమె అనంత నామములతో యున్నది. నామ పారాయణమునకు శ్రీ లలితా సహస్ర నామ స్తోత్రము మిక్కిలి ప్రసిద్ధము. ఈ సహస్ర నామము స్తోత్ర రాజము. నిత్యమూ ఈ స్తోత్రమును పారాయణము గావించువారు సర్వార్థ సంపన్నులగుదురు. సకలార్థములనగా చతుర్విధ పురుషార్థ ఫలములు. అర్థము, కామము, ధర్మము, ముక్తి- ఈ నాలుగింటిని పరిపూర్ణముగ పొందుదురు.

"నన్ను అర్చించినను లేకున్ననూ, జపించినను లేకున్ననూ, ధ్యానించినను లేకున్ననూ, నా యీ నామ సహస్రమును కీర్తించువాడు నా కెల్లప్పుడును ప్రీతిపాత్రుడే" అని శ్రీమాతయే స్వయముగ దేవీ భాగవతము నందు తృతీయ స్కంధమున తెలిపినది. కనుక సహస్రనామ పారాయణము శ్రీమాతకు అత్యంత ప్రీతికరమని తెలియవలెను.

మంత్రములు, తంత్రములు, శ్రీమాతను గూర్చిన విద్యలు, హోమాది క్రతువులు అత్యంత వైజ్ఞానికములు. శాస్త్రవిధిని నిర్వర్తించిననే గాని అవి సత్ఫలముల నీయవు. విధానము ననుసరింపనిచో దుష్ఫలము లను కూడ నీయవచ్చును. విద్యుత్ పరికరములను విద్యుత్ తీగలతో సరిగ నమర్చుకొననిచో విద్యుత్ ప్రమాదములు కలుగునట్లు విధి విధానము ననుసరించని మంత్ర తంత్రములు అపాయ కారకములు. కనుక మంత్ర తంత్రములు పండితులకే పరిమితము. అందున శాస్త్ర గర్వముచే శ్రద్ధాభక్తుల లోపము యేర్పడినచో సత్ఫలము లందవు.

అట్లుగాక నామ పారాయణము, అక్షర జ్ఞానము గలవా రందరికిని సులభమే. అక్షరమును విని పలుక గలుగుట అక్షర జ్ఞానము. స్పష్టముగ అక్షరములను పలుకుచు, శ్రద్ధాభక్తులతో శుచిగ పారాయ ణము చేయువారికి శ్రీమాత అనుగ్రహము శీఘ్రముగను, సులభము గను లభించును. కలియుగమందు నామపారాయణమే చేయదగినది. దైవనామ కీర్తనమే కలియుగమందు ప్రశస్తము. **"కలౌ నాశ్చైవ, నాశ్చైవ గతి రన్యథా । హరేర్నామ హరేర్నామ ఏవ కేవలమ్ ॥"** అని చైతన్య మహాప్రభువు ఘోషించినాడు. నామ స్మరణము, నామ పారాయణమే కలియుగమందు ప్రధాన మని ఋషులు తెలిపిరి. నామ పారాయణము, నామ సంకీర్తనము, భజనము భక్తితో చేయునపుడు పారవశ్యము, తన్మయత్వము కలుగుట సులభము. భక్తి యున్నచోట శ్రద్ధ యుండును. శ్రద్ధాభక్తులు యున్నచోట నామ సంకీర్తనము రసవత్తరమై భక్తులను పవిత్రీకరించును. మనస్సు కరగును. చిత్తము దివ్య భావములో

మునుగును. రామకృష్ణ పరమహంస ఈ మార్గముననే పరమహంస అయ్యెను. ఇంతకన్న మంద్రమగు మార్గము లేదు. ఇతర మార్గములలో అహంభావము పెరుగునే గాని మనసు కరగుట యుండదు. మనసు కరగని వానికి, హృదయము స్రవించని వానికి ఎట్టి అనుగ్రహము లభింపదు. నామ పారాయణల యందు శ్రీమాత ప్రీతి అధికము అని తెలియవలెను.

733. 'నందివిద్యా'

నందీశ్వరునిచే ఉపాసించబడు విద్యారూపిణి శ్రీమాత అని అర్థము.

నందీశ్వరుడు నందీశ్వరుడే! ఆనందరూపమే నంది. ఈశ్వరుని ఆనందమునకు రూపము నూహించినచో అది నందీశ్వర మగును. నంది యనగా శివానందరూపము. ఘనమగు ఆనంద రూపము. శివుని రుద్రరూపము భక్తులకవసరమే లేదు. వారికి వలసినది ఆనంద రూపమే. ఆనందముగ నున్నప్పుడు శివుని కన్న సౌందర్యవంతుడు లేడు. శివ సౌందర్యమే సౌందర్యము. ఆ సౌందర్యము పొందుటకే పార్వతీదేవి అనితర సాధ్యమగు తపస్సు గావించినది. తాను విష్ణురూప, వైష్ణవి. విష్ణువే మహారూప సంపన్నుడు. అట్టి రూప సంపన్నత కలిగిన వైష్ణవి శివుని సౌందర్యమునకై, పొందుకై తపస్సు చేసినదనినచో శివుని ఆనంద రూపము ఎంతటి సౌందర్యవంతమో వూహింపనగును. శివుడు ఎంత రౌద్ర మూర్తియో అంత శాంత స్వరూపుడు కూడ. అతడు శంకరుడు- శమము కలిగించువాడు. మయస్కరుడు- శమముతోపాటు తీయని, కమ్మని చల్లదనమును అందించగలవాడు. మంచు పర్వతము నకు కూడ చల్లదన మీయగలడు. శివరూపము మహిమాన్వితము, ఆనందమయము.

అట్టి శివుని ఎల్లప్పుడునూ అంటిపెట్టుకొని యుండువాడు నందీశ్వరుడు. నంది యున్నచోట శివుడుండును. అనగా ఆనంద

మున్నచోట శివత్వముండును. అట్లే శివుడున్న చోట నంది యుండును. వారిది అనుపమానమగు మైత్రి. ఇట్టి మైత్రి శివునితో సాధించుటకు నందీశ్వరు డేవిద్య నేర్చెనో? ఆ విద్యారూపమే శ్రీమాత. నందీశ్వరుడు నిజమునకు శ్రీమాత భక్తుడు. శ్రీమాత నుపాసించి శ్రీమాత వలన శివునితో శాశ్వత అనుబంధమును పొందు విద్య నేర్చెను. శ్రీమాత శివుని అర్ధాంగి. శివునిలో సగమై యున్నది. ఆమె దరిచేరి శుశ్రూష చేసి శివ రహస్యము నెఱిగి శివా శివ సాన్నిధ్యమున శాశ్వత స్థితి గొనెను. శ్రీమాత అనుగ్రహము వలన పొందిన శివోపాసనా రహస్యమే నందీశ్వరుడు పొందిన విద్య. ఈ విద్య వలన శాశ్వత శివానంద స్థితిని చేరెను.

శివుడు తండ్రి, శ్రీమాత తల్లి, నందీశ్వరుడు వారి ప్రథమ కుమారుడు. అనగా ప్రప్రథమముగ శివాశివ సాన్నిధ్యమును పొందిన వాడు. శివ భక్తులలో ప్రథముడు. ప్రమథ గణములలో మొదటివాడు. అతని ఉనికిని గుర్తింపని వారికి శివాశివ అనుగ్రహము లేదు.

734. 'నటేశ్వరీ'

నటేశ్వరుని భార్య శ్రీమాత అని అర్థము.

శివుడు నటరాజు. శ్రీమాత అతని రాణి. అతడీశ్వరుడు, ఆమె ఈశ్వరి. నిజమునకు శివుడు తపస్వి. నాట్యము చేయువాడు కాదు. నాట్యమంతయూ శ్రీమాతదే. నటన కూడ ఆమెదే. ఆమెయే జగన్నాయకి. నాట్యమాడినను నటన చేసిననూ ఆమెకే తగును. అర్ధాంగి యగుటచే అతడు సహకరించును. సగభాగము నాట్యము నందుండగా మిగిలిన సగ భాగము స్థిరముగ నెట్లుండ గలదు?

సృష్టి అంతయు శ్రీమాత విలాసమే, నాట్యమే. తన వెలుగు నుండి యేర్పడిన లోకములందు తన వెలుగునుండే జన్మించిన జీవులను ప్రవేశింపజేసి జగన్నాటకమును ఛందోబద్ధముగ తాళ లయ బద్ధముగ నిర్వర్తించు చుండును. ఆమె చేయు నృత్యమే లోకముల గమనము. భూమండలము నుండి ఆదిత్య మండలము వరకు అన్నిటికినీ గమనము కలదు. ఆ గమనము కూడ తాళ లయాత్మకమై యుండును. గడియార మందలి గంటల ముల్లు, నిమిషముల ముల్లు, సెకనుల ముల్లు వలె మూడు లోకములు వాని వాని కాలమానము ప్రకారము తిరుగాడు చుండును. కాలబద్ధముగ, క్రతుబద్ధముగ, ఛందోబద్ధముగ అంతయు పుట్టుచు పెరుగుచు పోవుచూ నుండును. చివరకు మిగులునది ఆమెయే. ఆమె నుండే సమస్తమూ పుట్టి పెరిగి ఆమెలోనికే అంతయు లయ

మగును. ఆమె అతనిలోనికే అదృశ్యమగును. దృశ్యా దృశ్యములు ఆమెకే తగును. నర్తన మామెకే తగును. కోటానుకోట్ల జీవుల రూపమున ఆమెయే నర్తించు చుండును. వర్తించు చుండును. ఆమెకు పూర్ణ సహకారము పెనిమిటి అందించు చుండును. కనుక ఆమె నిజమగు నటేశ్వరి. ఆమె నాట్యమునే దేవతలు, ఋషులు అశేషముగ కీర్తించు చుందురు. ఆమె ఎప్పుడు ఎట్లు నర్తించునో ఎవ్వరికినీ తెలియదు. నర్తించిన వెనుక ఇట్లు నర్తించినదని కీర్తించుచుందురు. అట్టి ఆమె నాట్యము వర్ణనాతీతము.

735. 'మిథ్యా జగధిష్ఠానా'

మిథ్యా జగత్తునకు ఆధారమైనది శ్రీమాత అని అర్థము.

జగత్ అనగా ఎల్లప్పుడు మారుచు నుండునది. వచ్చి పోవుచు నుండునది. స్థిరము కానిది. మారుచున్నను మారుచున్నట్లు స్థూల దృష్టికి కనపడదు. వచ్చిపోవుచున్నను వున్నట్లే యుండును. కదులుచూ కదలనట్లుండును. అస్థిరమైననూ స్థిర మనిపించును. కనుకనే జగత్తు ఒక గమ్మత్తు. దర్శించు వారికి సంభ్రమాశ్చర్యములు కలిగించును. జగత్తుని మించిన అద్భుతము లేదు.

నదీ జలములు ప్రవహించుచునే యున్నను, నది వున్నట్లు గోచరించును. ఒక మారు స్పృశించి మరల స్పృశించునంతలో జలములు మారును. కాని అదే నదిని స్పృశించిన ట్లనిపించును. నదీజలములు నిత్యమూ ప్రవహించుచున్ననూ ఎట్లు నది వున్నదని గోచరించునో అట్లే సృష్టి యందలి రూపములన్నియునూ! ఒక రూపము నందు సూక్ష్మము నుండి స్థూలమునకు అణువు లేర్పడుచుండగ అదే వేగమున స్థూలము నుండి సూక్ష్మమునకు అణువు లదృశ్యమగు చుండును. ఒక వైపున అణువులు సృష్టింపబడుచుండగా మరియొక వైపున అణువు లదృశ్య మగుచుండును. సృష్టింపబడుట, హరింపబడుట ఒకే వేగమున జరుగుచుండుటచే రూపము స్థిరముగ నున్నట్లు గోచరించును. సృష్టి అంతయూ ఈ విధముగ వెండితెరపై బొమ్మవలె వున్నట్లుండును. ఇది శ్రీమాత చైతన్య ప్రభావము యొక్క విశేషగుణము. సృష్టిలయముల

నడుమ స్థితి గోచరించునే గాని నిజమునకు గోచరించు చున్న రూపము శాశ్వతము కాదు. కనుక మిథ్యారూపము.

బ్రహ్మమే శాశ్వతము. బ్రహ్మము నుండి ఉద్భవించు చైతన్యము నుండి పుట్టిన త్రిగుణములు పై విధమగు మిథ్యాసృష్టి నిర్మాణము చేయు చుండును. చైతన్యమొక ప్రవాహము. ఆ ప్రవాహమున గుణముల మూలమున రూపము లేర్పడుచుండును. ఏడు లోకములు ఆ లోకము లందలి జీవుల రూపములు వరుసగా సూక్ష్మము నుండి స్థూలమునకు కాలక్రమమున యేర్పడుచూ వృద్ధి చెంది మరల తిరోధానము చెందును. నక్షత్ర మండలములు, సూర్య మండలములు, గ్రహమండలములు ఇట్లేర్పడి వృద్ధి చెంది మరల తిరోధానము చెందును.

ఉదాహరణమునకు ఒక దినము ప్రారంభము, వృద్ధి, అంతము గమనించినచో ఈ విషయము బోధపడును. అట్లే ఒక చాంద్రమాసము (అమావాస్య నుండి అమావాస్య వరకు), అట్లే ఒక సౌర సంవత్సరము గమనింపవచ్చును. అట్లే ఒక జీవితమును కూడ గుర్తింపవచ్చును. అట్లే ఒక బీజము మొలకెత్తి మొక్కయై, వృక్షమై, మహా వృక్షమై ఫలము లను పొంది మరల బీజమై సూక్ష్మమగును. ఇట్లు బీజము నుండి వృక్షమునకు వృక్షము నుండి బీజమునకు అన్నియూ మొలకెత్తుచూ వృద్ధి చెంది మరల సూక్ష్మ మగుచుండును.

సామాన్యులు స్థూలమునే చూడగలరు. అసామాన్యులగు ఋషులు అతి సూక్ష్మమును కూడ చూడగలరు. శ్రీమాత అన్నిటికన్న సూక్ష్మము.

అట్టి శ్రీమాతను కూడ దర్శించవచ్చును. కాని ఆమె బ్రహ్మమై యున్నప్పుడు ఆమెను చూచుట కెవరునూ వుండరు. ఆమెయే సమస్తమున కంకురశక్తి. ఆ శక్తి కూడ బ్రహ్మమై యున్నప్పుడు బ్రహ్మమునం దిమిడిపోయి వుండును. అట్టి బ్రహ్మమై నటువంటి శ్రీమాత సమస్తము నకు ఆధారము. ఆమె నుండి పుట్టినదంతయు వచ్చి పోవునదే కనుక, మార్పు చెందునవే గనుక అట్టి సమస్తమునూ మిథ్యయని పెద్దలు పలికినారు.

కనపడుచున్న ఈ సృష్టి అంతయు ఒక్కటియే. ఏకమే అనేకమై గోచరించును. కనుకనే శ్రీమాత **"ఇది అంతయూ నేనే, నా కన్న వేరుగ నేమియు లేదు. కనుక అన్నిటా అంతటా నన్నే దర్శింపుడు. అపుడు సృష్టి వైభవ మానందము కలిగించును. మిథ్యయే అయిననూ ఆనంద కారకము. మీ ఆనందము కొరకే ఇట్టి వైవిధ్యముతో యేర్పడి వెలుగొందుచున్నాను. నా వైభవమును భావించినచో ఆనందము కలుగును. కేవలము మిథ్య అని భావించినచో నా రస స్వరూపమును ఆనందింపని దౌర్భాగ్యము కలుగును. మిథ్యావాదమున పడి దౌర్భాగ్యవశము కాకుడు. నవరసభరితమగు నాటక రంగ మీ సృష్టి, రసానుభూతికే యేర్పడినది. జగన్మిథ్య అను వాదము అనర్థకము, నా మహిమ అను భావము వైభవ కారకము."**

736. 'ముక్తిదా'

ముక్తి నిచ్చునది శ్రీమాత అని అర్థము.

పై తెలిపిన నామము నందు మిథ్యా వైభవము వివరింపబడి నది. అంతయూ వచ్చి పోవుచునే యుండును గనుక దానిని దర్శించ గలుగుట ముక్తి హేతువగును. వచ్చి పోవుచు నున్న వాటితో నున్న సంబంధము శాశ్వతమని భావించినపుడు దుఃఖము కలుగును. సంబంధ మనగా సమ్యక్ బంధము. ఉన్నంతకాలము అనుబంధము కలిగి యుండవచ్చును. కాని అనుబంధము బంధము కారాదు. తెలియని వారు సంబంధములను బంధములుగ మార్చుకొందురు. అనుబంధము దూముడి వంటిది. బంధము పీటముడి వంటిది. జీవుడు అన్నిటి యందును అనుబంధము కలిగి యుండవచ్చును. అట్టి అనుబంధము వలన జీవిత మానందదాయక మగును. ఉన్నప్పుడు ఆనందించుట లేనప్పుడు దుఃఖ పడకుండుట ముక్త స్థితి. ఉన్నప్పుడు నిర్లక్ష్యము, శ్రద్ధ చూపు వారికి ఆనందముండదు. లేనప్పుడు పోయినవాటి గూర్చి దుఃఖపడుట, వున్నప్పుడు గుర్తింపకుండుట జరుగుచుండును. ఉన్నవి అనుభవింపక లేని వస్తువు గురించి చింతించుటకూడ దుఃఖ కారణమే.

తల్లిదండ్రు లున్నప్పుడు వారిని లక్ష్యపెట్టక వారు లేనప్పుడు దుఃఖింతురు. అట్లే భార్యా భర్తల యెడల, సోదరుల యెడల, స్నేహితుల యెడల కూడ ప్రవర్తింతురు. ఉన్నవారితో ఆనందము చెందక లేని

వారిని గూర్చి చింతింతురు. అట్లే వస్తువులతో కూడ. ఉన్నప్పుడు అనుభవింపక దాచుకొనువారు మూర్ఖులు. వీరు వుండియు లేనివారే. బ్యాంకులలో దాచుకొనుటకు నగలు కొనువారు తెలియనివారు. వీరు వుండియూ లేనివారు. జీవులు బంధముల నేర్పరచుకొనుటలో ప్రావీణ్యము సంపాదించుచూ బంధితులై దుఃఖించు చున్నారు. అనుబంధమును తెలియలేకున్నారు. తమ వద్దకు చేరిన జీవులు వస్తువుల విలువ తెలియలేరు.

శరీరము సహితము వున్నప్పుడు సద్వినియోగము చేయక రోగముల పడుచు బంధము పెంచుకొందురు. అన్ని బంధములకన్న దేహబంధము అత్యంత బాధాకరము. అది మరణ సమయముననే తెలియగలదు. మరణావస్థ అతి భయంకరము. దేహబంధము కాని ఇతర బంధములు గాని వీడుటకు జ్ఞాన మావశ్యకము. తనది అనుకొన్న దంతయు శాశ్వతము కాదనియు తన చుట్టునూ దైవ మేర్పరచిన మహిమ అనియు ఎఱిగి వానితో అనుబంధమున ఆనందము పొందుచు అవి తనను విడినపుడుగాని, తాను వాటిని విడినపుడుగాని, సహజమని తెలిసియుండుట జ్ఞానము. తాను, తన నుండి పుట్టిన తన దేహము కూడ పోవును. తన చుట్టూ చేరిన వన్నియు పోవచ్చును లేక తానే పోవచ్చును. ఇట్టి జ్ఞానముండుట వలన సత్క్రమ వర్తన ముండును. అదియే ముక్త స్థితి. అట్టి ముక్త స్థితి నిచ్చునది శ్రీమాత. ఆమెయే సత్యమని, ఆమె మహిమ తాత్కాలిక మని తెలిసి జీవించుట ముక్త స్థితి. అందులకే ఆరాధనము.

737. 'ముక్తిరూపిణి'

ముక్తిరూపము శ్రీమాత అని అర్థము.

మోక్షమే రూపముగా గలది. ఎట్టి బంధములేని స్థితియే మోక్షము. పంచభూతములు మూడు గుణములు కలిగి ఎనిమిది స్థితులలో నుండు జీవులు అష్ట బంధములచే సతమత మగుచుందురు. తానుగ అహంకార భావము కలిగినపుడు రజస్తమస్సులు బంధించును. మొత్తమే తానుగ కూడ యున్నదని యున్నప్పుడు అహంభావముండదు. అహంభావము లేనపుడు అష్ట ప్రకృతుల యందున్ననూ బంధముండదు. "సోహం" (సహ+అహం) అనగా "అతడే నేను". అతడనగా పరమాత్మ, పరమేశ్వరి. పరమేశ్వర తత్త్వమే తానుగ రూపము చెందియున్నదని, తాను ప్రత్యేకముగ లేడని తెలిసి, ఆ స్థితియందు స్థిరపడి యుండుట మోక్ష స్థితి. ఇట్టి భావనతో కూడి అష్ట ప్రకృతుల యందు విహరించు వారు సిద్ధులు, మహాయోగులు.

నేనను భావము ప్రత్యేకమై నిలచినపుడు గుణ సంబంధము బంధమగు అవకాశము మెండుగ నుండును. అతడే నేను, అదియే నేను అను భావము నిత్యము స్మృతి యందున్నప్పుడు సంబంధమే గాని బంధముండదు. శ్రీమాత సహజముగ శాశ్వతముగ ఈ స్థితి యందుండును. యోగులు, సిద్ధులు, ఋషులలో, పై తెలిపిన స్మరణ వారియందు స్థిరపడి యుండుటచే వారు కూడ ముక్తిరూపులై వెలుగు

చుందురు. శ్రీమాత చైతన్యమే తాముగ యున్నామని సర్వకాల సర్వావస్థల యందు తెలిసియున్న వారగుటచే జీవన్ముక్తులై, జీవులకు మార్గ దర్శకులై వీరు నిలచియున్నారు. గురు పరంపరాగతముగ ఈ మార్గమును అందరికిని అందుబాటులో యుంచినది. ఇట్టి సద్గురు పరంపర జీవులకు మార్గముగ నిలచియున్నది. ఈ మార్గమున తమ నిజస్వరూపము నెఱిగి శ్రద్ధాభక్తులతో జీవించు భక్తు లేర్పడుచున్నారు. జీవులు తరించుట కిట్లు ముక్తిరూపిణి అయిన శ్రీమాత ముక్తి మార్గమును, పరంపరను కూడ ఏర్పరచి యున్నది. భక్తి, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, యోగము ఈ మార్గమున జీవులకు లభించును. ఆర్తులు, అర్థార్థులు, జిజ్ఞాసువులు, జ్ఞానులు పరిణామక్రమమున ఈ మార్గముననే ముక్తి రూపిణి అయిన శ్రీమాతను దర్శించి ముక్త స్థితిని పొందుచున్నారు.

ముక్తిరూపిణి యగు శ్రీమాత భూమిపై శైలపుత్రిగ హిమా లయములలో స్థితిగొని యున్నది. ఆమె దరిచేర్చు గురు పరంపర హిమాలయములు కేంద్రముగ భౌగోళికముగ ముక్తి మార్గమును సంతర్పణ చేయుచున్నారు.

738, 739. 'లాస్యప్రియా, లయకరీ'

నర్తనము నందు ప్రీతిగల మాత లాస్యప్రియా. లయమును సిద్ధింపజేయు శ్రీమాత లయకరీ అని అర్థము.

సంగీతము, నాట్యము, చిత్రలేఖనము ప్రదర్శనము కొరకు గాదు. ఈ కళలు శ్రీమాతలో లయము చెందుటకు మార్గములు. ముక్తి హేతువులు. నాట్యము చేయుచు పరవశించి లయము చెందవచ్చును. తన్మయత్వము చెందవచ్చును. అట్లే గానము చేయుచు తన్మయత్వము చెందవచ్చును. దివ్య విద్యలన్నియు దివ్యత్వమునందు లయము చెందుటకే. ఈ కళల ద్వారా లయము చెందుట సులభము. చిత్తము నృత్య గీతముల ద్వారా సులభముగ కఱగుట జరుగును. అట్లు కటిగి బుద్ధిలో ప్రవేశించి దివ్యానుభూతులను సాధకుడు పొందును. బుద్ధి కూడ క్రమముగ కరిగి ఆత్మ సంయమము చెంది తన్మయత్వమున నిలచును. ధ్యానము ద్వారా తన్మయస్థితి చెందుటకన్న గీత నృత్యముల ద్వారా తన్మయ స్థితి పొందుట పదిరెట్లు సులభము. పదిరెట్లు అధికము కూడ. ఎందరో కళాకారులు దివ్యానుభూతి పొందుచు తాదాప్యము చెందుచుందురు. భరతభూమి యిట్టి మార్గమునకు పుట్టినిల్లు.

భరతనాట్యము, కూచిపూడి ఆదిగా గల నృత్యములు, కర్ణాటక, హిందుస్థానీ మొదలగు సంగీత శాస్త్రములు అందించిన వారందరూ కూడ సిద్ధులే. ముక్తి హేతుకములుగ ఈ మార్గమును సిద్ధు లందించి

నారు. ముక్తి విద్యలుగ వీనిని ఉపాసించువారు కూడ కలదు. ప్రత్యేకించి శ్రీమాతకీ మార్గము ప్రియకరము. సంగీత నృత్యములతో శ్రీమాత సులభముగ ప్రీతి చెందును. భక్తితో కూడిన సంగీత నాట్యములు సులభముగ దివ్యానుభూతిని, దివ్యానుగ్రహమును కలిగించగలవు. శ్రీమాతలో లయము చెందుటకు లాస్యవిద్యకన్న మించిన విద్యలేదు. నిజమునకు లయమునకు వలసినవి సంగీతము తాళము నృత్యము. వీని కూడికయే లాస్యవిద్య.

దివ్య విద్యలను దైవమునకే సమర్పణ గావించుచూ నిర్వర్తించు కొనుట బుద్ధిమంతులు చేయు పని. అట్లు నిర్వర్తించునపుడు వానిని దర్శించువారు వినువారు కూడ కరగుట, తన్మయత్వము చెందుట జరుగును. ధ్యానము పేరిట జీవుడు పడు శ్రమకన్న సంగీత సాధనమున ధ్యానసిద్ధి సులభమగును. సంగీత జ్ఞానము కలవానికి ధ్యానము సులభము. హనుమంతుడు, నారదుడు, తుంబురుడు ఈ మార్గమునకు పరమగురువులు.

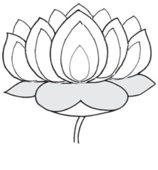

740. 'లజ్జా'

సర్వభూతములందు లజ్జా రూపముతో నుండు దేవి కనుక లజ్జ అని పిలువబడుచున్నది. లజ్జ అనగా వినయము అని అర్థము.

వినయశీలత దివ్య లక్షణములలో యొకటి. వినయ మున్నచోట అమ్మ అనుగ్రహముండును. వినయము గలవారు దృష్టిని నేలపై నుంచి నడుతురు. దృష్టి నేలపై నున్ననూ అంతర్భావన దివ్య భావనయై యుండును. బ్రహ్మ భావముతో దృష్టిని నేలపై నిలిపి నడుచువాడు భక్తుడు. రామబ్రహ్మము భూమిపై అట్లు సంచరించెను. నేలను చూచుచు నడచువారు పడరు. పొరపడరు. కాలితో తన్నుట గాని తన్నుకొనుట గాని యుండదు. నేలపై చూపు వినయమును అభ్యసింపజేయును. క్షమను నేర్పును. తనకన్న చిన్నవారియందు వాత్సల్యము కలిగియుండుట నేర్పును. అధోక్షజుడగు విర్పాటురుషుడు కూడ తన దృష్టిని అధోలోకముల యందు ప్రసరింపజేయుచు నుండును. గౌతముడు బుద్ధుడైనపుడు తోటి జీవులపై కరుణ కలిగి వాత్సల్యముతో వారి నుద్ధరించుటకు అవలోకితేశ్వరుడై భూమి కక్ష్యలో నిలచిపోయెను. అవలోకితేశుడనగా క్రింది లోకములపై చూపు కలవాడని అర్థము. రాముని చరితమంతయు భూమి జీవుల నుద్ధరించుటకే జరిగినది. బ్రహ్మ భావమునందు నిరంతరము నుండు రాముడు అవలోకితేశ్వరుడై సంచరించెను. కనుకనే జడమై పడివున్న అహల్యను స్పృశించెనేగాని తన్నలేదు. భూమిని

స్పృశించుచు నడచుట, యథాలాపముగ నడచుటలో సంస్కార భేద మున్నది. క్షమా రూపిణియైన భూమిపై మహాత్ములు తేలికపాటుగ నడతురు. స్పృశింతురే కాని పాదములు మోపుచు నడవరు. రాక్షస పాదమే భూమిపై ధ్వని కలిగించును. భూమికి నొప్పిని కూడ కలిగించును. దివ్యపాదము స్పృశించునే గాని బరువును మోపదు. మహాత్ములట్లు నడతురు. ఇది లజ్జా లక్షణము.

లజ్జా లక్షణము గలవారు అమ్మ అనుగ్రహమును పొందుట సులభము. తోటి వారియందు హితభావము, దాక్షిణ్య భావము లజ్జా లక్షణము. లజ్జ గలవారి అవయవముల కదలికగాని, కన్నుల కదలిక గాని సున్నితముగ నుండును. వారి హాసము కూడ చిరు హాసముగా నుండునేగాని అట్టహాసముగ నుండదు. వారి ఆచార వ్యవహార మంతయు వినయపూర్వకమై యుండును. వేషము, భాష కూడ అట్లే యుండును. వస్త్రధారణము వికృతమై యుండదు. అంగ ప్రదర్శన యుండదు. భాషణము నందు మృదుపదములే యుండును. వాక్కున కాఠిన్యముండదు.

'లజ్జా' అను పదము స్త్రీ వాచకము. 'లజ్' అను పదము పురుష వాచకము. 'లజ్' అనగా ఊర్ధ్వభాగము. 'లజ్జా' అనగా అధోభాగము. పరమ 'శివుడు' ఊర్ధ్వముఖ త్రికోణము కాగా 'శివాని' అధోముఖ త్రికోణము. ఆమె అధోముఖియై నవావరణ సృష్టి చేయును. అతడు ఊర్ధ్వముఖుడై సహకరించును. పరమశివుడు 'లజ్' రూపము, 'శివాని' లజ్జా రూపము.

విద్యా సంస్కారములు అలవడుచున్నకొలది జీవులయందు వినయము పెరుగుచు నుండును. వారు క్రమముగ లజ్జా స్వరూపు లగుదురు. వారి ప్రవర్తనము సర్వవిధముల సంస్కరింపబడి అతిక్రమణము లేక యుండును. ఆహార విహారాదుల యందుగాని, వేష భాషల యందుగాని, హాస నిద్రాదుల యందుగాని, కర్తవ్య నిర్వహణము యందుగాని క్రమ ముండును. అతిక్రమణ ముండదు. క్రమముగ వారియందు సత్త్వము పెరుగుచూ రజస్తమస్సులు హరింప బడును. స్వభావమున మృదుత్వ మేర్పడును. శ్రీమాత విద్యోపాసన ఇట్టి హృద్యమగు మార్పు ఆరాధకులయందు కొనిరాగలదు. శ్రీమాత లజ్జా గుణము అత్యంత వాంఛనీయము. కనుక అత్యంత ఆరాధ్య నీయము.

741. 'రంభాదివందితా'

రంభ, ఊర్వశి, మేనక మొదలగు అప్సరసలచే పూజింప బడునది శ్రీమాత అని అర్థము.

అప్సరసలు అనగానే సామాన్యముగ దివ్య లోకమందలి వేశ్యాంగనలని భావించుట పాపకరము. అప్సరసలు శ్రీమాత తన్మయ రూపిణులు. సృష్టి యందలి రాగరూపిణులు. సృష్టి అంతయు సంగీత నృత్య ధ్వనియే. చైతన్యము హృద్యమగు ధ్వనిగను, దాని కాంతి వయ్యార మగు కదలికగను ఊహించినచో అప్సరస అననేమో తెలియును. ధ్వని యందు రాగము, నృత్యముగ వెలుగొందు చైతన్య రూపము అప్సరస. సప్త కాంతులు రకరకముల రాగములతో, శబ్దములతో రస స్వరూపముగ సృష్టి నిర్మాణము గావించుచున్నది. స్వరములు, కాంతులు చేయు నృత్యమే సప్తలోక నిర్మాణమునకు మూలమగు చున్నది. వీనియందు ఛందస్సు, తాళము సహజముగ నుండును. ఇన్ని విశేషములతో కూడిన కాంతి రూపముల కదలిక దర్శించినచో విశేషమగు అనుభవము, ఆనందము కలుగును. దర్శించు వారియందు రససిద్ధి కలుగును. అప్సరాంగనల నృత్యము రససిద్ధి కలిగించుటకే కాని అందు యితర ప్రయోజనము లేమియు లేవు. స్వర్గాది దేవతలు కూడ అప్సరల నృత్య దర్శనము కోరుట అతీతమగు రస సిద్ధికే.

శ్రీకృష్ణుని వేణుగానము, నృత్యము, చూపరులకెట్లు రససిద్ధి కలిగించినదో భాగవతము మనకు తెలుపుచున్నది. అప్సరసలు రససిద్ధి

కారకులు. వారి సాన్నిధ్యము మాత్రముచే అట్టి సిద్ధిని యివ్వగలరు. వారు శ్రీమాత రూపములే కాని మరియొకటి కాదు. శ్రీమాత తేజో కిరణములే తాళలయాత్మకముగ నర్తించుట ఊహించినచో అప్సరసలన నేమో తెలియును. వీరి అనుగ్రహము వలననే వశిష్ఠ అగస్త్యుల వంటి వారు బ్రహ్మర్షులైరి. వీరి సాంగత్యముననే విశ్వామిత్ర మహర్షి సప్త ఋషులలో ఒకడై విరాజిల్లు చున్నాడు.

అట్టి అప్సరసలు నిత్యము శ్రీమాతను పూజించుచు నుందురు. గంధర్వ కాంతలగుటచే వారి సాన్నిధ్యము సద్యోముక్తి నీయగలదు. వారి దివ్యాకర్షణ వలన జీవులు తమనుతాము మరచి మోక్షస్థితి యందు నిలతురు. ఆకర్షణమునకు వీరే ప్రతి రూపములు.

742. 'భవదా వసుధా వృష్టిః'

భవమును, వస్తు సంపదను, ధన సంపదను వర్షింప చేయునది శ్రీమాత అని అర్థము.

జీవులకు అనుగ్రహ పూర్వకముగ జన్మ పరంపర నిచ్చు వాత్సల్య మూర్తి శ్రీమాత. జన్మలేనిచో జీవునకు అనుభవము గణించు అవకాశమే లేదు. అనుభవము లేనిచో అనుభూతియే లేదు. అనుభూతి లేనిచో ఆనందమే లేదు. జీవుడు సహజముగ ఆనందాన్వేషి. అతడు పూర్ణానందు డగు వరకు ఆనందము కొరకు అన్వేషించు చుండును. అందు వైవిధ్యము నకై పరితపించుచు నుండును. వైవిధ్యమగు అనుభవములకు వైవిధ్య మగు దేహము నొసగునది శ్రీమాత. క్రిమికీటకాది దేహముల నుండి దివ్య దేహముల వరకును, అనేకానేక దేహముల యందు జన్మను అనుగ్రహించునది శ్రీమాత. కనుకనే ఆమె 'భవదా'. భవ మనగా జన్మము. జన్మమునిచ్చు తల్లి శ్రీమాత. కోటానుకోట్ల జన్మలనెత్తుచు, అనేకానేక అనుభవములను పొందుచు, అనుభూతి చెందుచు, తదా నందమును పొందుచు, జీవుడు పరిణామము చెందుచు నుండును.

ఈ మార్గమున సుఖ దుఃఖముల అనుభూతిని పొందును. వస్తు కనకాది ధనములను పొందును. ఆమె వసుధ అయి వుండుటచే భూమిపై గల వివిధ ధన భోగములను జీవు డనుభవించును. జీవునికి భోగము వర్జనీయము కాదు. భోగము ఆనందకారక మగుటచే ధర్మ

యుతమగు భోగము నిజమగు ధనభోగమై యున్నది. ‘భవద’గా జన్మ నిచ్చి ‘వసుధ’గ పోషణ నిచ్చును. తదనుగుణమగు అనుభూతి ఆనందముల నిచ్చును. భోగము ధర్మ సహితమయినపుడు పరితృప్తి కలుగును. అట్లు కానపుడు రోగమై అనుభూతి నిచ్చును. రోగము శ్రీమాత యిచ్చు శిక్షణము. శిక్షణము వలన అనుభవము కలుగును. అపుడు ధర్మము ఆవశ్యకత తెలిసి ధర్మరహిత భోగమునుండి ధర్మ సహిత భోగమునకు జీవుడు మరలును. భోగము పరిమిత ఆనందమే యిచ్చును. అపుడు జీవుడు అపరిమితానందము కొరకై యోగమునకు మరలును. యోగము అపరిమితానందమునకు మార్గము. పరిమితత్త్వము నుండి జీవుడు అపరిమితత్త్వము లోనికి ప్రవేశించుటయే యోగవిద్య ఆశయము. జీవుడు పరిమితుడుగాదు. అతడు సహజముగ అపరిమితాంశయే. కనుక పరతత్త్వము చేరువరకు పరితృప్తి చెందడు. యోగము నాశ్ర యించి చీకటి నుండి వెలుగులోనికి, అసత్యము నుండి సత్యములోనికి, మృతత్త్వము నుండి అమృతత్త్వములోనికి ప్రవేశించుటకు యత్నించును. ఇట్టి సమయమున జీవునికి శ్రీమాత అమృతవర్షిణియై గురురూపమున దరిచేరును.

ఇట్లు ‘భవద’గా జన్మనిచ్చి, ‘వసుధ’గా భోగముల ననుభవింప జేసి అమృత ‘వృష్టి’యై తనయందు జీవులను చేర్చుకొనును. ఈ మూడు కార్యములను ఈ నామము కీర్తించుచున్నది.

743. 'పాపారణ్య దవానలా'

పాపములనెడి అరణ్యములకు దావాగ్ని వంటిది శ్రీమాత.

అరణ్యములు వేసవియందు అగ్ని రగుల్కొని తగులబడు చుండును. ఎవ్వరునూ అగ్నినంటించ పనిలేదు. అవియే అంటుకొనును. ఎట్లంటు కొనును? అనలుడు, అనిలుడు తోడై అంటుకొనును. వేసవిలో అగ్ని తీవ్రమై యుండును. అతడు అనలుడు. అనిలుడగు వాయువు వీచగా దట్టముగ నున్న అడివి యందు వృక్షముల రాపిడి వలన, వేసవి వేడి వలన తమంతటతామే రాపిడిచే అగ్నిని సృష్టించుకొనును. అపుడు ప్రభంజనమగు వాయువు వలన అగ్ని దావాగ్ని యగును. ఎంతటి అరణ్యమునైననూ కాల్చివేయును. నీటితో దానిని చల్లార్చుట అసాధ్యము. ఆధునిక పరికరములతో కూడ దావాగ్నిని చల్లార్చలేని ఉదంతములు గమనింపవచ్చును.

అట్లే సృష్టియందు పాపము పెరిగినపుడు అది అరణ్యమై చీకటి మయమగును. అజ్ఞానపు చీకటియే పాపపు చీకటి. చీకటిలో తన్నుకొనుట, కొట్టుకొనుట సహజము. జీవుల నడుమ ఘర్షణ పెరుగును. అది వృక్షముల రాపిడి వంటిది. చిరిగి చిరిగి గాలివానయైనట్లు ఘర్షణము పెరిగి కలహములకు, యుద్ధములకు, మహాయుద్ధములకు దారితీయును. అధర్మము నశించు వరకు యుద్ధములు జరుగుచు నుండును. ఒకరి నొకరు చంపుకొనుచుండగా శిక్షణము కలిగి శాంతి యేర్పడు చుండును.

శిక్షణము పూర్తి కానపుడు శాంతి తాత్కాలికముగ నుండును. మరల మరల యుద్ధములు జరుగుచుండును. ఇట్లు తీరుబడి లేక జీవులు చచ్చుచు జన్మ నెత్తుచు నుందురు. అదియును యొక అనుభవమే. ప్రాచీనముగ ఇట్టి అనుభవమును పొందిన భారతీయులు యిప్పటికి శాంతికాముకులైనారు. ఇతర దేశీయులు ఇంకను నేర్చుచు నున్నారు. ధర్మమునకు హాని కలిగినపుడెల్ల పాపము పెరుగుచుండును. పాపము పెరుగుచున్నప్పుడెల్ల యుద్ధము వచ్చును. అగ్ని ప్రమాదములు, జల ప్రమాదములు వచ్చుటగాని జరుగుచు నుండును. సమతుల్యమునకై ఇట్లు ప్రకృతి నిర్వర్తించు జీవులు శాంతిని వాంఛింతురు గనుక శాంతి పొందుటకు ధర్మమావశ్యకమని గ్రహింతురు.

వ్యక్తిగతముగ గాని, సమిష్టిగగాని ధర్మ మున్నచోట శాంతి యుండును. అధర్మ మున్నచోట భయము, సందేహము, విద్వేషము లుండును. ధర్మభూయిష్టమైన వ్యక్తులను, సమాజమును తీర్చిదిద్దుటకై శ్రీమాత అగ్నిస్వరూపిణియై ప్రజ్వరిల్లును.

744. 'దౌర్భాగ్య తూలవాతూలా'

దౌర్భాగ్యమనెడి గడ్డిని విసరివేయు గాలి వంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

దౌర్భాగ్యము దుఃఖహేతువు. పూర్వపుణ్య లేమిచే దౌర్భాగ్యము కలుగును. పుణ్యము చేయకపోవుట వలన లేమి కలుగును. ధర్మము కొద్దీ సంపద, దానము కొద్దీ సంతతి యేర్పడుచుండును. ఏ ధర్మము చేయనివాని దరి సంపద చేరదు. దానము చేయనివారి దరి సంతతి చేరదు. దాన ధర్మకార్యములను పుణ్యమందురు. పూర్వపుణ్యమే ప్రస్తుత మున సంపద సంతతియై నిలచును. దానము చేయుటకుగాని, ధర్మము చేయుటకు గాని బుద్ధి పుట్టవలెను కదా! బుద్ధి పుట్టించుకొనుటకు వీలుపడునా? పడదు. బుద్ధిని పుట్టించగల వారెవరు? ధర్మబుద్ధి పుట్టవలె నన్నచో దైవ ప్రార్థనమే మార్గము. లేశమాత్రమైననూ దైవప్రార్థన చేయబుద్ధి గాని వానికి దాన ధర్మములయం దాసక్తి యుండదు. దైవము నారాధించు బుద్ధి కూడ పుట్టనివారికి, దానిని పుట్టించు వారెవ్వరు? వాత్సల్యమూర్తియైన తల్లియే అట్లు చేయగలదు. ఆమె అనుగ్రహముననే ఆరాధనా బుద్ధి పుట్టును. ఆరాధన వలన దాన ధర్మ బుద్ధి పుట్టును. దాన ధర్మము వలన పుణ్యము పుట్టును. పుణ్యము వలన దౌర్భాగ్యము సౌభాగ్యముగ మారును.

మన భూమిపై చింతామణి కలదు. అది శంబళ గ్రామమున నిక్షిప్తమై యున్నది. చింతామణి కోరిన సంపదల నీయగల దివ్యమణి.

అట్టి దివ్యమణిని దివ్య పురుషులే సందర్శింపగలరు. అనితర సాధ్యమగు చింతామణి శ్రీమాత మణిరూపమే. ఆమె చింతామణి రూపమును స్మరించినంత మాత్రముననే దౌర్భాగ్యమంతయూ పారిపోవును. దరిద్రు నకు, దౌర్భాగ్యునకు చింతామణి వంటిది శ్రీమాత. మణిమయ కాంతులతో కూడిన శ్రీమాత రూపమును నిత్యస్మరణ చేయువారి దరి సర్వసౌభాగ్య ములు చేరును. దౌర్భాగ్యములు దూరమగును. సద్భావన కలిగించి, సత్కార్యములను నిర్వర్తింప జేసి, జీవుల దౌర్భాగ్యములను పోగొట్టు చుండుట, శ్రీమాత నిర్వర్తించు నిత్యక్రియలలో ఒకటి.

దౌర్భాగ్యము నిజముగ గడ్డిపోచ వంటిది. అది గాలి కెగిరి పోవును. కాని దౌర్భాగ్యవశమున గడ్డిపోచకూడ కొండచిలువంత బరువుగ తోచును. సముద్రమంతటి దౌర్భాగ్యమును కూడ పిల్ల కాలువ వలె దాటింపగల శక్తి శ్రీమాత స్మరణమున నున్నది. పసివాడు కూడ తన బాల పాదముతో దాటగలుగునంత చిన్నదిగ సముద్రమంత దౌర్భాగ్యమును దాటవచ్చును. దివ్య స్మరణయే దీని కుపాయము.

745. 'జరాధ్వాంత రవిప్రభా'

ముసలితనమును, చీకటిని ధ్వంసము చేయు సూర్యకాంతి వంటి శ్రీమాత.

జీవుడు శాశ్వతుడు. అతడు నిత్య యౌవనవంతుడు. షోడశాత్మకుడు. అతడు పసివాడు కాడు. ముసలివాడు కాడు. పసితనము, ముసలితనము దేహమునకే గాని జీవునికి కాదు. వృద్ధులన జ్ఞానవృద్ధులేగాని, వయోవృద్ధులు కారు. దేహాత్మ భావము మిక్కుటముగ నున్నవారు వయస్సు పైబడినదనియు, ముసలివారి వైతిమనియు భ్రాంతి పడుచుందురు. దేహ ధర్మములు దేహమున కుండగ జీవ ధర్మములు జీవునకున్నవి. దేహమునకు ముసలితనము సహజము. జీవునకు ముసలితనము లేదు. దేహము శీర్యము (మెరిక) కాగలదు. చివికి పోగలదు. శీర్యమగును కనుకనే శరీరమనిరి. చివుకుట, చిరుగుట వస్త్రమునకే గాని వస్త్రధారికి కాదు. దేహమొక పంచరంగుల వస్త్రము వంటిది- దానికి ప్రకృతి ధర్మములు వర్తించును. జీవుడు స్వయం ప్రకాశకుడు. ఇచ్ఛ జ్ఞాన క్రియా శక్తులు అతని నుండి ప్రకాశించును. అతడాత్మ స్వరూపుడు. పరమాత్మయే జీవాత్మగ, ప్రత్యగాత్మగ యేర్పడుచు నున్నాడు. ఆత్మకు వయోధర్మములు లేవు.

తాను జీవుడనని, ఆత్మస్వరూపుడనని, పరమాత్మ అంశనని, స్వయంప్రకాశకుడనని తెలిసియుండువాడు, జీవాత్మ భావనయందు స్థిరముగొని యుండును. అతడు దేహమును ధరించిననూ తనను

తాను మరువడు. దేహభావ మున్ననూ అందు చిక్కుకొనడు. దేహము నందున్ననూ ప్రకాశము కోల్పోడు. తన ప్రకాశ ప్రభావమున దేహమును కూడ కాంతివంతము చేయును. దేహమున ప్రకాశించుచున్న సూర్యుని వలె యుండును. దేహపు పొరలలో నుండి సూర్యకాంతి ప్రకాశించు చుండగా చూపరుల కతడు కాంతివంతముగను, ఆకర్షణీయముగను, అపురూపముగను గోచరించు చుండును. మహాత్ము లిట్లు దేహమునందు కూడ ప్రకాశించుచూ వసించి యుందురు. వారిని దేహాత్మ భావము నియమింపలేదు. దేహము నధిష్ఠించి వారు జీవింతురు. వారు బంధ మోచనులు. దేహభావ మందున్నవారు దేహము నందు బంధింపబడి దేహమే తామను భ్రాంతియందు పడి నశించు చున్నారు. లావైతిమని, సన్నబడితిమని, రోగగ్రస్తులమని, ముసలివారిమని, నల్లబడితిమని, పెరిగితిమని, తరిగితిమని అనేకానేక అవస్థలను అనుభవించు వారికి శ్రీమాత రవిప్రభ వంటిది. సూర్యు డుదయించగనే పొగమంచు పొర విడివడినట్లు శ్రీమాత ఆరాధనమున సాలోక్యము కలిగి అవిద్య నశించును. తాను జీవుడనని, జీవుడుగ శాశ్వతుడనని, సనాతనుడనని, స్వయంప్రకాశకుడనని తెలిసియుండుట విద్య. అది మరచుట అవిద్య. అవిద్య బంధహేతువు. విద్య మోక్షహేతువు. అవిద్యా బంధమున పడినవారికి చీకటిలో దీపము వంటిది శ్రీమాత. **"అవిద్యానాం అంత స్థిమిర మిహిర ద్వీపనగరీ .."**

శ్రీమాత సూర్యునికే మాత. సూర్యుడు సవితృమూర్తి నుండి ఉద్భవించినవాడు. సవితృమూర్తి కూడ ఆదిత్యలోకము నుండి యేర్పడిన వాడే. ఆదిత్యులకు కూడ పుట్టినిల్లు శ్రీమాత. ఆమె అదితి. ఆమె

కాంతి వలననే ఆదిత్యులు, సవితృలు, సూర్యులు మహత్తరమగు వెలుగులై విరాజిల్లు చున్నారు. ఆమె వెలుగే వారినుండి ప్రకాశించు చున్నది. జీవులు కూడ ఆమె కిరణములే. ఆమె ఆరాధకులకు అవిద్య యుండు అవకాశమే లేదు. అవిద్య యున్నప్పుడు ఆమె ఆరాధకుల మని భావించుట భ్రమయే. శ్రీమాత ముసలితనమను భావమునకు మృత్యువు వంటిది.

తాను ముసలితనము పొందదు అని తెలియుట యెంత జ్ఞానమో, తన శరీరమునకు ముసలితనము కలిగినదని తెలియుట కూడా అంతే జ్ఞానము. దేహధర్మము గౌరవించుచూ జీవధర్మముతో జీవించుట పూర్ణజ్ఞానము. దేహమునకు పుట్టుట, పెరుగుట, రోగగ్రస్తమగుట, వార్ధక్యము వచ్చుట తప్పనిసరి. మరణము కూడ తప్పనిసరి. తాను జ్ఞానిని కనుక తన దేహము మరణింప దనుకొనరాదు.

కాని దేహమునకు ముసలితనము కలిగినంత మాత్రమున ప్రజ్ఞకు ముసలితనము కలుగదు. ముసలితనము వచ్చినను మరపు వుండదు. ప్రజ్ఞకు మరపు లేదు. మరపే మృత్యువు. మరపు వచ్చు వానికి మృత్యువు వచ్చును. ఎఱుక లేమియే మరపు. ఎఱుకయే జ్ఞానము. కనుక జ్ఞానవంతుడు మరపును సహించడు. దరి చేరనీయడు. ఎట్టివారికైనను మరపు కలిగించగలిగినది శ్రీమాత. శ్రీమాత మాయకు లోబడియే సమస్త జ్ఞాన ముండును. ఆమె తలచినచో జ్ఞానవంతులను కూడ హింసింపగలదు. కనుక శ్రీమాత ఆరాధనము జ్ఞానవంతులకు కూడ వర్జనీయము కాదు. ఆమె కాంతియే భ్రమ భ్రాంతులనుండి సదా రక్షించును.

746. 'భాగ్యాబ్ధిచంద్రికా'

భాగ్య మనెడి సముద్రమునకు వెన్నెలవంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

సముద్రమున పూర్ణచంద్రకాంతి ప్రతిబింబించినపుడు సముద్ర మంతయూ వెండిమయముగ గోచరించును. ఆ వెండి సముద్రమునది కాదు. చంద్రుని ద్వారా ప్రసరించు వెలుగు. చంద్రుని వెలుగు చంద్రునిది కాదు. అది సూర్యుని వెలుగు. సూర్యుని వెలుగునూ సూర్యునిది కాదు. అమ్మ వెలుగే. ఇట్లు అమ్మ వెలుగు ఎవరిపై ప్రసరించిన వారికి భాగ్య మబ్బును. భాగ్యమునకు తెలివితేటలతో సంబంధము లేదు. తెలివిగల వారందరూ భాగ్యవంతులు కారు. భాగ్యవంతు లందరునూ కూడ తెలివైనవారు కారు. సరస్వతి యున్న లక్ష్మి నుండ నవసరము లేదు. లక్ష్మి యున్నచోట సరస్వతి యుండ నవసరము లేదు. రెండునూ ఉండుట అమ్మ మహిమ. అది అరుదుగ ఉండును. అత్తా కోడలు కలిసియుండుట వంటిది రెండునూ కూడి యుండుట.

భాగ్యవంతుల భాగ్యము అమ్మ అనుగ్రహమని తెలియవలెను. భాగ్యము తమ దనుకొనరాదు. సముద్రముపై ప్రకాశించు వెన్నెలను సముద్రము పట్టి యుంచలేదు. అట్లే భాగ్యవంతుడును భాగ్యమును పట్టి యుంచలేడు. అమ్మ అనుగ్రహమని భావించి ఆమె మెచ్చు పనులు, ఆమెకు నచ్చు పనులు చేయవలెను. లేనిచో ఏనుగు మ్రింగిన వెలగ

పండువలె హరింపబడును. సిరిని నమ్ముటకన్న శ్రీమాతను నమ్ముట మిన్న. సిరి అనపగామిని. లక్ష్మి చంచల. ఎవరి ననుగ్రహించునో, ఎప్పు డనుగ్రహించునో, ఎందుల కదృశ్యమగునో, ఎవ్వరునూ తర్కింప లేరు. ఓడలు బండ్లగుట, బండ్లు ఓడ లగుట కుటుంబము యందు జరుగుచునే యుండును.

'భాగ్యాబ్ధిచంద్రికా' యను నామము తెలిపిన దేమనగా, చంద్ర కాంతి వలన సముద్రము భాగ్యసముద్రమైనదని, చంద్రకాంతియే లేనిచో సముద్రము ఉప్పు సముద్రమే కదా! ఎవరి భాగ్యమైనను యింతియే. సిరి వచ్చుట, సిరి పోవుట సిరిచేతిలో యున్నదిగాని, జీవుని చేతిలో లేదు అను రహస్యమును ఈ నామము చమత్కారముగ తెలుపుచున్నది.

747. 'భక్తచిత్త కేకిఘనాఘనా'

భక్తుల చిత్తము లనెడి నెమళ్ళకు దట్టమైన మేఘము వంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

నెమళ్ళకు దట్టమైన నల్లని మేఘములు, వాని చల్లదనము కలుగగనే చిత్తము ఉప్పొంగి పింఛములు విచ్చుకొనును. అమితానందముతో అత్యద్భుతముగ పింఛములు విప్పి నాట్యము చేయును. నెమలి పరవశించి నాట్యము చేయుట చూపరులకు కూడ ఆనందము కలిగించును. నెమలి నాట్యము అతి సుందరమై యుండును. నెమలి పురివిప్పిననే ఆనందము కలుగును. నాట్యము చేసినచో అమితానందము కలుగును. నృత్యములలో నెమలి నృత్యము అతి క్లిష్టము. అమితమైన చురుకు, కదలిక దేహము నందు, కంఠభాగము నందు, కన్నుల యందు చూపిననే గాని నృత్యము రక్తి కట్టదు. నెమలి చూపులో కదలిక, చురుకుదనము ఒక ప్రత్యేకము. నెమలి అటునిటు మెడ త్రిప్పుటలో అనేకానేకమగు కాంతులు దృశ్యా దృశ్యముగ గోచరించును. నృత్యము చేయునపుడు నెమలి కన్నులలో కూడ అమితమగు కాంతి ప్రదర్శనములు జరుగును. నెమలి కన్ను ఒక్కటి పొందిననే చాల తృప్తిగ నుండును. నెమలి పురియందు వందకు మించి కన్నులు ఉండును. నెమలి కంఠము, నెమలి కన్నులు, దేహభాగము, నృత్యము చేయుచున్నప్పుడు అది సప్తకాంతుల నృత్యమువలె గోచరించును. కాంతిపుంజముల నృత్యము అత్యంత రమణీయము.

కేకి యనగా నెమలి. 'భక్తచిత్తకేకి' యనగా పవిత్రత చెందిన భక్తుల కాంతివంతమగు చిత్తము. అటువంటి భక్తుల చిత్తము శ్రీమాత స్మరణ, దర్శన, స్పర్శన, సంభాషణములతో పరవశము చెంది పరవళ్ళు త్రొక్కును. మేఘస్పర్శను పొందిన నెమలివలె భక్తుల చిత్తము పరవశించి తన్మయముతో ఆడుట, పాడుట, కొనియాడుట చేయును. మేఘము నెమలి కెట్లో శ్రీమాతను గూర్చిన భావము భక్తుల కట్లుండును. రసానుభూతి కలిగించు శ్రీమాత భావమే భక్తునికి అత్యంత రసవత్తరము. భక్తు డెప్పుడునూ మాతృదర్శనమునకై పరితపించును. అది లేశమాత్రము లభించిననూ పరవశించును. అపు డతని కన్నులు అశ్రుపూరితము లగును. కంఠము గద్గద మగును. శరీర మంతయు పులకించి, రోమములు నిక్కబొడుచుకొనును. చైతన్య మంతయు పెల్లుబుకును. హృదయము పొంగును. కన్నులు మూత పడును. పరిసరము లన్నియు అదృశ్యమై శ్రీమాత కాంతి గోచరించును. భక్తుల కీ అనుభూతి పరమ ప్రీతికరము. అందులకే సతతము శ్రవణ, స్మరణ, కీర్తనాదులయందు నిమగ్నమై యుండుట.

748. 'రోగపర్వత దంభోళీ'

రోగము లను పర్వతములకు వజ్రాయుధము వంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

'దంభోళి' యనగా వజ్రాయుధము. కొండంత రోగమున్ననూ శ్రీమాతను భక్తిశ్రద్ధలతో పూజించినపుడు వజ్రాయుధము ధాటికి పర్వతము నుగ్గు నుగ్గు అయినట్లు రోగము నశించును. కనుక శ్రీమాత భక్తులు రోగమునకు భయపడరు. రోగములు శరీరముపైబడినపుడు **"రోగపర్వత దంభోళియై నమః"** అను నామమును మంత్రముగ పఠింప వచ్చును. **ఓం, ఐం, హ్రీం, శ్రీం** అను బీజాక్షరములను పూర్వ పీఠికగ చేర్చవచ్చును. ఈ నామము అష్టాక్షరియై ఉన్నది. అష్టాక్షరి యగు ఈ మంత్రము వజ్రమువలె పనిచేయును. రోగములను తప్పక నశింప చేయును. రోగనివారణ మార్గమును చూపును. సరియైన వైద్యము జరుగును. సరియగు వైద్యుడునూ దొరుకును. వైద్యము, వైద్యుడు సరి యగునవి దొరకనపుడు రోగము నశింపకపోగా, రోగిని హరించును. సమయమునకు వైద్యము దొరకుట, వైద్యుడు దొరకుట శ్రీమాత అధీనములో నున్నది. ఆలస్యమగుచో ఫలము విపరీతము కావచ్చును. రోగికికాని, రోగి ఆత్మీయులకుకాని సరియగు సంకల్పము కలుగుట, సరియగు సౌకర్యము వైద్యమున కేర్పడుట, సరియగు వైద్యుడు, వైద్యము దొరకుట, ఔషధములు సమయమునకు దొరకుట, వలసిన సహాయము

అందివచ్చుట యిత్యాది వన్నియూ సక్రమముగ జరుగవలె నన్నచో శ్రీమాత అనుగ్రహము ఆవశ్యకము. కనుక ఈ నామము రోగము వలన ఆపద కలిగినపుడెల్ల రోగికాని, అతని కుటుంబ సభ్యులు కాని మంత్రముగ మననము చేయవచ్చును. తీరని జబ్బులు కూడ శ్రీమాత అనుగ్రహమున తీరగలవు. అసాధ్యము సాధ్యము కాగలదు.

రోగము కలిగినపుడు భయ మావరించుట జరుగును. భయ మావరించినచో ప్రాణము బలహీనపడును. ప్రాణము బలహీన మైనపుడు రోగనిరోధక శక్తి తగ్గును. అపుడు రోగము బలపడి, ప్రాణమును హరించును. అందువలన రోగగ్రస్తుడు దైవస్మరణ చేయుచు నుండుట సముచితము. అట్టి స్మరణమునకు ఈ నామము సముచితము.

749. 'మృత్యుదారు కుఠారికా'

మృత్యు వను కట్టెను తెగనరకుటకు గండ్రగొడ్డలి వంటిది శ్రీమాత అని అర్థము.

మృత్యువు అనేక విధముల కలుగవచ్చును. శాస్త్రము నందు ఇరువది ఎనిమిది (28) విధములుగ మృత్యువు సూచింపబడినది. మృత్యు వెట్లైననూ రాగలదు. మృత్యువు దారి ఎవ్వరికినీ తెలియదు. మృత్యువు నాపగలవారెవరు? తానుగ జీవుడు మృత్యువు నాపలేడు. దైవబలము తోడైనపుడే మృత్యువు నిలచును. దైవ మన్నచో మృత్యువునకు అమితమగు భక్తి, గౌరవము లున్నవి. దైవమున్నచోట మృత్యువుండదు. దైవము అనుమతి లేనిచో మృత్యువు ఉపక్రమించి జీవుల ప్రాణముల నపహరింపదు. దైవము ప్రీతిగొన్న జీవుని మృత్యువేమియును చేయదు. దైవసాన్నిధ్యమున భక్తునికి మృత్యుభీతి లేదు.

భక్తులు మృత్యువును దాటుదురే గాని మృత్యువుచే హరింప బడరు. వారు దేహమును త్యజింతురేగాని దేహమున మరణింపరు. దేహము స్వచ్ఛందముగ వదలుట చచ్చుట కాదు. భక్తులు, యోగులు, సిద్ధులు అట్లు స్వచ్ఛందముగ దేహము వదలుదురు. అట్టివారిని మృత్యువు తాకుటకు ప్రయత్నించినచో శ్రీమాత యొక్క గండ్రగొడ్డలి ఘాతమునకు మృత్యువు గురియగును.

భక్తిమార్గమున, యోగమార్గమున, జ్ఞానమార్గమున, వైరాగ్య మార్గమున జీవుడు మనోలోకమును దాటి, బుద్ధిలోకమున ప్రవేశించి

నచో దేహబంధ ముండదు. బంధము లేక దేహము నందు ఉండుట సంభవించును. అట్టివారికి మృత్యు వుండదు. దేహమునకే మృత్యు వుండును. నిజమునకు మృత్యువు దేహమునకే గాని జీవునకు గాదు. జీవుడు మనో కామ లోకములలోనే సంచరించునపుడు, దేహమున బంధింపబడి మృత్యుబాధ ననుభవించును. మృత్యుబాధ భీకరము. అందువలన మానవ దేహమునందు వశించు జీవుడు మరణ యాతనను అనుభవింపకుండుటకు బుద్ధిలోకము చేరి, బుద్ధిలోకమున వసించుట నేర్వవలెను. జీవప్రజ్ఞ మనోభావములకు, ఇంద్రియభావములకు, దేహ భావములకు అతీతమై యుండుటకు పై తెలిపిన భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య యోగ మార్గములు అందింపబడినవి. అందు ప్రవేశించిన వారికి మరణయాతనే వుండదు. పై తెలిపిన చతుర్విధ మార్గములు సత్యముగ సాధన చేసినచో రక్త మాంసాదులతో కూడిన ఈ శరీరము నుండి కాంతివంతమగు మరియొక దేహ మేర్పడును. ఈ కాంతి దేహమునకు మరణము లేదు. ఈ దేహమునే సూక్ష్మ దేహమని, కారణ దేహమని తెలుపుదురు. క్షీరము నుండి వెన్న యేర్పడినట్లు ఈ దేహ మేర్పడును. క్షీరమునకు ఆయుర్దాయము తక్కువ. వెన్నకు ఆయుర్దాయ మెక్కువ. అట్లే వెన్న నుండి నెయ్యి యేర్పడును. వెన్న కన్న నెయ్యి ఆయుర్దాయ మెక్కువ. ఇట్లు కాంతి శరీరములందు మృత్యుభయము లేక చిరకాలము జీవించ వచ్చును. హనుమంతుడాదిగా గల చిరంజీవులు భూమిపై ఎందరో యున్నారు. పై తెలిపిన మార్గమున సిద్ధిని పొంది చిరకాలము చిరంజీవులై జీవించవచ్చును. ఇట్టి వారు మరల మరల దేహములను ధరించినను, విసర్జించిననూ చావు పుట్టుకల యాతన యుండదు.

ఎందరో యోగులు శరీరమునకు విశ్రాంతి నిచ్చి దివ్య శరీరములతో దివ్యకార్యముల కొరకై విహరించుచూ మరల మరల దేహ ప్రవేశము చేయుచుందురు.

ఇట్టి విద్యలన్నియూ శ్రీమాత అరచేతియందు యిమిడి యున్నవి. ఆమె ఆరాధనమున నిమగ్నమైనవారు మృత్యువాత పడక చిరకాలము దివ్యశరీరధారులై జీవుల నుద్ధరించుచు భూమిపై యున్నారు. సద్గురువు లందరునూ అట్టివారే. మైత్రేయాది మహర్షులు కలియుగాంతము వరకు జీవుల నుద్ధరించుటకు దివ్యదేహములలో శ్రీమాత ఆజ్ఞానుసారము దివ్య ప్రణాళికను నిర్వర్తించు చున్నారు. మైత్రేయుడు, మరువు, దేవాపి మహర్షులు కలియుగాంతము వరకు దివ్యశరీరధారులై జీవుల నుద్ధ రించుచు భూమిపై నుందురని భాగవత పురాణము, భవిష్యత్ పురాణము, కల్కి పురాణము ఘోషించుచున్నవి. మైత్రేయ మహర్షి జగద్గురువుగ పరమగురువుల పరంపర యొకటి భూమి నలుచెఱగుల దివ్య శరీర ధారులై, దివ్యకార్యములను నిర్వర్తించు చున్నారు. మృత్యువును దాటు టయే ప్రధానాంశముగ వీరి బోధనలు సాగుచున్నవి.

భగవద్గీత యందు అర్జునునికి కృష్ణుడు మృత్యుంజయ రహస్య మును తెలిపినాడు. భాగవతమున పరీక్షిత్తునకు కూడ శుక మహర్షి ఈ రహస్యమునే అందించినాడు. మన వాఙ్మయ మందలి సమస్త బోధలు మృత్యువును దాటమని ఘోషించుచున్నవి. ఈ విద్యకు శ్రీమాతయే అధిష్ఠాన దైవము. సమస్త ఋషి పరంపర, గురుపరంపర ఆమె శిష్య పరివారమే. ఆమె నారాధించుచు బుద్ధిలోకముల ప్రవేశించుట మానవ జన్మకు ప్రధాన ప్రయోజనము.

750. 'మహేశ్వరి'

మహత్తునకు ఈశ్వరి శ్రీమాత అని అర్థము.

సమస్త సృష్టికిని మహత్తే ఆధారము. మహత్తునకు బ్రహ్మము, సంకల్పము, కాలము, మాయ ఆధారము. అనిర్వచనీయమగు తత్త్వము బ్రహ్మము. అందంతయూ యిమిడి యుండును. సృష్టియందేర్పడు సమస్తమూ బ్రహ్మతత్త్వమున సూక్ష్మముగ నిక్షిప్తమై యున్నది. ప్రళయ కాలమున బ్రహ్మమై యుండును. ప్రళయమునకు పూర్వము గల జీవు లందరును వివిధమగు అపరిపూర్ణ ప్రజ్ఞా స్థితులలో యుండి పరిపూర్ణత్వకై ప్రయత్నమున నుండగా ప్రళయ మాసన్నమగును. వారు పునః సృష్టికై కోరుచూ బ్రహ్మమున లయ మగుదురు. ఇట్టి జీవులు అన్ని లోకముల యందు యుందురు. జీవుల అసంపూర్ణ స్థితి సంపూర్ణత్వము కోరుచు ప్రళయ కాలమున లయము చెందగా ఆ జీవుల సమిష్టి కోరికయే మరల బ్రహ్మము నుండి సంకల్పముగ మొలకెత్తును. ఆ సంకల్పశక్తియే శ్రీమాత. ఆమె నుండి కాలము, ప్రకృతి, మాయ యేర్పడును. నిజము నకు బ్రహ్మమే సంకల్పమై, కాలము ప్రకృతియై, మాయయై విలసిల్లును. ఇవి యన్నియు కూడి మహత్తు అని పిలతురు.

మహత్తున బీజప్రాయముగ సర్వజీవకోటి యుండును. భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన కాలములుండును. అష్ట ప్రకృతు లుండును. ఇట్టి మహత్తు చోటువలె ప్రకాశించు చుండును. సమస్త సృష్టి, కాలము,

బీజప్రాయమున యుండును. ఇట్టి మహత్తును అధిష్ఠించి శ్రీమాత మహదహంకారమును, అందుండి సాత్త్విక, రాజసిక, తామసిక అహం కారములను, వాని నుండి పంచేంద్రియములను, పంచభూతములను, పంచతన్మాత్రలను, బుద్ధిని, మనస్సును యేర్పరచును.

బ్రహ్మము నుండి సంకల్పముగ దిగివచ్చిన శ్రీమాత తానే యిట్లు సర్వమును యీశ్వరియై నిర్వర్తించుచుండును. ఈశ్వరి యనగా యజమాని. ఈశ్వరత్వము యజమానత్వము కన్న గొప్పది. ఈశ్వరి తన నుండి పుట్టిన వాటిపై కేవల మధికారమే సాధించుట కాక తన నుండి పుట్టినవాటి యన్నిటి యందును తానే నిండి యుండును. యజమాని నుండి పుట్టినవాటి యన్నిటి యందు యజమాని వ్యాప్తి చెందలేదు. సంతానము, ఆస్తిపాస్తులు తన నుండే యేర్పడినను వాని యందు తానుగ యుండలేడు కదా! ఉదాహరణకు తన మేధస్సు నుండి పుట్టిన ప్రతిభతో ఆస్తులు యేర్పరచుకొనినపుడు వానిపై తన కధికారమున్నదని యజమాని భ్రమపడుచూ వాని చుట్టును తానే తిరుగును. ఊరిబైట పొలముకొని, ప్రతినిత్యమూ పొలమునకు పోవుచూ దానిని పరిరక్షించుకొనువాడు పొలమునకు కాపలాదారే కాని యజమాని కాడు. తాను యజమానియైనచో పొలము తన వద్దకు రావలయును కదా! పనివాండ్ర చుట్టూ తిరుగు యజమాని, యజమాని కాడు. తమ నుండి యేర్పడిన వన్నియూ తమపై ఆధారపడి యుండుట, సంకల్ప మాత్రమున అవి అన్నియూ తనలోనికి తిరోధానము చెందుట ఈశ్వ

రత్వము. పొలము చుట్టూ, ఆస్తుల చుట్టూ తిరుగుచు వానికి దాసులై జీవించుచూ యజమానులనుకొనువారు, నిజమునకు మూర్ఖులే.

చతుర్దశ భువనముల నేర్పరచిన శ్రీమాత సంకల్ప మాత్రముచే సమస్తమును తనలోనికి ఆకర్షింప గలదు. పురోగమనము, వృద్ధి, తిరోగమనము తెలిసినవారే ఈశ్వరులు. యోగులట్టివారు. కనుక వారిని యోగీశ్వరులందరు. అట్టి యోగీశ్వరులకు కూడ ఈశ్వరి శ్రీమాత. ఆమె యోగేశ్వరి. మహేశ్వరి. మహత్తును కూడ తనలోనికి యిముడ్చు కొనగలదు. కాలము, ప్రకృతి, శక్తి ఆమె వశమున యుండును. మాయ ఆమె కనుసన్నలలో మెలగును.

751. 'మహాకాళీ'

మహాకాళేశ్వర పత్ని అని అర్థము.

మహాకాళుడు శివుడు. కాలమున కతీతమైనవాడు మహా కాళుడు. కాలము, ప్రకృతి బ్రహ్మ సంకల్పముతో పాటు దిగివచ్చును. బ్రహ్మము నుండి మొట్టమొదట దిగివచ్చు త్రిభుజముగ సంకల్పము, కాలము, ప్రకృతి తెలుపుదురు. బ్రహ్మము నుండి సంకల్పము యేర్పడగ కాల మారంభమగును. సంకల్పము నుండి ప్రకృతిశక్తి యేర్పడును. పరబ్రహ్మరూపిణిగ శ్రీమాత, శివుడు అభేద స్థితియందుందురు. ఆ స్థితిలో శ్రీమాత కాలాతీత సంకల్పముగ దిగివచ్చినప్పుడు కాలమునకు సహోదరి. ఆమెను మహాకాళి అని పిలుచుటలో కాలమున కతీతముగ వున్న శ్రీమాత అని తెలియవలెను. సంకల్పముగ నున్నప్పుడు కాలముతో కూడి పనిచేయును. కాలానుసారముగ మన్వంతరములు, యుగములు, సృష్టి వృద్ధి చెంది స్థితియందుండి మరల లయమగును.

కాలము, శ్రీమాత కూడి పనిచేయుట ఒక సత్యము కాగా, కాలమును శాసించునది కూడ శ్రీమాతయే యని మరియొక సత్య మున్నది. తల్లి, కుమారుడు కలిసి పనిచేయుట, అవసర మగుచో తల్లి కుమారుని శాసించుట మరియొక సత్యము. కాలుడనగా యముడు. యముని శాసించు శక్తి శ్రీమాత కున్నది.

కాళియనగా మహిమ గలది అని మరియొక అర్థము. ముందు నామమున మహేశ్వరి తత్త్వము తెలుపబడినది. ఆమె మహత్తున

కీశ్వరి. మహత్తు మహిమెన్నజాలము. అట్టి మహత్తునకే మహత్తు శ్రీమాత అని అర్థము. మహత్తుల కతీతమైన శ్రీమాతను ఆరాధన చేయుట ప్రధానము. మహత్తు శ్రీమాత మాయా తత్త్వమునకు సంబంధించినది. మహత్తు మాయకు అందరును లోబడుదురు. కాని సత్యము మహత్తునకు కూడ అతీతమైనటువంటిది. మహిమలు అష్టసిద్ధులు గలవారికి దక్కును. అంత మాత్రము చేత వారు శ్రీమాత సాయుజ్యమును చేరినట్లు కాదు. లోక కల్యాణార్థమై మహర్షులు మహత్తులను ప్రదర్శింతురు. ఇతరులపై ఆధిక్యము కోసము మహత్తులను ప్రదర్శించువారు శ్రీమాత భక్తులు కారు. నిస్వార్థముగ సిద్ధులను ప్రదర్శించువారు పూజ్యులు. యుద్ధరంగ మున స్వార్థమున్నప్పుడు సిద్ధులు క్రమముగ వశము తప్పును. అట్టివారు కష్ట నష్టములకు లోనగుదురు. పతనము కూడ చెందుదురు. మహాకాళిని పూజించువారు మహిమలకు లోనుగాక సత్యదర్శన మగువరకు ఆరాధ నము సాగించవలెను.

కాళీపూజ గావించువారి వద్ద మహిమలు చేరును. కాళి అనిన మహిమయే కదా! కనుక మహిమలు చేయును. మహిమలు వరించి నపుడు అహంకారము దరిచేరుట సర్వసామాన్యము. తాంత్రికులు, మాంత్రికులు మహిమ దరిచేరినప్పుడు తట్టుకొనలేక వానిని దుర్విని యోగము చేయుదురు. ఫలితము పతనమే. కనుక కాళీ పూజలలో ఉగ్రకాళికన్న భద్రకాళిని పూజించుట ఆచారమైనది. ఇటీవలి కాలములో కాళీపూజలను గావించి, సిద్ధుల నధిగమించి కాళిప్రేమను, అనుగ్రహ మును చూరగొన్నవారు శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసయే.

కలను జయించునది కాళి అని మరియొక అర్థము. కల-క్షేపేకాళి అని వివరణము. సృష్టి అంతయు ఒక కల, మిథ్యారూపము. ఉన్నది ఒక్కటియే. మరియొకటి లేదు. మరియొకటి వున్నట్లు గోచరించును. అనేకానేకము లున్నట్లు గోచరించును. మృత్యువు కూడ కలయే. పుట్టుట చచ్చుట యిత్యాదులు లేవు. స్థితి భేదములు లేవు. ఎన్ని చూచిన సృష్టియందన్ని కనపడును. చూచువానిని బట్టి సృష్టి ఉన్నది తానే. ఇట్టి జ్ఞానమిచ్చునది గనుక మహాకాళి.

752, 753. 'మహాగ్రాసా; మహాశనా'

అపరిమితమైన కబళము గలది శ్రీమాత, అపరిమితమగు ఆహారము స్వీకరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

లయ స్వరూపిణిగా శ్రీమాత సమస్తమునూ భక్షించును. కాల స్వరూపిణిగా సర్వమునూ భక్షించును. జరా వ్యాధి రూపముగ దేహము లను భక్షించును. పరము నుండి పుట్టినదంతయూ పరమునే చేరును గదా! లోకము నుండి లోకము పుట్టినపుడు మరల పిల్లలోకము తల్లి లోకము లోనికి లయమగును. స్థూలము, సూక్ష్మమును చేరును. సూక్ష్మము, సూక్ష్మతరమును చేరును. సూక్ష్మతరము, సూక్ష్మతమమును చేరును. ఇట్లు క్రింది లోకములు పై లోకమునకు ఆహారమై యుండును. పై లోకముల నుండి క్రింది లోకము లేర్పడుచుండును. అనగా అన్న మేర్పడుచుండును. గ్రాస మేర్పడుచుండును. ఇట్లు మహాగ్రాస మేర్పడు చుండును. సృష్టి యేర్పడుట, అన్న మేర్పడుట, స్థితిగొనుట, అన్న వృద్ధి, సృష్టి లయమగుట, ఆహార స్వీకారము.

బ్రహ్మమే అన్నము. బ్రహ్మము నుండి లోకములు పుట్టును. అనగా అన్న బ్రహ్మము నుండి అన్నము పుట్టును. ఈ కార్యమంతయు అన్నపూర్ణగ శ్రీమాత నిర్వర్తించును. సృష్టి అంతయూ ఆమె వంటయే. ఇట్లు లోకాలోకములుగ అన్న మేర్పడుచుండగా అందు లోకులను పోషించుటకు కూడ బ్రహ్మము నుండి పదార్థ రూపముగ ప్రకృతి

పుట్టును. ఇట్లు తామరతంపరగ సృష్టి యేర్పడుట అన్న మేర్పడుటయే. ఇట్లు మహాగ్రాస మేర్పడు చున్నది. ఒకదాని నొకటి తినుచు నున్నది. పదార్థములను వృక్షములు, జంతువులు, మనుష్యులు అన్నముగ స్వీకరింతురు. వృక్షములను జంతువులు, మనుష్యులు అన్నముగా స్వీకరింతురు. జంతువులను జంతువులు, మనుష్యులు అన్నముగ స్వీకరింతురు. మానవులను రాక్షసులు భుజింతురు. దేవతలు కూడ భుజింతురు. అగ్ని, వాయువు, వరుణుడు రూపముల దేవతలు భుజింతురు. దేవతలను కూడ కాలము భుజించును. కాలము సర్వమునూ భుజించును. ఈ మొత్తము కార్యము అన్నమేర్పడుట, భుజించుటగా చూడబడుచున్నది.

బ్రహ్మమే అన్నముగ యేర్పడుచున్నది. బ్రహ్మమే జీవుల రూపమున అన్నమును తినుచున్నది. బ్రహ్మమే జీవులను కూడ హరించు చున్నాడు కనుక సృష్టి అంతయూ బ్రహ్మ యజ్ఞమే అని శ్రీకృష్ణుడు గీతలో తెలిపినాడు. **"బ్రహ్మార్పణం, బ్రహ్మహవిర్ ..."** ఈ వైచిత్ర్యమును జీవులు గమనించరు. తినుచున్నవాడు బ్రహ్మము, తినుచున్నది బ్రహ్మము. తినుట అను కార్యము బ్రహ్మకర్మ. అన్నము తినుట బ్రహ్మకర్మగా తెలుపబడుచున్నది. తాను బ్రహ్మమని, తాను తినుచున్నది బ్రహ్మమని, తినుట బ్రహ్మకార్యమని భావింపవలెను.

మహాగ్రాసగా శ్రీమాత ఏర్పడి, మహా అశనగా తానే తిను చున్నది. సృష్టిని యేర్పరచి, సృష్టిని తినుచున్నదని కవి హృదయము.

ఇట్లు ఋషులు చిత్రవిచిత్రముగా శ్రీమాత తత్త్వమును వివరించు చున్నారు.

ఇన్ని రకములుగ చెప్పుట ఎందుకు? ఉన్నది ఒక్కటియే కదా! అని ప్రశ్నము పుట్టును. ఇన్ని రకముల వంట లెందుకు? కడుపు నింపుటకు అని ఒక్కటియే తినుచున్నామా? రకరకములు వండుకొని తినుచున్నాము కదా! అట్లే ఋషులు రకరకములుగ ఒకే విషయమును తెలుపుదురు. ఒకే బ్రహ్మమును వేల రకములుగ తెలిపినారు. రసోపేత ముగ తెలిపినారు. రుచి లేనివాడు విందు భోజనమున కేగినపుడు విసుగు, కోపము చెందును. అంతయూ వ్యర్థ మని భావించును. అట్లే దివ్యరుచి లేనివారికి వేదాంతమే మిగులును., ఆరోగ్యవంతులకు విందు భోజనమెట్లో, భక్తులకు శ్రీమాత అట్లు రసస్వరూప.

754. 'అపర్ణా'

పతనము లేనిది శ్రీమాత. మరియు తినుటకు ఆకులు కూడ లేనిది శ్రీమాత అని అర్థము.

శివుని వీడుటయే పతనము. బ్రహ్మ నిరాకరణమే పతనము. బ్రహ్మమును నిరాకరింపకుము అని వేదములు శాసించును. బ్రహ్మమును నిరాకరింపకుందుము గాక! అని వేదములు ఆశంసనము చేయును. బ్రహ్మమును నిరాకరించినపుడు అహంకార మావేశించి పతనము కలుగును. ఇది సత్యము. బ్రహ్మము నాశ్రయించి యున్నప్పుడు ఇతరము లేవియు గోచరింపవు. సర్వమూ బ్రహ్మమయముగనే తోచును. బ్రహ్మమును నిరాకరించినపుడు నేను, యితరము అని గోచరించును. నిజమునకు యితరముగ గోచరించునది కూడ తానే, బ్రహ్మమే. కాని మాయ వలన ఇతర మున్నదని భావించుట జరుగును. అపుడు యితరము కూడ తానే యని స్మరించు చుండవలెను. అన్య మున్నదనుకొనుట వలననే సృష్టి క్రీడ యున్నది. అట్టి అన్యముతో విభేదము యేర్పడ కుండుటకు, మిత్రత్వమే కలిగియుండుటకు అన్యము కూడ తానే అని భావించుట ఉత్తమ మార్గము. అపుడే యితరముగ గోచరించు వస్తువు నందు ప్రేమ యుండును. మిత్రభావ ముండును. క్రీడ ఆనందముగ నుండును. ఆనందమే సృష్టి పరమావధి.

అన్య మేమియు లేదు అనుకొనినచో క్రీడ లేదు. మరియొకటి యున్నప్పుడే కదా క్రీడ! క్రీడకు అన్యము అవసరము. కాని అన్య మేర్పడినపుడు భేదము కూడ యేర్పడవచ్చును. భేద మేర్పడినచో పతన

ముండును. క్రీడ ఆనందముగాక దుఃఖము కలిగించును. కనుకనే క్రీడ, తదానందము, పతనము లేని స్థితి మూడును లభించుటకు శ్రీమాత అపర్ణగ యుండును. పర్ణ మనగా శాఖ లేక అంశ. తాను బ్రహ్మము నుండి వేరై సృష్టి కార్యము నిర్వర్తించు చున్ననూ బ్రహ్మమును వీడదు. బ్రహ్మమును కూడియే యుండును. అట్లు కూడియుండుట వలన పతన ముండదు. క్రీడా ఆనందము యుండును.

జీవుడు బ్రహ్మమే తానుగ నున్నాడని మరియు దృశ్య గోచరమగు సమస్తమూ కూడ బ్రహ్మమే అని గుర్తించి వర్తించినచో జీవనము ఆనందమయముగ ఉండును. ఇది అపర్ణస్థితి. బ్రహ్మమును మరచినచో పతన ముండును. బ్రహ్మము అయిపోయినచో క్రీడ యుండదు. క్రీడయు బ్రహ్మము రెండునూ పొందుటకు, తత్ఫలితముగ బ్రహ్మానందమున యుండుటకు మధ్యేమార్గముగ విశిష్టాద్వైత మున్నది. అన్యము లేకుండుట అద్వైతము. అన్యమున్ననూ అది బ్రహ్మమే అని గుర్తించి క్రీడించుట విశిష్టాద్వైతము. శ్రీమాత బ్రహ్మము నుండి ఉద్భవించి బ్రహ్మమునే పెట్టుబడిగా సృష్టి నిర్మాణము చేసిననూ, అంతటా, అన్నిటా బ్రహ్మమునే దర్శించుచూ బ్రహ్మముగనే యుండును. ఇది ఆమె విలక్షణ స్థితి.

పార్వతీదేవి శివుని గూర్చి అనన్యసాధ్యమగు తపస్సు గావించెను. ఆకులు, అలములు భుజించుచూ తపస్సు చేసెను. అట్టి సమయమున పరిసరముల యందలి ఆకులు అన్నియూ భుజించి వేసెను. తినుటకు ఒక్క ఆకుకూడ మిగుల లేదట! తత్కారణముగ వృక్షము లన్నియూ ఆకులు లేనివై పోయినవట! అపర్ణము లైనవట! ఆ కారణముగ శ్రీమాతకు 'అపర్ణా' అను నామ మేర్పడినది.

755. 'చండికా'

ప్రచండమగు కోపము కలది శ్రీమాత అని అర్థము. ఏడు సంవత్సరముల బాలిక అని మరియొక అర్థము.

దుష్టుల యెడ శ్రీమాత ప్రచండమగు కోపమును ప్రదర్శించును. బాలురను, బలహీనులను, స్త్రీలను, సాధువులను, ధర్మపరులగు భక్తులను హింసించు వారియెడల శ్రీమాతకు ప్రచండమగు కోపము కలుగును. చడి కోపే ఛండికా అని వ్యుత్పత్తి అర్థము. చడి కోపము వచ్చినపుడు చండాడుట జరుగును. సృష్టికిని ధర్మమునకు వ్యతిరేకముగ పనిచేయు వారియందు శ్రీమాత కిట్టి కోపము కలుగును. పై తెలిపిన వర్గములను నిష్కారణముగ హింసించువారి యందు శ్రీమాతకు చాల కోపము కలుగును. ఆమె కోపము అపరిమితమై హింసించువారిని హింసించును. దండించును. మహిషాసురాది దైత్యులను శ్రీమాత హింసించి చంపినపుడు త్రిమూర్తులు సహితము వణకిరట! ఆమె హింసారూపమే సింహము. సింహవాహినియై శ్రీమాత సృష్టి నిర్వహణమున ఎందరో అసురులను ప్రచండ రూపిణియై సంహరించినది. దేవీ సప్తశతి యందు ఆమె అసుర సంహారము వివరముగ ఈయబడినది. తమ యందలి అసురులు సంహరింపబడుటకు భక్తులు సప్తశతి పారాయణము గావించు చుందురు.

756. 'చండముండాసుర నిషూదిని'

చండుడు, ముండుడు అను రాక్షసులను చంపినది గాన ఈ నామము కలిగినది.

శ్రీమాతను చండి అని పిలుతురు. చండికా అని పిలుతురు. చండు డను రాక్షసుని శ్రీమాత భయంకరముగ చంపినది. త్రిశూలముతో శిరమును ఖండించి ఆ శిరస్సును శ్రీమాత తనతో గొనిపోయెను. అట్లే అతని చర్మమును వలిచినది. ఒక జీవుని చర్మమును ఒలుచుట ఆ జీవుని హింసించుటలో పరాకాష్ఠ. చర్మము ఒలిచి అటుపై తల ఖండించు టలో శ్రీమాత కోపోద్రేకమును దేవతలు గమనించి భయభ్రాంతులైరి. అసురులను చెండాడుటలో శ్రీమాతను మించినవారు లేరు. ఆమె చెండాడునపుడు శివకేశవులు కూడ విస్మయముతో చూతురట! దేవత లందరునూ భయపడుదురట! శివకేశవులకు కూడ వశముకాని అసురు లను శ్రీమాత అత్యంత కోపముతో సంహరించును. ఆమె చెండాడుటలో అత్యంత సమర్థురాలు కనుకనే చండి యని, చండికా యని ప్రశంసింతురు. రాక్షసుల శిరస్సులను ఛేదించి వాటిని మాలగా ధరించు కాళీ రూపము అమిత భయంకరము. శ్రీమాత ఎంత ప్రేమమూర్తియో, అసురుల కంత భయంకరమగు మూర్తి.

757. 'క్షరాక్షరాత్మికా'

క్షరము అక్షరముగ వ్యాపించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

క్షర మనగా తాత్కాలికము. అక్షర మనగా శాశ్వతము. సృష్టి అంతయూ క్షరాక్షరముగ యేర్పడి యున్నది. అక్షర మాధారముగ క్షర మగు గుణములు, రూపములు యేర్పడును. గుణములు, రూపములు యెప్పుడునూ మార్పు చెందుచు నుండును. అట్లు మార్పు చెందు వానికి మార్పు చెందని ఆత్మగా తానుండును.

నేనుగ జీవు డక్షరుడు. అతని గుణములు, రూపము మార్పు చెందుచు నుండును. రూపములు మార్పు చెందును. మరణించును. గుణములు కూడ మార్పు చెందును. రూపముల మార్పు కన్న గుణముల మార్పు నెమ్మదిగ జరుగును. రూపములు జన్మ జన్మకు మారును. ఒక జన్మయందు కూడ బాల్యము, యౌవనము, వార్ధక్యము రూపము లేర్పడును. గుణములు అనుభవమునుబట్టి నెమ్మదిగ మార్పు చెందును. అవియునూ క్రమముగ మారుచుండును. ఆత్మ తత్త్వము తప్ప యితరము లన్నియూ మార్పు చెందును. ఇట్టి జీవ సమూహములకు సృష్టి స్థితి లయములను కలిగించు శ్రీమాత ఆత్మలకు పరమాత్మ. ఆమెయే క్షరా క్షరములకు మూలము.

758. 'సర్వలోకేశి'

సర్వ లోకములకు ఈశ్వరి శ్రీమాత అని అర్థము.

ఈశ్వరి, ఈశ్వరుడు అను పదము చాల విశిష్టమగు పదము. ఈశ్వరత్వము అసామాన్యము. యజమాను లందరూ ఈశ్వరులు కారు. ఈశ్వరులే నిజమగు యజమానులు. తమనుండి పుట్టినవానిపై తమకు కేవల మధికారమే యుండుట యాజమాన్యము. యజమానులకు తమ యాజమాన్యమున ఉన్నవారిపై అధికార ముండును. కాని ఈశ్వరత్వము అంతకన్న గొప్పది. తమనుండి పుట్టినవాటి యందు తామే వ్యాప్తిచెంది యుందురు. వానియందు కూడ తమ అస్తిత్వము వ్యాప్తిచెంది యుండును. తా మాధారముగనే అవి యుండును. తాము లేనిచో అవి లేవు. సముద్రము లేని అల యుండదు. జీవి లేని శరీర ముండదు. ఈశ్వరు నకు సమస్తము నందు వ్యాప్తిచెందు లక్షణము, వ్యాప్తి చెందినవి తమ లోనికి ఉపసంహారము చేసుకొను లక్షణము యుండును. యజమానుల కట్లుండదు. యజమాని మరణించిన మరియొక యజమాని యేర్పడును. యజమానులు, అధికారులు ఈశ్వరులు కారు. జీవుడులేనిచో శరీర ముండునా? ఉండదు. ఏది లేనిచో మరియొకటి ఉండదో అదియే ఈశ్వరత్వము. నీరులేనిచో మంచుగడ్డ యుండదు. నిప్పులేనిచో పొగ యుండదు. గాలిలేనిచో స్పర్శ యుండదు. ప్రకాశము లేనిచో ఆకాశ ముండదు. ప్రకృతి లేనిచో పంచభూతము లుండవు. మూల ప్రకృతియే

లేనిచో ప్రాణమే లేదు. సచేతనములు, అచేతనములు లేవు. లోకములు లేవు. లోకేశ్వరు లుండరు. ఇట్లెవరి వలన అన్నియూ యున్నవో ఆమెయే లోకేశ్వరి. ఆమె బ్రహ్మమునుండి వ్యక్తము గానపుడు ఏమియూ యుండదు.

ఉదాహరణకు సీతమ్మకు శ్రీరాముడు ప్రాణేశ్వరుడు. అనగా రాముడులేని సీత యుండదు. ఇట్టి సంబంధము శ్రీమాతకు, లోకము లకు యున్నది.

759. 'విశ్వధారిణి'

విశ్వమును ధరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సమస్త విశ్వము శ్రీమాత స్వరూపము. జీవునికి జీవరూపము వలె శ్రీమాతకు సృష్టిరూపము. జీవుడు తన రూపమును ధరించినట్లు శ్రీమాత విశ్వమే రూపముగ ధరించినది. ఆమె సూక్ష్మరూపిణి మరియు విశ్వరూపిణి. తానే అష్టప్రకృతియై నిలచినది. అష్టప్రకృతులకు తాను మూలము కనుక ఆమె ప్రకృతి. వస్తుతః బ్రహ్మము. మూలప్రకృతియై అష్టప్రకృతుల నేర్పరచును. బ్రహ్మ మాధారముగ యిట్లు నవావరణ సృష్టి చేయును. నవదుర్గముల నేర్పరచును. నవదుర్గయై నిలచును. నవదుర్గములను ధరించును, పాలించును. నవదుర్గములను సృష్టించుట, పోషించుట, ధరించుట, భరించుట ఆమె వంతు. ఇట్టి నిర్వహణము మహాద్భుతము. నవలోకములందు జీవు లేర్పడుట, పోషింపబడుట, పరిణామము చెందుట సృష్టికాల మంతయూ సాగును. ఒక్కమారు శ్వాసను గొని వదలినట్లు ఉచ్ఛ్వాసమున సృష్టి నేర్పరచి, నిశ్వాసమున సృష్టిని తనలోనికి గొనును. మరల ఎగబీల్చినచో సృష్టి అంతయూ ఆమెలోనికి లయ మగును. ఇట్లు సృష్టిని గావించి, ధరించి, లయము గావించు చుండును. ఆమె 'విశ్వధారిణి.'

760. 'త్రివర్గదాత్రి'

త్రివర్గముల నిచ్చునది శ్రీమాత అని అర్థము.

త్రివర్గము లనగా ధర్మము, అర్థము, కామము. ఈ వరుసలో కామ పూరణము గావించుకొనువారికి జీవనము పురోగమించుచూ పరిణామము శుభప్రదమై యుండును. ధర్మము ప్రధానముగ అర్థ సముపార్జనము, కామపూరణము జరుగుచూ ఉండవలెను. అర్థము కొరకై గాని, కామము కొరకై గాని ధర్మము విసర్జింపబడినపుడు జీవనము చిక్కుపడును. ధర్మము నాశ్రయించి జీవించువారు కాల క్రమమున తప్పక సుఖశాంతులను పొందుదురు. సర్వార్థములను పొందుదురు. పురాణము లన్నియు వివిధ కథల రూపమున ఈ సత్యమునే బోధించినవి.

కృతయుగమున జీవులు ధర్మము నాశ్రయించియే జీవించిరి. త్రేతాయుగమున, ద్వాపర యుగమున ధర్మము ఆశ్రయింపబడక జీవులు కష్టనష్టములను కొనితెచ్చుకొనిరి. ప్రస్తుత మీ కలియుగమున ధర్మము కరువగుటచే మానవు లనేకానేక కష్ట నష్టములకు గురి యగుచున్నారు. ఇట్టి సమయమున ధర్మమును నేర్పుటకు సద్గురువు లనేక విధముల బోధనలను సలుపుచు తామాచరించి చూపుటకు యత్నించు చున్నారు.

ధర్మ మెచ్చట యుండునో నిజమగు సుఖ మచ్చట యుండును. ధర్మమును బట్టి జయ ముండును. ధర్మమును వీడి దైవము నాశ్ర

యించుట వివేకమగు పని కాదు. దైవానుగ్రహమునకు ధర్మమే ప్రధానము. తాత్కాలికమగు జయము కొరకు గాని, సుఖము కొరకు గాని ధర్మమును వీడువారు పతనము చెందుదురు. ఎన్ని కష్టములు వచ్చినను, నష్టములు వచ్చిననూ ధర్మమును వీడరాదని బోధించుటకే రామాయణ, మహాభారతము లీయబడినవి. ధర్మము నాచరించువారికి మాత్రమే ధర్మము బలము తెలియును. ఇతరులకు తెలియదు.

761. 'సుభగా'

సకల సౌభాగ్యములు తన రూపముగా గలది శ్రీమాత అని అర్థము.

"భగ" పదమునకు ఈ క్రింది అర్థము లున్నవి. 1. శ్రీ 2. కోరిక 3. మాహాత్మ్యము 4. యోని 5. వీర్యము 6. వెలుగు 7. కీర్తి 8. ఐశ్వర్యము 9. జ్ఞానము 10. ప్రయత్నము 11. ధర్మము 12. సూర్య కాంతి.

సూర్య మండల మందు అంతర్గతమై యున్న వెలుగును భర్గో దేవ మందురు. గాయత్రి రూపమున దీనిని ఆరాధించు చుందురు. ఆదిత్య, సవిత, సూర్యమండల కాంతులుగ ఈ కాంతి విరాజిల్లు చుండును. ఈ కాంతి ఎవరిని ఆవరించునో వారు సర్వ సౌభాగ్యము లను పొందుదురు. కనుకనే ఋషులు గాయత్రి మహామంత్ర రూపమున ఈ కాంతి నారాధించుటకు ప్రోత్సహింతురు. ఇట్టి కాంతిరూపము గలది శ్రీమాత.

762. 'త్ర్యంబకా'

మూడు నేత్రములు కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత మూడు నేత్రములు సూర్య, చంద్ర, అగ్ని కాంతులకు ప్రతిరూపములు. బహిర్ దృష్టి, అంతర్ దృష్టి, విశ్వదృష్టి ఈ మూడు కన్నులు కలిగి యుండును. మూడు కన్నులతో సర్వమునూ వీక్షించు చుండును. సామాన్యులకు బహిర్ దృష్టి యుండును. మహాత్ములకు అంతర్ దృష్టి కూడ యుండును. విశ్వరూపి యగు శ్రీమాతకు విశ్వదృష్టి కూడ యుండును. ఏకకాలమున సమస్తమునూ చూడగలుగుట శ్రీమాతకే సాధ్యము. శివునికి, విష్ణువునకు కూడ అట్టి దృష్టి యున్నదని పురాణ ములు తెలుపుచుండును.

ఇట్టి దృష్టి కలిగియుండుటచే భూత భవిష్యత్ వర్తమానములు కూడ తెలిసియుండును. ఇది శ్రీమాత మాహాత్మ్యము. మహత్తుకే ఈశ్వరి యైన శ్రీమాత కిట్టి దృష్టి యుండుటలో ఆశ్చర్య మేమియు లేదు.

మూడు కన్నులు కలిగియుండుటచేతనే కొబ్బరికాయకు పవిత్రత చేకూరినది. మూడు దళముల బిల్వపత్రము కూడ అట్లే పవిత్రమై నిలచినది. మూడు తలల దత్తాత్రేయుడు సృష్టికే యోగాచార్యు డైనాడు. మూడు కన్నుల శివుడు శ్రీమాతకు ప్రీతిపాత్రుడైనాడు.

763. 'త్రిగుణాత్మికా'

సత్వము, రజస్సు, తమో గుణములుగా సృష్టియందు వెలుగొందునది శ్రీమాత అని అర్థము.

సత్వమునుండి ప్రజ్ఞలను, రజస్సు నుండి శక్తులను, తమస్సు నుండి పదార్థములను యేర్పరచి సమస్త సృష్టిని శ్రీమాత నిర్మాణము చేసినది. సృష్టి అంతయూ ప్రజ్ఞా శక్తి పదార్థముల సమ్మేళనమే. ఇందు పదార్థము పాలు మిక్కుట మైనచో తమోగుణ జీవు లేర్పడుదురు. శక్తి పాలు ఎక్కువైనచో రజోమయ జీవు లేర్పడుదురు. ప్రజ్ఞ పాలు ఆధిక్యముగ నున్నచో దివ్య జీవు లగుదురు. మూడును సమతూకముగ నున్నచో యోగులై యుందురు. సృష్టి అంతయూ ఈ మూడు గుణముల నిర్మాణమే. సూక్ష్మ స్థూల లోకములు కూడ వీని సమ్మేళనమే.

ప్రజ్ఞ అధిష్ఠించి యుండగా, శక్తి పదార్థమును నడిపించినచో జీవనము సుఖమయ మగును. పదార్థము శక్తికిని, శక్తి ప్రజ్ఞలకును లోబడి యుండుట జయము. ఇట్టివారు సృష్టియందు శ్రేష్ఠులై యుందురు. ఈ మూడు గుణముల స్వరూప స్వభావములను భగవద్గీత యందలి 14, 16, 17 అధ్యాయములలో తెలియనగును.

764. 'స్వర్గాపవర్గదా'

స్వర్గమును, అపవర్గమును యిచ్చునది శ్రీమాత అని అర్థము.

స్వర్గ మనగా సుఖము, సంపద, వైభవము యుండు లోకము. అర్థ కామములను ధర్మయుక్తముగ నిర్వర్తించుకొనువారు స్వర్గమును పొందుదురు. స్వర్గలోకప్రాప్తికి ధర్మాచరణమే ఆధారము. ధర్మము నాచరింపనివారు స్వర్గమును చేరలేరు. స్వర్గానుభూతి జీవు లందరునూ కోరుదురు. ఈ కోరిక నెరవేరుటకు ధర్మ మొక్కటియే ఆధారము. ధర్మమును పరిపూర్ణముగ అనుసరించిన యుధిష్ఠిరుడు పూర్ణస్మృతితో స్వర్గమును చేరెను. అట్లే హరిశ్చంద్రుడు, నలుడు మొదలుగా గల ధర్మమూర్తులు. భీమార్జున నకుల సహదేవులు రాగద్వేషాది కారణముగ ముహూర్త కాలము నరక మనుభవించి స్వర్గమును చేరిరి. దుర్యోధ నాదులు ముహూర్తకాలము స్వర్గ సుఖ మనుభవించి నరకమున పడిరి. ధర్మా చరణము ప్రాథమికముగ చేదుగ యున్ననూ తదుపరి మధురమై యుండును. చేదుమందువలె రోగమును నయము చేయును. జీవులకు సుఖ దుఃఖములు ధర్మాధర్మములను బట్టియే యుండును. శ్రీమాత సృష్టియందు ధర్మము నేర్పరచి స్వర్గమును కూడ యేర్పరచును.

స్వర్గసుఖము నిత్యము కాదు. ఆచరించిన ధర్మమునుబట్టి సుఖ ముండును. స్వర్గసుఖము ననుభవించు చుండగా ధర్మము క్షయ మగును. అపుడు మరల స్వర్గలోకవాసి మనుష్యలోకము చేరును. అనగా మనుష్య

లోకము చేరును. ఇట్లు మనుష్యలోకము చేరి మరల సుఖదుఃఖములను ఓర్చుకొనుచు ధర్మాచరణము గావింపవలెను. ఇట్లు శుక్లపక్షము, కృష్ణ పక్షముగ జీవితము చక్రభ్రమణమున పడును.

శ్రీమాత స్వర్గపదమునే గాక శాశ్వత పదమగు పరమపదమును కూడ అనుగ్రహింపగలదు. దీనినే మోక్ష మందురు. ధర్మము నాచ రించుచూ జీవితమును యజ్ఞార్థమై నిర్వర్తించుకొనినచో మోక్షపదము లభించును. ధర్మము నాచరించువారు ధర్మఫలముల నాశ్రయింపక ధర్మము కొరకే ధర్మము నాచరించుటగా జీవితములను మలచుకొన వలెను. ధర్మము కొరకే ధర్మము నాచరించుట, జయము కొరకు ధర్మము నాచరించుటకన్న ఉత్తమము. సుఖము కొరకు, సంపద కొరకు, జయము కొరకు ధర్మము నాచరించుట మధ్యమము. అట్లు ఆచరించువారు ఆ ఫలములను పొంది అనుభవించగనే ధర్మము క్షీణించును. భోగజీవన మున ధర్మము క్షీణించును. ధర్మసంపద ఏర్పడినపుడు భోగించుట అవివేకము. భోగములయందు పడక యజ్ఞార్థమున పుట్టిన ఫలములను దానము చేయవలెను. ఇట్లు యజ్ఞము దానమునకు మార్గము చూప వలెను. ధర్మపరాయణులు పురోగమించవలె నన్నచో భోగములపై దృష్టి యుండరాదు. దృష్టి దానము దిశగ మరల్చవలెను. యజ్ఞ దానము లను శ్రద్ధాభక్తులతో నిర్వర్తించుకొనువారు మాత్రమే ధ్యానమునకు, తపస్సునకు అర్హత పొందుదురు.

ధర్మాచరణము, దానము ప్రవృత్తిగా లేనివారు ధ్యానములు

చేయలేరు. ధ్యానమునకు ఆశ పడుటకు ముందు ప్రవృత్తి యందు ధర్మబుద్ధి, దానబుద్ధి యేర్పడవలెను. ధ్యానమున పురోగమించుచుండగా అది తపస్సునకు దారితీయును. తపస్సు మోక్షమును దారి చూపును. యజ్ఞము, దానము, తపస్సు మోక్షమునకు సోపానమార్గముగ శ్రీకృష్ణుడు గీతోపదేశము చేసినాడు. త్రికరణశుద్ధితో యజ్ఞము చేయువారికి దానస్ఫూర్తి, దానము చేయువారికి ధ్యాన స్ఫూర్తి, తపోస్ఫూర్తి కలిగించు నది శ్రీమాతయే. ఇట్లు ఆమె అపవర్గము నిచ్చును.

స్వర్గము నిచ్చునది శ్రీమాతయే. అపవర్గము నిచ్చునది శ్రీమాతయే.

765. 'శుద్ధా'

పరిశుద్ధమైనది శ్రీమాత అని అర్థము.

మలినములు లేశమాత్రము కూడ లేకుండుటయే శుద్ధత్వము. మలిన మున్నచోట అవిద్య, అజ్ఞానముండును. మలినము లేకుండు టయే మడి. పరిసరములు పరిశుద్ధముగ నుంచుకొనుట, పరికరములు పరిశుద్ధముగ నుంచుకొనుట, దేహమును బహిఃకరణములను అంతః కరణములను పరిశుద్ధముగ నుంచుకొనుట నిత్యము ప్రయత్నింప వలెను. బహిః కరణములనగా యింద్రియములు, మనస్సు. అంతః కరణము లనగా అహంకారము, బుద్ధి, చిత్తము, అంతర్ మనస్సు. ఈ మొత్తమును పవిత్రీకరించుకొనుట, ప్రవర్తనమున పవిత్రముగ నుంచుకొనుట సాధనగ సాగవలెను. అంతఃకరణము లందుగాని, బహిఃకరణముల యందుగాని, తాను వినియోగించు పరికరము లందు గాని, తన పరిసరములందు గాని మలినము చేరినచో జ్ఞానమను ఘటనమునకు రంధ్రము పడినట్లగును.

నిత్యమూ మలినములను నిర్మూలించుకొను చున్ననూ అవి మరల మరల యేర్పడుచుండును. నేడు అద్దమును తుడిచిననూ రేపటికి మరల దుమ్ముపడును. అద్దము శుభ్రముగ నుండుటకు ప్రతినిత్యమూ శుభ్రముగ తుడుచుకొనుచుండవలెను. అట్లే నిత్య జీవితమున కూడా బహిరంతరములను పరిశుభ్రముగ వుంచుకొను చుండవలెను. మలినము

చేరినపుడు జ్ఞానము మబ్బుకమ్మిన సూర్యునివలె యుండును. అపుడు జీవుడు పొరపడవచ్చును.

నలమహారాజు ధర్మమూర్తి. పరిపూర్ణ జ్ఞానమూర్తి. బహిరంగము నుండి గృహమున కేతెంచిన సందర్భములో పాదములు కడుగుకొను చుండగా పాదముల వెనుక భాగము పరిశుభ్ర పడలేదు. అపరి శుభ్రత నుండి ద్వాపరుడు ప్రవేశించి అతని నాక్రమించి జయించెను. అట్లే పరీక్షిత్తు మహారాజు అంతఃకరణమున అసహనము ప్రవేశించి కలికి చోటు యిచ్చెను. అంతఃబహిఃకరణముల పవిత్రత లేనపుడు శుద్ధత లోపించి అజ్ఞానము ప్రవేశించును. పొరపాట్లు జరుగును. అవి పతనమునకు దారితీయును. అట్లు జరుగకుండా కాపాడబడుటకు శ్రీమాతను నిత్యమూ ఆరాధించుట శ్రేయస్కరము.

766. 'జపాపుష్ప నిభాకృతిః'

జపాపుష్పము వంటి ఆకారము కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

ముందు నామమున శుద్ధ అని తెలిపి ఈ నామమున జపాపుష్ప మని తెలుపుటలో శ్రీమాత ఆకృతి ఎంత నిర్మలమైనదో తెలుపబడు చున్నది. శ్రీమాత శివునికై జపము చేయుటలో పరిశుద్ధయై పరి పూర్ణయైనది. ఆమె పరిశుద్ధత్వము నిర్మలమగు దాసాని పువ్వులతో పోల్చబడినది. జపము నిర్వర్తించుకొనువారు శ్రద్ధ, భక్తి, నిరంతర నిత్య స్మరణము సాధించినపుడు వారి ఆకృతుల యందలి వికారము, వికృతి నశించును. క్రమముగ వికృతత్వము, వికారత్వము నశించి తేజోవంతమగును. ఆకర్షణీయముగ నుండును. అందము సంత కరించుకొనుచుండును. శ్రీమాత ఆరాధనమున శివునియందు ఆమెకు గల ప్రేమ, భక్తి, శ్రద్ధ, శివుని చేరవలెనను తపన, యితర విషయము లందు అనాసక్తి కారణముగ ఆమె ఆకృతి జపమునందు యినుమడించిన అందమును పొందినది. జపము చేయువారు ఉపవశించిననూ శుష్కింపరు. మంత్రజపము తుష్టిని పుష్టిని నిచ్చునుగాని కృశింపచేయదు. భయము, దుఃఖము, ఆందోళనలతో మంత్రము జపించుట, పూజించుట జరిగినపుడు నీరసించుట, శుష్కించుట, జబ్బుపడుట యుండును. పరిపూర్ణుడగు శివుని జపము చేయుచున్న శ్రీమాత యినుమడించిన అందమును పొందినది. పర్వతుని పుత్రికగా తాను జన్మతః అందము

కలదే అయిననూ ఆ అందమును శివతేజము స్పృశించు చుండగా మరింత తేజోవంతము, కాంతివంతమైనది. శ్రీమాత ఆకులనే భుజించుచూ శివుని జపించినట్లుగా అపర్ణ అను నామమున తెలుప బడినది. రాలిన ఆకులు భుజించిననూ కృశింపక, నశింపక, తేజో విహీనము గాక తుష్టి పుష్టి తేజస్సు ఆకర్షణ అందము యేర్పడుట జపమందలి ఆమె నిష్ఠను తెలుపును.

దైవ మంత్రములను జపించువారు కాంతివంతులగు చుండ వలెను. వారియందేర్పడు కాంతి వారి జపనిష్ఠకు కొలబద్ద. జపము వలన సర్వమును సాధింపవచ్చును. జపము వలన దరిచేరు దైవీ లక్షణములు దేహము యొక్క ఆకృతిని కూడ తీర్చిదిద్ద గలదు. దీర్ఘ కాలము శివుని గూర్చి జప మాచరించిన శ్రీమాత సన్నజాజి పూవువలె శుద్ధమై కోమలమై ప్రకాశించి దేవతలను కూడ ఆశ్చర్యచకితులను గావించినది. జపాపుష్ప నిభాకృతి అను నామము ఆరాధకులకు అత్యంత స్ఫూర్తివంతమై నిలచుగాక!

767. 'ఓజోవతీ'

ఓజస్సు రూపము ధరించినది శ్రీమాత అని అర్థము.

దేహము సప్త ధాతువులతో నిర్మాణము చేయబడినది. ఈ సప్త ధాతువులు పుట్టుచోటు ఓజస్సు. దానిని అష్టమ ధాతువు అని కూడ అందురు. ఈ అష్టమ ధాతువు నుండియే సప్తధాతువులు యేర్పడు చుండును. రసము, రక్తము, మాంసము, శుక్లము, ఎముక, చర్మము, మేధస్సు, సప్తధాతువులుగ పేర్కొనబడును. వీనికి మూలము ఓజస్సు. దైవ ధ్యానము సరిగ జరిగినచో ఈ అష్టమ ధాతువు నుండి సప్తధాతువు లకు పుష్టి కలుగుచుండును. గాయత్రి మంత్ర జపమున **'ఓజోసి తేజోసి బలమసి భ్రాజోసి దేవానాంధామ నామాసి'** అను ఉచ్ఛారణ మున్నది. ఓజస్సు, తేజస్సు, బలము, కాంతి యిత్యాదివి శ్రీమాత రూపములే. ఆరాధన చేయువారికి ఓజస్సు పెరిగి తేజస్సు, బలము కాంతి యేర్పడుచుండును. కనుకనే వారు శ్రమము లేక శమముతో పనిచేయుచుందురు. చూచుటకు వారి దేహములు సున్నితమే అయిననూ గురుతర కార్యములు శ్రమము లేక నిర్వర్తింతురు. వారికివి కార్య నిర్వహణమునకు దేహము లడ్డు పడవు. బద్ధకించవు. దేహాత్మ భావము దాటి చేతనాత్మకులై ఓజో బలమున దివ్యకార్యములను నిర్వర్తించు చుందురు. ఇట్టి బలము ఆరాధనము వలన, జపము వలన కలుగును.

శ్రీమాత శివుని జపించుచున్న సందర్భమున దేహభావమును వీడి ఓజోవతియై నిలచెను. అనగా సప్త ధాతుమయమైన దేహము

నుండి విడిపడి ఆ దేహము నధిగమించి ఓజస్సున నిలచి శివుని జపించెను. దేహాత్మ భావనతో చేయు ఆరాధనలు దైవమును చేరుట సులభము కాదు. చిన్న జ్వాలతో పాకము జరుగుటెట్లు సంభవము కాదో అట్లే దేహ భావముతో చేయు ఆరాధన పక్వము చెందదు. అందువలన అత్యంత స్ఫూర్తివంతముగ ఆరాధనలు సాగించవలెను. స్ఫూర్తి క్రమముగ అమితమగుచున్నప్పుడు జీవ చైతన్యము దేహ ధాతువుల నధిగమించును. అట్టి అమితమగు స్ఫూర్తితో ఆరాధనము సలిపినపుడు పరిసరములు స్ఫురణ నుండి జారును. క్రమముగ దేహ భావము కూడ జారును. ఆరాధకుడు స్ఫూర్తి ఆధారముగనే ఆరాధన మున నిలచును. అప్పుడు దేహము ఆరాధకునిపై ప్రభావము చూపును. ఇట్లు సప్త ధాతుమయమగు దేహము నధిగమించి అష్టమ ధాతువున నిలచి శ్రీమాత ఆరాధన గావించినది. అపుడామెకు తేజోరూపము కలిగినది. తేజోవతి అయినది. ఆరాధకులు కూడ యిట్లు తేజోరూపము ధరించుట ప్రధానము. ఈ తేజోరూపమే స్థిరమైనపుడు సూక్ష్మరూప నిర్మాణము జరిగి దేహబంధములేని స్థితి కలుగను. ఇట్లు యోగ మార్గమున నిర్మాణమగు సూక్ష్మదేహము ఆరాధనా మార్గమున కూడ నిర్మాణము కాగలదు.

768. 'ద్యుతిధరా'

వెలుగును ధరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత కాంతిరూపము ధరించి దర్శనమిచ్చుచు నుండును. దేవతలందరును కాంతిరూపులే. వారి అందరికినీ ఆ కాంతి శ్రీమాత ప్రసాదమే. మానవుల యందు పరమ భక్తులు, మహాత్ములు, సిద్ధులు, యోగులు కూడ కాంతిరూపమును దైవీ సాధన ద్వారా పొందుచు నుందురు. ఆరాధకులు ఆరాధనా బలమున కాంతిలోనికి ప్రవేశించి క్రమముగ కాంతిరూపు లగుదురు. యోగులు, తపస్విజనులు కూడ కాంతిరూపు లగుదురు. కాంతిరూపమును ధరించుటకు వలసిన ఆరాధనా మార్గమును కూడ శ్రీమాతయే అందించినది.

శుద్ధ, జపాపుష్ప నిభాకృతి, ఓజోవతీ, అటు పిమ్మట ద్యుతి ధరా అనునవి ఆరాధనా క్రమమున ఆరోహణమునకు వలసిన సువర్ణ సోపానములు. ఈ సోపానము ముందు నామములలో కూడా "మేరు నిలయా" వరకు కొనసాగును. ఇవి మొత్తము పది మెట్లుగ గోచరించును. ఇందు మొదటిది శుద్ధత్వము. మనో వాక్కాయ కర్మల యందు శుద్ధి లేనివారు దివ్యకార్యములను దీర్ఘకాలము చేయజాలరు. శుద్ధ మనస్కులు మాత్రమే జపమునందు ఆసక్తి గొందురు. పరిశుద్ధమగు మనసుతో జరుగు జపము వలన దేహము పుష్పమువలె కోమల మగును. అటుపైన జపము ఏకాగ్రతతో సాగగా దేహమందలి సప్త

ధాతువులు తుష్టిని పుష్టిని చెంది దేహమందలి జీవప్రజ్ఞ సమీకరణము చెంది కాంతివంతమై ఓజస్సును చేరును. అపుడు ఆరాధకులు ఓజోవంతు లగుదురు. ఓజోవంతులగు ఆరాధకులు ఆరాధనము కొనసాగింపగ క్రమముగ కాంతివంతు లగుదురు. కాంతివంతులగు ఆరాధకులను ద్యుతిధరు లందురు. ఇట్లు ద్యుతిధరత్వము ఆరాధన యందు నాలుగవ మెట్టు.

శ్రీమాత పార్వతిగ జనించి శివుని ఆరాధన చేయునపుడు క్రమముగ పది స్థితులను పొంది శివుని అర్ధాంగి అయినది. ఆ ఆరాధన క్రమములో నాలుగవ సోపానమున ఓజోవతి అయినది. సృష్టియందు తపస్సునకు ప్రథమ మార్గదర్శి శంకరుడే. అతని ననుసరించి అతనిని చేరిన ప్రప్రథమ భక్తురాలు శ్రీమాత. ఆరాధకుల కామెయే మార్గదర్శి. ఆరాధనమున క్రమముగ కాంతిదేహము ధరించుట ఒక సిద్ధి. దీనినే ద్విజత్వమందురు. అనగా రెండవమారు పుట్టిన వారు. రక్త మాంసాదు లతో కూడిన సప్త ధాతువుల దేహములో పుట్టిన జీవుడు ఆరాధనా క్రమమున అష్టమ ధాతువగు ఓజస్సును చేరి అటుపైన కాంతివంతు లగుదురు. అష్టాంగయోగము, యోగవిద్య యగు భగవద్గీత కూడ ఈ మార్గమునే సూచించును. ఇట్లు కాంతి యందు జనించినవారు మరణమును దాటినవారగుదురు. వారు సప్తధాతు దేహమున మరణించుట జరుగక మరణ సమయమున దేహమును త్యజించుట యుండును. మరణము దేహమునకే గాని కాంతివంతమగు రూపము నకు కాదు.

769. 'యజ్ఞరూపా'

శ్రీమాత యజ్ఞరూపము అని అర్థము.

"యజ్ఞోవై విష్ణుః" అనునది శృతి వాక్యము. విష్ణువన్నను, శ్రీదేవి యన్ననూ ఒక్కటియే. శ్రీదేవి, శ్రీమహా విష్ణువు శివుని మోహనమూర్తులు. శివుడు వారి తేజోమూర్తి. శివుడాధారముగ శ్రీమాత యజ్ఞార్థమై సృష్టిరూపమును ధరించును. సృష్టి జీవులకొరకే. దేవుని కొరకు కాదు. జీవులు పరిపూర్ణ అనుభవము నార్జించుచూ అనుభూతి పొందుచూ పరిపూర్ణుడగుటకు శ్రీమాత శివుడాధారముగ సృష్టిరూపము ధరించును. విశ్వము విష్ణురూపమే అని విష్ణు సహస్రనామము తెలుపును. విశ్వ రూపము, విశ్వమందలి రూపములు, విష్ణురూపములు లేక శ్రీమాత రూపములే. ఆమెయే యజ్ఞరూపము. యజ్ఞమున కధిపతి. యజ్ఞము కూడ ఆమెయే.

స్వార్థము కొరకుకాక పరార్థము కొరకు నిర్వహింపబడునది యజ్ఞము. పరుల హితమును గోరి, శ్రేయస్సును గోరి చేయు కార్యములు నిజమగు యజ్ఞమని శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతయందు బోధించినాడు. పరహితమే మూల సంకల్పముగ చేయు కార్యములన్నియూ యజ్ఞములు. అట్టి యజ్ఞరూపము శ్రీమాత.

ముందు నామములలో తెలుపబడిన క్రమము ననుసరించుచూ ఆరాధనము, జపము చేయువారు ఓజోవంతులై, ద్యుతిధరులై, కాంతి

శరీరము పొందినవారై, చిరంజీవులై యజ్ఞార్థమై జీవింతురు. యజ్ఞార్థ జీవనమే వారికి ఏకైక ప్రయోజనమై నిలచును. జపతపాదులు చేయుచు, ఆరాధనలు చేయుచూ పరహితమే పరమ ప్రయోజనముగ జీవింతురు.

జీవుల శ్రేయస్సే ప్రధాన ప్రయోజనముగ జీవించు చిరంజీవులు భూమిపై గలరు. వీరందరిని భౌగోళికముగ నడిపించు గురుపరంపర కూడ యొకటి భూమిపై యున్నది. దేశమును, కాలమును బట్టి వివిధ ప్రాంతములలో దేహములు ధరించుచూ జీవులకు తరింపు మార్గము నందించుచున్న పరమగురువుల పరంపర యొకటి హిమాలయములు కేంద్రముగ యేర్పడి యున్నది. హిమాలయములకు ఉత్తర ప్రాంతమైన భూభాగములలో శంబళ, శ్రావస్థి, కలాప మొదలగు దివ్యాశ్రమములు కేంద్రముగ ఈ పరంపర కలియుగారంభము నుండి సత్యయోగము నందించుచున్నారు. శ్రీమాత దివ్య ఆదేశమున దివ్య ప్రణాళికను నిర్వర్తించు ఈ గురు పరంపరను నడిపించుచున్న జగద్గురువు మైత్రేయ మహర్షి యని భాగవత పురాణము సూచించు చున్నది. అతని అనుయాయులుగ సూర్యవంశి అయిన మరువు మహర్షి, చంద్రవంశి అయిన దేవాపి మహర్షి చేరి కలియుగాంతము వరకును జీవులు తరింపు మార్గము నందింతురని భాగవతము నవమస్కంధము నందు, ద్వాదశ స్కంధమునందు పేర్కొనబడినది. భవిష్యపురాణమునందు, కల్కి పురాణమునందు కూడ పేర్కొనబడినది. శ్రీమాత దివ్య ప్రణాళిక ననుసరించియే సనక సనందనాది కుమారులు, నారదాది దేవర్షులు, వశిష్ఠ కుంభోద్భవ గౌతమాది బ్రహ్మర్షులు, మైత్రేయాది మహర్షులు

యజ్ఞరూపులై కాంతిదేహములతో భూమిపై సంచరించుచూ పర హితార్థము జీవించు ఆరాధకులకు మార్గదర్శకము వహించి యున్నారు.

శ్రీమాత పార్వతీదేవిగ భూమిపై దేహము ధరించి శివుని ఆరాధించుటలో శుద్ధరూపిణియై, ఓజోవతియై కాంతిరూపమును సాధించి తన జప ప్రయోజనమును యజ్ఞార్థముగ మలచుకొనినది. తనకొరకు గాక లోకహితార్థమై జపమును కొనసాగించినది. కనుకనే శివారాధనమున పురోగమనము సిద్ధించినది. ఇందొక రహస్యమున్నది. సాధారణముగ ఆరాధకుడు ప్రాథమిక దశలో స్వహితమును గూర్చి ఆరాధన చేయుచున్ననూ ఆరాధనయందు పురోగమించవలె నన్నచో పరహితము చోటుచేసుకొనవలెను. పరహితార్థము చేయు ఆరాధన ములు దైవమున కెక్కువ ప్రీతి. స్వహితార్థము చేయు ఆరాధనలు కూడ దైవమునకు ప్రీతియేగాని, పరహితార్థమునకై చేయు ఆరాధనలతో అవి సరిపోలవు. చతుర్ముఖ బ్రహ్మ తననుగూర్చి నారాయణుని ఆరాధించినపుడు నారాయణుని దర్శనము క్లిష్టమయ్యెను. సృష్టిని గూర్చి ధ్యానించినపుడు నారాయణ దర్శన మయ్యెను. ఆరాధకులు ఆర్తులుగను, అర్థార్థులుగను ఆరాధన సలిపినపుడు దివ్యప్రీతి అంతంత మాత్రముగనే కలుగును. జిజ్ఞాసువులై ఆరాధన చేయునపుడు ప్రీతి మెండగును. యజ్ఞార్థమై చేసినపుడు పురోగతి తప్పనిసరియై యుండును. యజ్ఞ రూపము ధరించిన శ్రీమాత జపము మరియొక శుభంకరమగు మలుపుగ తెలియవలెను. పరిణామమున ఆరాధకులకు కూడ ఈ మలుపు కలుగవలెను.

770. 'ప్రియవ్రతా'

జపవ్రతమే ప్రియముగా గలది శ్రీమాత అని అర్థము.

మంత్ర జపమందు ప్రీతి కలుగుట అనేక జన్మల సాధనా ఫలము. ప్రీతితో జపించుటయే ప్రియవ్రతము. ఇది కోరికతో జపించుట వంటిది కాదు. ప్రీతి కొరకు జపించుటము కాదు. జపించుటయే ప్రీతి. అట్టి ప్రీతికి కారణముండదు. ప్రీతి వలన జపము, జపము వలన ప్రీతి జనించుచూ ఒకదానినొకటి పెంచుకొనుచూ అనిర్వచనీయ మగు ఆనందానుభూతి కలుగుచు నుండును. ఇది జప సిద్ధి. ఈ స్థితి ధీరత నిచ్చును. స్థైర్యము, ధైర్యముల నిచ్చును. "శివుడు ప్రీతి చెందినను ప్రీతి చెందకున్ననూ శివునే జపింతును. అనుగ్రహించినను, ఆగ్రహించి ననూ శివ జపము మానను. కష్టమైనను, సుఖమైనను, దుఃఖమైననూ నన్నంటవు. ఆకలిదప్పులతో సంబంధము నాకు లేదు. నాకంతయూ శివమయమే." ఇట్టి భావనలు భక్తి పరాకాష్ఠ చేరినపుడు కలుగు చుండును. ఇట్టి ప్రీతిపూర్వకమగు జపము, తపము దైవమును కట్టి వేయును. హనుమంతుడి భక్తి అట్టిది. గోపికల భక్తి కూడ అట్టిదే. భాగవత మూర్తులగు ప్రహ్లాదాదుల భక్తి కూడ ఇట్టి భక్తియే. వీరందరూ ప్రియవ్రతులు. వారికి దైవమునందు ప్రేమ నిష్కారణము. కనుకనే వారికి దైవము కట్టుబడి యుండును. ఇట్టివారి గానమునకు, జపము నకు, ధ్యానమునకు దైవము ప్రీతి వలన కట్టుబడును. నిష్కారణముగ ఆరాధన చేయుట అమిత సుకృతము. ఇట్టివారు ధీరులు, నిరపేక్షులు. జపమున పార్వతీదేవి కిట్టి సిద్ధి కలిగినది. ఆమెకిపుడు శివప్రీతి

పరిపూర్ణమైనది. ఇక ఎవ్వరునూ ఆమెను నిరుత్సాహ పరచలేరు. శివుడే మారువేషమున ఆమెను జపము నుండి మరల్చుటకు ప్రయత్నించెను. అయిననూ ఆమె చెదరలేదు. ఇట్టి స్థితిలో భక్తులకున్న తన్మయత్వము కారణముగ ఎవ్వరునూ ప్రయత్నభంగము గావింపలేరు. ఇట్టి నిశ్చల స్థితి కలిగినపుడు గుణములుగాని, పంచభూతములుగాని అంతరాయ మును కలిగింపలేవు. వ్రతములన్నిటికన్న ప్రియవ్రతము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. ప్రియమగుట వలన వ్రతము చెడదు. ఆరాధింపబడుచున్న శివుడు ప్రియుడై నిలచును. దానివలన అవినాభావ మేర్పడును. అవినా భావము కలిగినపుడు వేరు చేయుట కష్టము. క్షీర నీర న్యాయముగ కలసి పోయినపుడు వేరు చేయుట సాధ్యపడదు. మంచుగడ్డలోనికి యింకిన రంగువలె యిమిడిపోవుట జరుగును. ఆరాధనయందిట్టి స్థితి చేరుట దైవమునందు ప్రీతి గలిగినపుడే యేర్పడును. దైవమునందు భక్తి దైవమునందు ప్రేమగ మారినపుడు యిక అవస్థితి యుండదు. అది మధురభక్తియై జీవేశ్వరుల నైక్యము చేయును. కృష్ణభక్తుల స్థితి యిదియే. కృష్ణ భక్తియందుగల మాధుర్యమట్టిది. ఇది తెచ్చిపెట్టుకొనుటకు వీలుపడదు. సహజముగ తమ యందు కలుగు క్రమబద్ధమైన శుభం కరమగు మార్పులివి. 765వ నామము నుండి వివరింపబడుచున్న మార్పులు. ఇట్టి మార్పులు చెందక ప్రదర్శనము కొరకై చేయు చేష్టలు వికారముగ నుండును. చూపరులకు ఏవగింపుగ నుండును. ప్రియవ్రత స్థితి ఆరాధన యందు ఆరవ స్థితి. వాతలు పెట్టుకొన్నంత మాత్రమున పిల్లి పులి కాదు కదా!

771. 'దురారాధ్యా'

ఆరాధించుటకు శక్యము కానిది అని అర్థము.

శ్రీమాతవలె ఆరాధించుట ఎవ్వరికినీ శక్యము కాదు. శరీరము, యింద్రియములు, మనస్సు, విద్య, విజ్ఞానములకు లోబడు వారికి శివ సాయుజ్యమబ్బుట దుర్లభము. శివసాయుజ్యమే లక్ష్యముగ శ్రీమాత ఆరాధన సలిపినది. శరీరము ఆమెకు ఎట్టి అంతరాయము కాలేదు. ఆరాధకులు శరీరమునకే లోబడి పోవుదురు. నిద్ర ఆహారము దప్పిక కోరు శరీరముతో ఆరాధన సలపలేరు.అట్లే ఇంద్రియ సుఖములకు లోబడి కామవశులైనవారు కూడ ఆరాధన సలుపలేరు. మనోవికార ములు మానవుల కధికము, తత్కారణముగ నిశ్చలభావము కుదరదు. దైవము మీద సహజమగు ప్రియత్వ మేర్పడదు. విద్య, విజ్ఞానము కలుగుచున్నకొలది దైవమును గూర్చిన ఆరాధన యందు విముఖత కలుగుట, విద్యా విజ్ఞాన ప్రదర్శనయం దాసక్తి పెరుగుట యిత్యాది వికారము లెన్నియో కలుగును. ధృతి నిలువదు. యజ్ఞార్థ జీవనము కన్న యితర విషయములపై ఆసక్తి పెరుగును. ఓజస్సున నిలచుట కాంతి లోకములయందు స్థిరపడుట, పరహిత కార్యముల యందు నిమగ్నమగుట వంటి విషయముల యందు అనాసక్తత, విద్యల యందు విజ్ఞానమందు విహరించుచూ తమను తాము ఆదరించుకొనుట, యితరుల ఆదరణకొరకు ఆరాటపడుట పెరుగుచు నుండును. దైవముపై ప్రేమ కన్న తమయందు తాము ప్రేమ పెంచుకొనుచు నుందురు.

సదారాధన యందు తమను తాము మరచుట ప్రధానము. అట్లుగాక తమను గూర్చిన భావన హెచ్చుగ యేర్పడి ఆరాధన యందు ప్రీతి తగ్గును. ఇట్టివారి ఆరాధనలకు వారి మనో బుద్ధి అహంకారములే అంతరాయములు కలిగించుచు ఆరాధన శక్యము కాదు. ఆరాధన యందు విముఖత కలిగినవారు తమకు తామే బంధమై నిలతురు. ఇట్లు ఆరాధనకు నోచుకొనని ఒక విచిత్రము వికారమగు జీవితములు జీవించుచూ ప్రపంచమున పండితులమని ప్రకటించుకొనుచు తిరుగు చుందురు.

ఆరాధనకు తాను, తా ననుసరించుచున్న దైవమే ప్రధానము. ఆరాధనమున దైవము ప్రధానమై తాను క్రమముగ అప్రధానము కావలెను. ఆరాధనా సమయమున తనకు తాను మరుపై, మరుగై ఆరాధనము దైవమై యుండవలెను. ఆరాధన కూడ కరగి దైవమే మిగులవలెను. ఇట్లు ఆరాధించు విధానమును శ్రీమాత నిర్వర్తించి చూపినది. ఆమె వలె ఆరాధించుట యితరులకు శక్యము కాదు. శ్రీమాత నారాధించువారు శ్రీమాత శివుని ఆరాధించిన విధానమునే అనుసరించ వలెను. లేనిచో ఆరాధనము నిష్ఫలమగును.

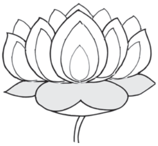

772. 'దురాధర్షా'

స్వాధీనపరచుకొన శక్యము కానిది శ్రీమాత అని అర్థము.

ఆరాధన దైవమునకు ఆరాధకుడు స్వాధీనపడుటకే కాని దైవమును స్వాధీనపరచుకొనుటకు కాదు. ఈ రెండవ మార్గము దానవ మార్గము. దైవమును వశపరచుకొన చూచుట పూర్ణమగు అహంకారము. ఎదుటివారిని వశము చేసికొనుట పాశవిక ప్రవృత్తి. ఒక జంతువును గాని, మనిషినిగాని, దేవతనుగాని వశపరచుకొను యత్నము దానవ యత్నము. ఆరాధన సాత్త్వికమై యుండవలెను. దానవ ప్రవృత్తి రాజసికము, తామసికము.

ప్రేమ వలన సమస్తము వశమున యుండును. ప్రేమయందు వశపరచుకొనుట యుండదు. వశపరచుకొను ప్రేమ యుండదు. ఏ జీవియు మరియొక జీవి వశమున యుండుటకు ప్రేమయే మార్గము. బలమున గాని, అధికార బలమున గాని, ఆర్థిక బలమునగాని వశము కాబడిన జీవి తప్పించుకొను ప్రయత్నము చేయును. కాని ప్రేమ వలన వశపడినచో అందు నిర్బంధము యుండదు గనుక స్వచ్ఛందమై యుండును.

బలవంతులగు రాజులు రాజ్యములు వశపరచుకొనిననూ అవి వశ పడక స్వతంత్రించినవి. పెరిగిన సామ్రాజ్యములు తరిగినవి. తరగక పెరుగునవి దివ్య సామ్రాజ్యములే, ప్రేమ సామ్రాజ్యములే.

జీవులను ప్రేమించువారి వశమున, జీవులుండుట కిచ్చపడుదురు. స్వచ్ఛందముగ వశమగుదురు. ప్రేమలేక వశము చేసుకొన జూచువారు విఫలు లగుదురు. ప్రేమించువారు వశము చేసుకొను ప్రయత్నము చేయరు. వారి ప్రేమ హితకార్యముల రూపమున నుండును. హితకార్యమే ప్రేమకు నిదర్శనము. హితమును చేయుచు పరమును కూడ వశము చేసుకొనిన బ్రహ్మర్షులు కలరు. హితము చేయక వశము చేసుకొనచూచిన దానవులు కూడ కలరు. హిరణ్యకశిపుడు, రావణుడు బలముతో దేవతలను, దిక్పాలకులను, గ్రహములను వశము చేసుకొనిరి. కాని వారందరును అవసర సమయమున వశమున లేకపోయిరి. మాంత్రికులు, తాంత్రికులు దేవతలను ఉపాసించి వశపరచుకొను ప్రయత్నించి చివరకు పతనము చెందిరి. మంత్ర తంత్ర శక్తులతో శ్రీమాతను వశము చేసుకొన చూచుట అవివేకము. ఈ మార్గమున లవలేశము కూడ శ్రీమాత వశపడదు.

శ్రీమాత శివుని ఆరాధించునపుడు శివుని వశపఱచుకొన ప్రయత్నము చేయలేదు. ఆమె యజ్ఞరూపిణియై పరహితార్థము ప్రీతితో శివుని ప్రార్థించినది. శివునికి వశమగుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నించి నదేగాని శివుని వశపరచుకొను ప్రయత్నము చేయలేదు. తానే శివునికి వశమైనది. ప్రీతితో వశమైనది. శివుడు మెచ్చి తాను స్వచ్ఛందముగ శ్రీమాతకు వశమైనాడు. ఇదియే ఆరాధనా మార్గమునకు మూల సూత్రము. ఆరాధకుడు ఆరాధనా మార్గమున తనను తాను దైవమునకు సమర్పించుకొను చుండవలెను. తనకున్నది సమర్పించుటయే గాక

తనను కూడ దైవమునకు సమర్పించుకొనవలెను. తనను తాను సంపూర్ణ ముగ సమర్పించుకొనినపుడు దైవ మనుగ్రహించును. దైవమునకు సమర్పణ చెందుటకే ఆరాధనగాని, తన కొరకు దైవమును వేడుకొనుట కాదు. "తన కొరకు దైవము" అను భావము నుండి "దైవము కొరకు తాను" అను మార్పు కలుగవలెను. అపుడే దైవము అనుగ్రహించును. తాను దైవమునకు వశము కాగా దైవము లీలార్థము తనకు వశమైనట్లు గోచరించును. ఈ సత్యమెఱిగి దైవవశులై జీవించుట మేలు.

773. 'పాటలీ కుసుమప్రియా'

పాటలీ కుసుమ మనిన ప్రీతి కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

పాటలీ కుసుమము వంగ రంగులో నుండు సున్నితమైన పుష్పము. భౌతిక లోకమునకు ఆధారమైన దివ్యమగు లోకము వంగరంగులో నుండును. వంగరంగు ఒక ప్రత్యేకమగు రంగు. నీలివర్ణములో అవరోహణ క్రమమున భూమి కత్యంత సమీపమున నుండునదీ రంగు. సూర్యకిరణములలో ఏడవ వ్యక్తమగు రంగు వంగరంగు. ఈ ఏడవ రంగు కిరణమును స్వరాజ్యమని పిలుతురు. మొదటి కిరణమును సుషుమ్న యని, రెండవ కిరణమును హరికేశమని, మూడవ కిరణమును విశ్వకర్మయని, ఇట్లు ఏడు వర్ణములుగల సూర్యకిరణములలో ఏడవ రంగు వంగరంగు. సూర్యుని ఏడు కిరణములు ఏడు లోకములకు సంకేతములు. అట్లే మానవుని యందలి సప్త కేంద్రములలో ఏడవది యగు మూలాధారము ఈ రంగునకు సంబంధించి యున్నది. శ్రీమాత ఈ వర్ణములో అతి మనోహరముగ నుండును. మూలాధార పద్మము సహస్రార పద్మమువలె పరిపూర్ణమైన పద్మము. ఇహమున పరానుభూతి పొందుటకు మూలాధారమే కేంద్రము. భూమి యందు స్థితిగొని సప్తలోకములను పరిపూర్ణముగ అనుభవించుట సంపూర్ణ జీవనము. అట్లు జీవించుటయే సమగ్ర యోగమని యోగులు బోధింతురు. ఇటీవలి కాలమున అగస్త్యాంశ సంభూతులగు మాస్టర్ సి.వి.వి. గారు ఈ

యోగమును ప్రస్ఫుటముగ ప్రకటించినారు. జనకుడు, శ్రీకృష్ణుడు వంటి మహాయోగులు ఇహమున యుండి పరము వరకు గల సమస్త లోకానుభూతులను పొందు జీవన విధానమును ఆచరించి చూపినారు. ఇట్టి యోగమునకు, యోగ జీవనమునకు పాటలీ కుసుమము ప్రతీక.

స్వరాజ్యమను సప్తమ కిరణ తత్త్వము స్వతంత్రతను ప్రతి పాదించును. స్వతంత్రత యనగా తనను తాను పరిపాలించుకొనుట. ఇతరులను పరిపాలించకుండుట. ఇతరులను పరిపాలించుట సత్పురుషు లిచ్ఛగించరు. ఇతరులు తమను పరిపాలించుట కూడ యిచ్ఛగించరు. ఇతరులు తమను పరిపాలించు అవసరము లేకుండునట్లుగా తమ జీవితమును మలచుకొందురు. తాము కూడ ఎవ్వరిపై అధికారము చూపరు. ఇట్టివారు జీవన్ముక్తులు. సహజమగు సమాధి యందుందురు. వీరిది సహజ మోక్షస్థితి. తమను తాము పరిపాలించుకొనుచు, యితరు లను ప్రేమించుచు జీవించుచుందురు. శ్రీకృష్ణుని తండ్రియగు వసుదేవు డిట్లు జీవించినాడు. తాను యాదవులకు రాజుగ నుండుట కిచ్ఛగించ లేదు. రాజ్యమును త్యజించి తోటివారితో కలిసి జీవించి బృందావన ముల నేర్పరచెను. స్వయంప్రతిపత్తిపై జీవించు సంఘముల నేర్పరచెను. సమదర్శనము, సమవర్తనము, సహజీవనము నేర్పెను. రాజైనప్పటికి అధికారము చూపక తోటివారితో కలిసిమెలసి జీవించెను. ఇట్టి స్వేచ్ఛ, స్వతంత్రత, సహజీవనము నిజమగు సామ్యవాదము. ఇది ఏడవ కిరణమగు స్వరాజ్య లక్షణము.

ఇట్టి ఉత్తమమగు ఆశయములతో భారత దేశమున పాటలీ పుష్ప నామాంకితముగ పాటలీ పుత్రమను విశ్వవిద్యాలయము క్రీస్తు పూర్వమే యేర్పడి ప్రపంచ ఖ్యాతి నార్జించుకున్నది. మగధరాజ్యము పరిపాలనా విధానములో యిట్టి సామ్యవాద ముండెడిది. పాటలీపుత్ర వాసులు స్వతంత్రమునకు మారుపేరుగ జీవించిరి. చాణుక్యుడు ఈ జీవన విధానమును పాటలీపుత్రమున పునః ప్రతిష్ఠ గావించిననూ కలి కారణముగ మూడు వందల సంవత్సరములకు మించి వెలు గొందలేదు.

శ్రీమాత సర్వస్వతంత్ర. సృష్టియందు జీవులకు కూడ ధర్మము నందించి స్వతంత్రత నిచ్చెను. ధర్మము ననుసరించుచూ స్వతంత్రులై జీవించువారు పాటలీపుత్రులు. పాటలీ కుసుమములు కూడ. ఇట్టివారు యోగ మార్గమున సూక్ష్మదేహమును నిర్మాణము గావించుకొని అమ రత్వము సాధించి, ధర్మమార్గమున చిరంజీవులై భూమిపై సంచరించు చుందురు. వీరి జీవన విధానమే యితరులకు మార్గ దర్శకము. స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ లోకములలో విహరించుచూ భూమిపై శ్రీమాత దివ్య ప్రణాళికను నిర్వర్తింప చేయుచుందురు. వీరందరూ శ్రీమాత జ్ఞాన సంతానము. శ్రీమాతకు చేదోడువాదోడుగ నుందురు. వీరి దేహములు సూక్ష్మములు, అమరములు, సున్నితములు, సుకుమారములు. అవి పలుచగా పారదర్శకమై వంగకాంతిలో యుండును. వీరు శ్రీమాతకు అత్యంత ప్రీతిపాత్రులు. 'పాటలీ కుసుమప్రియా' అను నామము పుష్పముల వంటి ఈ చిరంజీవులకు సంబంధితమైనవి.

ఆరాధనా మార్గమున పార్వతీదేవి ఈ సూక్ష్మదేహమును పొందినది. ఆరాధన యందు క్రమముగ భక్తులకు అంతఃకరణమున యిట్టి దేహమేర్పడి విదేహానుభూతి కలుగును. విశిష్టమగు ఈ దేహముతో భూమిపై సంచారము చేయుట కూడ జరుగును. భౌతికమగు దేహ మున్నప్పుడే, దాని నుండి ఈ దేహ మేర్పరచుకొనవలెను. మానవ దేహమున జన్మించిన ప్రతి ఒక్కరూ ఈ దేహమును పొందుటయే ప్రథమ సిద్ధి. పార్వతికి జన్మించి శ్రీమాత ఈ మార్గమును ప్రకటించినది. “శుద్ధ” అను నామము నుండి వరుసగా ఈ ఆరాధనా క్రమము గోచ రించును. బుద్ధిమంతులు దీనిని గ్రహింతురుగాక!

774. 'మహతీ'

మహత్తు రూపమున నున్నది శ్రీమాతయే అని అర్థము.

బ్రహ్మము నుండి సంకల్పముగ దిగివచ్చి కాలము ప్రకృతుల నేర్పరచి ఆ రెంటినీ సమన్వయించి మహత్తుగ వెలుగొందినది శ్రీమాత. ఈ మహత్తే చోటు. అందు భూత భవిష్యత్ వర్తమానకాలము లుండును. అష్ట ప్రకృతులుండును. జీవులుందురు. ఇది పారదర్శకమగు వెలుగుగ గోచరించును. చోటుగ వ్యాపించి వెలుగుచుండును. సృష్టికివియే మూలము. మహత్తు నుండియే లోకములన్నియు వరుస క్రమమున యేర్పడును. లోకముల యేర్పాటు కాలము ననుసరించి యుండును. కాలానుసారము లోకములు, జీవులు మహత్తు నుండి యేర్పడుదురు. మరల అందరూ మహత్తులోనికే కలసిపోవుదురు. ఈ మహత్తు ఏమీ లేనట్లుగ గోచరించును. కాని అన్నియూ దాని నుండే ఉద్భవించును. ఏమియు లేనట్లు కన్పించు చోటు నుండి సూర్యమండలములు, నక్షత్ర మండలములు, గ్రహ మండలములు, అందు జీవులు యేర్పడుచుందురు. ఇట్లు వెలుగుచుండు ఈ చోటే సృష్టి యందలి దైవము. దేవుడు, దేవత యనగా ఇదియే. ఇందుండియే విరాట్పురుషుడు పుట్టును. సమస్త దేవతా ప్రజ్ఞలు పుట్టును. ఈ మహత్తు నుండి ఇరువదియేడు తత్త్వములు పుట్టి అవి ఆధారముగ మన మెరిగిన సృష్టి యేర్పడును. దీని వివరణము పూర్వ నామములలో తెలుపబడినది.

775. 'మేరునిలయా'

శ్రీచక్ర మేరువు నందు నివశించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీచక్ర మేరువు శివస్థానము. శ్రీమాత పార్వతికి జనించి శివుని గూర్చి తపస్సు గావించి, తపస్సున క్రమముగ శుద్ధ మనస్కయై అటుపైన జపాపుష్పమువలె కోమలమై, ఓజోవతియై, కాంతి రూపమును ధరించి, యజ్ఞార్థముగ తపము గావించి, యజ్ఞరూపయై, యజ్ఞరూపమగు శివుని యందు ప్రియత్వమును హెచ్చుగా పొందినదియై అనితర సాధ్యమగు ఆరాధన గావించుచూ, శివుని తప్ప అన్యమునకు లొంగనిదియై స్థూల కారణ లోకములను దాటి మహత్తును చేరి మాహాత్మ్యముతో కూడిన అష్ట సిద్ధులను కూడ లెక్కచేయక శివస్థానమగు శ్రీచక్ర మేరువును చేరి శివునిచే గ్రహింపబడినది. ఆరాధన యందు యిట్టి సోపాన మున్నదని లోకములకు చాటి చెప్పినది.

శివస్థాన మనగా సృష్టికతీతమగు శాశ్వతమైన పరమపథము. ఇచ్చుటకు చేరిన జీవుడు బ్రహ్మమే యగును. ఇట్లు మహత్తును దాటి బ్రహ్మమును చేరుట జీవుల చరమ ఆశయము. ఇట్లు చేరినవా రందరునూ బ్రహ్మర్షులై శాశ్వతముగ వెలుగొందుదురు.

శ్రీచక్రమేరు శివశక్త్యైక స్థితి. శివునితో కూడియున్న శక్తియే శివశక్తి. అటుపైన ఐక్యత చెందుట సమాధి స్థితి. ఐక్యమున బ్రహ్మమే యుండును. సృష్టికాలమున బ్రహ్మమే శివశక్తియై యుండును. శివ

డాధారముగ శక్తి లోకములను సృష్టించుట, పోషించుట, తిరోధానము కావించుట చేయుచు నుండును. సర్వజీవులకును శివశక్తి స్థానమే గమ్యమై యున్నది. సర్వజీవులును ఈ గమ్యమును చేరుటకే సృష్టి నిర్వహింపబడు చున్నది. ఒక సృష్టి కాలమున పిపీలికాది జీవులందరును బ్రహ్మమును చేరలేరు గనుక పరంపరగ సృష్టి యేర్పడుచుండును. సృష్టికి కాలపరిమితి యున్నది. కాలము ననుసరించి సృష్టి పురోగమనము చెంది కొంత కాలము స్థితియందుండి తిరోగమనము చెందుచుండును. జీవునకు దేహ మేర్పడుట, దేహము పెరుగుట, పోషింపబడుట, తిరోగమనము చెందుట, హరింపబడుట జరుగుచూ జన్మ జన్మలయందును అనుభవ మును వృద్ధి పరచుకొనుచు, లోకానుభూతులను పొందుచు, ఆరోహణ క్రమమున లోకముల అనుభూతిని పరిపూర్తి గావించుకొని పరమ పదమును చేరును. పరమపదము చేరువరకు తీరికలేక జన్మలెత్తుచు నుండును. పరిపూర్ణస్థితి యందు మేరువును చేరి మేరు నిలయుడై యుండును. అటుపైన శివశక్తి కుమారుడై శాశ్వతకాలము వర్ధిల్లును. ఇట్లు జీవుని పరమపదమును చేర్చుటకు శ్రీమాత అనంతకాలము అనేకానేక విధముల అనుభవమును కలిగించు చుండును.

776. 'మందార కుసుమప్రియా'

మందార కుసుమములన్న ప్రీతి కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

ఆరాధన చేయువారు మందార పుష్పములతో శ్రీమాత నలంకరించుచూ ఆరాధన చేసినచో అత్యుత్తమ ఆశీర్వచనములు పొందగలరు. మందారములు కేవలము ఎఱుపురంగేకాక, పసుపు, తెలుపు, గులాబీ రంగులలో కూడ కలవు. ఎఱ్ఱమందారము సంకల్ప బలమును పెంచును. పచ్చ మందారము బుద్ధి బలమును పెంచును. తెల్ల మందారము సత్త్వగుణమును పెంచును. గులాబీ మందారము దుఃఖము, విచారము, భయము యిత్యాది వికారములను నిర్మూలించును. పై మలినములను తొలగించి ప్రాణశక్తిని పెంచును. పుష్పముల పూజ చేయువారు ఛిద్రమగు పుష్పములను వాడరాదు. విరిగిన, చిరిగిన, చీడ పట్టిన, మురికి సోకిన పుష్పములను పూజకు వాడరాదు. సువాసన లేని పుష్పములు వాడరాదు. వాడిన పుష్పములు వర్జనీయము. హచ్ఛిద్రము, కోమలములైన పుష్పములు శుభములు కలిగించును. పై తెలిపిన వర్జనీయమగు పుష్పములు వాడినచో అశుభము కలుగగలదు.

పూవులేని పూజ ఫలించదు. పూవులు వాడునపుడు సహస్ర నామమున తెలిపిన పూవులను శ్రద్ధతో సేకరించవలెను. ఆరాధనకు శ్రద్ధ భక్తి అత్యంత ప్రధానమగు అంశములు.

మందార పుష్పమునకు ఐదు దళము లుండును. త్రిదళములు గల బిల్వపత్రము, పంచదళములుగల మందారము శివాశివులకు

ప్రియము కలిగించును. త్రిదళములు త్రిగుణములను సంకేతించును. పంచదళములు పంచభూత సృష్టికి సంకేతము. సృష్టి అంతయు పంచీకరణమే అని వేదములు తెలుపును. **(పాంక్తం వా ఇదగ్ం సర్వం)** పంచభూతములు, పంచ జ్ఞానేంద్రియములు, పంచ తన్మాత్రలు, పంచ కర్మేంద్రియములు, పంచ ప్రాణములుగా సృష్టి వెలువడును. వానికి త్రిగుణములు జోడై పదిహేను అంశములుగ (3×5) లింగ శరీర మేర్పడును. సృష్టికి, జీవునికి కూడ ఈ శరీర మున్నది. వీని నధిష్ఠించి పదహారవదిగ శ్రీమాత యున్నది. (షోడశి).

ప్రకృతి, పురుషుడు, త్రిగుణములు అనునది ఒక పంక్తి (5). త్రిగుణము లాధారముగా ఈ పంక్తియే దిగివచ్చు చుండును. ఇట్లు వరుస క్రమమున 5, 5, 5లుగ దిగివచ్చును. **(పాంక్తే నైవ పాంక్తగ్గ్ం స్పృణోతీతి)** ఋషులు పంచముఖముగ సృష్టిని దర్శించిరి. శివుని పంచముఖు డనిరి. పంచాక్షరీ మంత్రము నేర్పఱచిరి. సంప్రదాయమున పంచముఖ ఆంజనేయుడు, పంచముఖి యగు గాయత్రి కలరు. ఐదు అంకెకు "మ" శబ్దము సంకేతము. సృష్టి అంతయూ మందారమే. అనగా పంచ దారులుగ సృష్టి యున్నదని సంకేతము. అట్టి మందార పుష్పమన్నచో శ్రీమాతకు ప్రియము.

మందార కుసుమము అనగా తెల్లజిల్లేడు పూవు అని అర్థ మున్నది. సంస్కృతమున తెల్లజిల్లేడును కూడ మందార మందురు. తెల్లజిల్లేడు సూర్యకాంతి ప్రభావముతో కూడినది. సూర్యగోళము నుండి ప్రసరించు కాంతి శ్రీమాత కాంతియే. ఈ విషయము ముందు నామము లలో వివరింపబడినది. కనుక తెల్లనికాంతి ప్రభావము కల తెల్ల జిల్లేడు పూవు శ్రీమాతకు ప్రియమైనది.

777. 'వీరారాధ్యా'

వీరులచే ఆరాధింపబడునది శ్రీమాత అని అర్థము.

వీరులనగా వీర్యవంతులు. వీర్యవంతు లనగా వీర్యమును తేజోబలముగ మలచుకొనినవారు. వీర్యము సద్వినియోగము చేయగల వారికి ఓజస్సు నిర్మాణమగును. ఓజస్సు వలన సహనము, బలము, కాంతి కలుగును. సామర్థ్యము వలన సత్కీర్తి కలుగును. బుద్ధిబలము మెండుగ నుండి ఇతరుల బాధలను తొలగించు శక్తి కలిగి యుందురు. ధైర్యము వీరి సహజగుణము. అనుమానము, భయము వీరి దరిచేరదు. ఆలోచన యందు అనిశ్చిత స్థితి యుండదు. ప్రవర్తనము పారదర్శకమై యుండును. అహంకార రహితులై యుందురు. ద్వైత భావము లుండవు. వీరులు మాటకు కట్టుబడి యుందురు. తమ యందు తాము ఆనంద ముగ నుండువారుగ వుందురుగాని కాముకులై ప్రపంచమును పీడించరు. ఇట్టి వారిచే పూజింపబడినది శ్రీమాత. ఇట్టివారు శ్రీమాతను పూజింప నవసరమేమి? అవసరము లేకయే నిత్యమూ పూజింపబడుచున్నది అని తెలుపుటలో శ్రీమాత మాహాత్మ్యము తెలియును. నిష్కారణముగ వీరు శ్రీమాతను పూజింతురు. వారి పూజలు పరహితార్థమే కాని స్వార్థము కొరకు కాదు. ఇట్టివారు చేయు పూజలే లోకహితార్థము కలిగింప గలవు.

778. 'విరాడ్రూపా'

విరాడ్రూపముగ యేర్పడునది శ్రీమాత అని అర్థము.

బ్రహ్మము నుండి సంకల్పముగ ఉద్ధరించి 27 తత్త్వములుగ యేర్పడి యివి అన్నియునూ ఒక సమిష్టి రూపముగ యేర్పడినవి. ఈ రూపమునే విరాట్ అందురు. ఈ విరాట్ అనునది మొదట అండా కారముగ నేర్పడి అటుపైన విరాట్ పురుషునిగ యేర్పడినది. ఈ మొత్తము కార్యమును నిర్వహించునది సంకల్పరూపిణి యగు శ్రీమాతయే. ప్రథమముగ యేర్పడిన 27 తత్త్వములు ఈ క్రింది విధముగ నున్నవి. 1. కాలము, 2. ప్రకృతి, 3. మాయ, 4. మహత్తు, 5. సాత్త్విక అహం కారము, 6. రాజసిక అహంకారము, 7. తామసిక అహంకారము, 8. పంచ భూతములు (5), 9. పంచజ్ఞానేంద్రియములు (5), 10. పంచతన్మాత్రలు (5), 11. పంచ కర్మేంద్రియములు (5).

ఇట్లు మొత్తము 27 తత్త్వము లేర్పడగ వాటియందు సంకల్ప రూపిణి యగు శ్రీమాత ప్రవేశించినది. అపుడీ తత్త్వము లన్నియు ఒక అండాకారమై నిలచినది. ఈ అండమునే బ్రహ్మాండమని, విరాట్ అని అందురు. ఈ అండమే క్రమముగ ఒక దివ్య పురుషాకారముగ పరిణతి చెందినది. అట్లు విరాట్ రూపము యేర్పడెను. ఈ రూపమున ముఖమున అగ్ని, కన్నుల యందు సూర్యచంద్రులు, చెవుల యందు బృహస్పతి, నోటి యందు వరుణుడు, నాలుక కొనయందు సరస్వతి,

ముక్కుపుటముల యందు అశ్వినీ దేవతలు, చర్మమున వాయువు, ఫాలభాగమున త్రిమూర్తులలోని శివుడు, పాదముల యందు విష్ణువు, హృదయమందు వాసుదేవుడు, స్పందన శ్వాసల యందు గరుత్మంతుడు, కంఠమునందు వాగీశ్వరీ దేవతలు, బాహువుల యందు యింద్రుడు, శుక్రమున ప్రజాపతి– యిత్యాది దేవతలు యేర్పడిరని భాగవత పురాణ మున, తృతీయ స్కంధమున తెలుపబడినది.

ఈ మొత్తమును దైవముయొక్క విశ్వరూప మందురు. యజ్ఞ పురుషుడుగను, శ్రీ మహా విష్ణువుగను, శ్రీ లలితగను ఈ విరాడ్రూపము నారాధించుట వైదిక ఆచారమైనది. ఇందుండియే యక్షులు, రక్షసులు, దేవతలు, దానవులు, మానవులు, పశుపక్ష్యాదులు, సర్పములు, వృక్షములు మొదలగు సమస్త జీవకోటి యేర్పడినది.

779. 'విరజా'

విగతమైపోయిన పాపములు గలది శ్రీమాత అని అర్థము.

పాప రహితమైన స్థితిని విరజాస్థితి అని అందురు. మహత్తున కీవలి లోకములన్నియు గుణములతో కూడి యుండును. గుణములున్న స్థితి యందు అహంకార ముండును. అహంకార మున్నచోట మలిన మున కవకాశముండును. తామసిక అహంకారమున పాపము మెండు. రాజసిక అహంకారమున కూడ పాపము మెండే. సాత్త్విక గుణమున్న చోట కూడ నే నున్నానను భావ ముండుటచే అహంకారమున కవకాశ మెక్కువ. నే నున్నానను భావమే అహంకారము. నిజమునకు బ్రహ్మమే తానుగ నున్నాడు. బ్రహ్మము మరచిన స్థితియందు మలిన మున్నది. మలినమును శుభ్రపరచుకొననిచో అది పెరుగుచు నుండును. శ్రీమాత స్థితి ఎట్టి మాలిన్యములు చేరని స్థితి. ఆమె సదా బ్రహముతోనే కూడి యుండును. సృష్టి నిర్వహణమున కూడ బ్రహ్మమును కూడియే యుండును. ఇది అనన్య సామాన్య స్థితి.

త్రిమూర్తులు త్రిగుణముల కధిపతులై సృష్టి నిర్వహణము చేయు నపుడు మలినములు సోకుచునే యుండును. వారు అను నిత్యము మలినములను నిర్మూలించుకొనుచు వారి వారి పదవులందు పదిల ముగ నుందురు. త్రిమూర్తుల స్థితియే యిట్లు వున్నప్పుడు ఇక యితరుల గురించి తెలుప పనిలేదు.

780. 'విశ్వతోముఖి'

విశ్వము నందు ఏ దిక్కుననైనను ముఖము కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత అన్నిటా అంతటా చూచుచు అన్ని దిక్కుల యందు ముఖము కలదై యుండును. సేవించు భక్తులు ఏ దిక్కున నున్ననూ ఆ దిక్కున ప్రసన్నవదనముతో గోచరించును. అన్ని వైపులా నేత్రములు, ముఖములు కలది శ్రీమాత యని శృతి శ్రీమాతను ప్రశంసించు చున్నది. గుణాతీతయైన శ్రీమాత విశ్వవ్యాప్తమై దశ దిశల ముఖములు కలిగి సమస్తమును పర్యవేక్షణ చేయుచు నుండుటచే విశ్వతోముఖి అని ప్రశంసింపబడు చున్నది.

భక్తితో ఆరాధన చేయవలయును గాని నిజమునకు దిక్కులతో పనియేమి? అన్ని దిక్కులకు, దిక్పాలకులకు కూడ శ్రీమాతయే దిక్కై నపుడు ఆరాధకులకు దిక్కులతో పనిలేదు. శాస్త్రముల నెరిగినకొలదీ సహజము సామాన్యము అను సత్యము మరుగగు చుండును. శాస్త్ర మెరుగని భక్తునికి శ్రీమాత సులభసాధ్య. గోపికలకు లభించిన శ్రీకృష్ణుడు జ్ఞానులకు, తపస్విజనులకు, ఋత్త్విక్కులకు లభింపలేదు కదా! చదివిన కొలదీ కలిగిన జ్ఞానము అమ్మ అంతర్యామిత్వమును మరుగు పరచును. ఇట్టి అపాయము కలుగకుండుటకే అంతర్యామిత్వమును మరల మరల గుర్తు తెచ్చుకొనవలెను. పామరులగు భక్తులకు గల అనుభూతి విశేష

జ్ఞానము కలిగినవారికి కలుగకపోవుటలో గల రహస్యమిదియే. చదివిన కొలది సమవర్తనము, సమభావము, సమదర్శనము మరుగవు అవకాశము కలదు. ఇట్టి అపాయము నుండి భక్తు లెప్పుడును తమను తాము కాపాడుకొనుచుండవలెను. హెచ్చరికగ నుండవలెను.

781. 'ప్రత్యగ్రూపా'

అంతరంగమున ప్రత్యక్ ముఖముతో గోచరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

జీవుని రూపమున దైవమే యున్నప్పుడు దైవమెట్లు గోచరింప గలడు. తనయందు తానుగ యున్న దైవమును చూచుట యెట్లు సంభవింపగలదు. ఇంద్రియములద్వారా మనస్సుతో బాహ్యమునకు చూచు జీవుని లోపల నుండి దైవమే చూచుచున్నాడు. చూచువాని చూపుయందు, రుచి చూచువాని రుచియందు, స్పృశించువాని స్పర్శ యందు దైవముండి జీవుని కనుభూతి నిచ్చుచున్నాడు. దైవమునే చూడవలె నన్నప్పుడు తనయందు తనవలె యున్న దైవము తనకెట్లు కనపడగలడు? తనయందు తానుగ నున్న దైవము తనకు ప్రతిముఖమై ఎదురుగ కనిపించును. అట్లెదురుగ కనిపించినపుడే కదా భక్తుని కానందము. భక్తుల ననుగ్రహింప దలచినపుడు భక్తునిలో నుండియే ఈవలకు వచ్చి ప్రతిముఖుడై కనిపించును. ఇది అంతయు అంతరంగ దర్శనమే. ఇట్లు భక్తుల అంతరంగమున భక్తునికి ప్రతిముఖమై దైవము దర్శనమిచ్చును. దైవము భక్తునకు సుముఖుడైనపుడు ప్రసన్నుడై, వర మిచ్చుటకు ప్రత్యన్ముఖుడై నిలబడును. కనుకనే భక్తులు **'సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ, ప్రత్యన్ముఖోభవ'** అని వేడుకొనుచుందురు. ఈ విషయమున భక్తులు అదృష్టవంతులు. వారికి తమయందలి దైవము

ప్రత్యన్ముఖుడై దర్శన, స్పర్శన, సంభాషణాదులను గావించుచుండును. జ్ఞానుల కిట్టి దర్శనము క్లిష్టము.వారు దైవము తమయందు తాముగనే యున్నాడు అని భావించుటచే దైవము తానుగనే జ్ఞాని యందుండును. ప్రత్యేకముగ దర్శనము లుండవు. జ్ఞానికి దైవ భాషణము తమయందు వినిపించుట, అనిపించుట, స్ఫురించుటగ యుండును. ఎదురుగ కనపడి చెప్పినట్లుగ యుండదు. జ్ఞానికన్న భక్తుని కనుభూతులెక్కువ. భక్తుని అదృష్టమే అదృష్టము. శ్రీమాత ప్రత్యగ్రూపముతో భక్తుల ననుగ్రహించును.

782. 'పరాకాశా'

పరాకాశముగా నున్నది శ్రీమాత అని అర్థము.

ఆకాశము, మహదాకాశము, పరాకాశము ఇట్లు మూడు స్థితులలో ప్రకాశించునది శ్రీమాత. పంచభూతములకు మూలస్థానము ఆకాశము. త్రిగుణములకు, త్రివిధ అహంకారములకు మూలమైనది మహదాకాశము. సంకల్పము, కాలము, ప్రకృతిలకు మూలమైనది పరాకాశము. పరాకాశమే పరతత్త్వము. అదియే బ్రహ్మము. కాశమనగా వెలుగు. బ్రహ్మముగ వెలుగొందుచున్నప్పుడు శ్రీమాతను పరాకాశ మందురు. అందుండి సంకల్పము, కాలము, ప్రకృతిగా వ్యక్తమగునపుడు మహదాకాశ మగుచున్నది. మహదాకాశము నుండి మహదహం కారము, సాత్విక అహంకారము, రాజసిక అహంకారము, తామసిక అహంకారముగ యేర్పడుచున్నవి. అందు సాత్త్విక అహంకారము నుండి దేవతలు, రాజసిక అహంకారము నుండి దేవతాశక్తులు, తామసిక అహంకారము నుండి పంచ భూతములు యేర్పడుచున్నవి. పంచ భూతములలో ప్రధానముగ ఆకాశ మేర్పడి అందుండి వాయువు, అగ్ని, జలము, పృథివి యేర్పడుచున్నవి.

ఆకాశమనగా చోటు. రెండు వస్తువుల నడుమ, వాని లోపల నుండునది ఆకాశమే. అదియే బ్రహ్మము వెలుగు.

ఆకాశ దర్శనము ఒక దివ్యమగు అభ్యాసము మరియు అనుభూతి. వస్తువులను చూచుటకు అలవాటుపడిన మనసునకు, చోటును చూచుట

నేర్పవలెను. రెండు వస్తువుల మధ్యను, ఇద్దరి మనుష్యుల మధ్యను, రెండు వృక్షముల మధ్యను ఇట్లు చరాచర సృష్టిలో దృగ్గోచరమగు వస్తువుల మధ్యన గల చోటును చూచినచో అది ఆకాశమే అని తెలియ వలెను. ఆకుకును, ఆకుకును మధ్య నున్నది కూడ ఆకాశమే. నారీ నారీ నడుమ మురారి అనగా ప్రకృతి రూపముల నడుమ కనపడు ఆకాశమే కనపడని కృష్ణుడు. రూపముల నడుమ రూపముల లోపల అంతర్యామియై శ్రీమాత యున్నది. రెండు కొండల మధ్య గల ఆకాశమును చూడుడు, అతి అద్భుతముగ గోచరించును. అట్లే కనుబొమల మధ్యన కూడ ఆకాశమును చూచుట ధ్యాన యోగమున శ్రీకృష్ణుడు బోధించినాడు.

రెండు మెదడుల మధ్య ఆకాశమున్నది. రెండు కన్నుల మధ్య ఆకాశమున్నది. ముక్కుపుటముల మధ్య ఆకాశమున్నది. అంగిలియం దాకాశమున్నది. హృదయమందు ఆకాశమున్నది. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసల నడుమ ఆకాశమున్నది. లోకముల నడుమ ఆకాశమున్నది. మూలా ధారము నుండి సహస్రారము వరకుగల బ్రహ్మ రంధ్రమున నున్నది ఆకాశమే. సుషుమ్న యందు వెలుగుదారి అంతయు ఆకాశమే. చూచు వారికి చూడ ముచ్చటగునవి ఆకాశము, మహాదాకాశము, పరాకాశము. ఇది శ్రీమాత వెలుగని తెలియవలెను.

783. 'ప్రాణదా'

శ్రీమాత ప్రాణదాత అని అర్థము.

శ్రీమాత వలననే ప్రాణ మేర్పడుచు నున్నది. ఆమె బ్రహ్మమై యున్నప్పుడు ప్రాణ స్పందనము యుండదు. స్పందన ముండుటకు కారణము బ్రహ్మము నుండి ఈవలకు వచ్చిన సంకల్పము. బ్రహ్మ సంకల్పముగ బ్రహ్మము నుండి శ్రీమాత ఈవలకు రాగా ఆమెకును బ్రహ్మమునకు నడుమ గల అనుసంధానమే ప్రాణము. సంకల్పము బ్రహ్మమును చేరుటకే యిచ్చగించును. కాని సృష్టికార్యము నిర్వహించ వలెను కదా! కనుక సృష్టికి ఉన్ముఖమగును. బ్రహ్మము నందు యిచ్చ వుండుటచే అటునిటు ఊయల నూగుచుండును. బ్రహ్మము ఒక గమ్యము, సృష్టి మరియొక గమ్యము. ఉచ్ఛ్వాసమున సృష్టికి ఉన్ముఖ మగుట, నిశ్వాసమున బ్రహ్మమున కున్ముఖమగుట జరుగుచుండును. తత్కారణముగ స్పందన మేర్పడును. నిశ్వాసమున బ్రహ్మ స్పర్శ పొందుచు ఉచ్ఛ్వాసమున సృష్టి కార్యము చేయును. ఇట్లు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలుగ ప్రాణ మేర్పడును. ఉచ్ఛ్వాసమున సృష్టి పురోగమనము, నిశ్వాసమున తిరోధానము కూడ చేయును.

యోగులు కూడ ఉచ్ఛ్వాసమును 'అహ'ముగను, నిశ్వాసమును "సహ"ముగను గుర్తింతురు. "సోహం" అను మంత్రము ద్వారా ధర్మముతో ముడిపడి జీవింతురు.

ప్రాణము స్పందనాత్మకము. స్పందనము విచ్చుకోలు, ముడుచు కోలుగను సాగును. విచ్చుకొనుట సృష్టి, ముడుచుకొనుట తిరోధానము. “అతడు”గ నున్న బ్రహ్మము “తాను”గ నున్న జీవుడుగ యేర్పడుటకు శ్రీమాత ఉచ్ఛ్వాసమును వినియోగించును. అట్లు శ్రీమాత ఉచ్ఛ్వాసమున జీవులు సృష్టింపబడుదురు. ఆమె నిశ్వాసమున జీవులు బ్రహ్మమును చేరుదురు. ఇట్లు ప్రాణ స్వరూపిణియై ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసముల ద్వారా సృష్టి స్థితి లయములను శ్రీమాత నిర్వహించు చుండును. ఆమె అనుగ్రహముననే జీవులయందు ప్రాణములు నిలచును. ప్రాణములు హరింపబడుట కూడ ఆమె సంకల్పమే.

ఇట్లు ప్రాణ రూపమున కూడ శ్రీమాతయే యుండుటచే ఆమెను ప్రాణరూపిణి అందురు. అదియే తరువాతి నామము.

784. 'ప్రాణరూపిణి'

ప్రాణరూపమున నుండునది శ్రీమాత అని అర్థము.

బ్రహ్మము నుండి సంకల్పము యేర్పడినపుడే కాలము, ప్రాణము కూడ యేర్పడినవి. ఇవి అన్నియు శ్రీమాతయే. శ్రీమాత శ్వాస కాలమును దినములు, నెలలుగ లెక్కించదగును. కాలమునకు ప్రాణమునకు అనుసంధాన మున్నది. శ్వాసను బట్టి కాలము లెక్కలు తెలుసుకొన వచ్చును. శ్వాస లాధారముగనే గడియలు, విగడియలు యిత్యాది లెక్కలు ఋషు లేర్పరచినారు.

పంచప్రాణములు, పంచ ఉపప్రాణములతో దశ ప్రాణములుగ సృష్టి యందు శ్రీమాత స్పందించును. మూడు లోకములందు కూడ ఈ ప్రాణము లున్నవి. జీవులు భౌతిక లోకమున భౌతికమగు దశ ప్రాణములతోను, అట్లే సూక్ష్మ లోకమున సూక్ష్మమగు ప్రాణములతోను, కారణ లోకమున కారణ ప్రాణములతోను వశించి యున్నారు. జీవుడు స్పందనాత్మకు డగుటచే అతడు మరణింపడు. స్థూల ప్రాణము లాగి నపుడు స్థూలదేహము పడిపోవునే గాని జీవుడు మరణింపడు. అట్లే స్థూలదేహము వెళ్ళినపుడు కూడ మరణింపడు. శాశ్వతుడగు జీవుని యందు శ్రీమాత ప్రాణరూపమున యుండును. సర్వ జీవరాసుల యందు ప్రాణము శ్రీమాతయే.

785. 'మార్తాండ భైరవారాధ్యా'

మార్తాండ భైరవునిచే ఆరాధింపబడునది శ్రీదేవి అని అర్థము.

రాక్షస సంహారమునకై శివుడు అశ్వమునెక్కి భూమికి దిగి వచ్చెను. అట్టి శివునిచే ఆరాధింపబడునది శ్రీమాత అగుటచే ఈ నామ మేర్పడినది. మణిమల్లుడను రాక్షసుని సంహరించుటకు శివుడశ్వము నెక్కి భూమికి వచ్చెను. ఈ శివరూపమును మార్తాండ భైరవునిగ మహారాష్ట్ర దేశమున ఆరాధింతురు.

సూర్యునికి మార్తాండు డను పేరు కలదు. అతడు మృతి చెందిన అండమున పుట్టినవాడగుటచే ఈ నామమును పొందెను (స్కాంద పురాణము). అట్టి సూర్యనారాయణ మూర్తిచే శ్రీమాత నిత్యమూ ఆరాధింపబడు చున్నది. కనుకనే ఈ నామము వచ్చినది అని కూడ అర్థమున్నది.

మరణ భయము కలవారు భీరువులు. అట్టి గుంపును భైరవ మందురు. మృత్యుభీతి గలవారిచే మిక్కుటముగ ఆరాధింపబడును గనుక 'మార్తాండ భైరవారాధ్యా' అని మరియొక అర్థము చెప్పుదురు.

ఉత్తమమగు యత్నమును భైరవ మందురు. ఉత్తమోత్తమమైన యత్నముచే అహంకార మమకారములను జయించి సూర్యుడు అమిత కాంతివంతుడైనాడు. సహజమగు జ్ఞానమును పొందినాడు. ఆత్మ

జ్ఞానియై యున్నాడు. ఇట్లు సూర్యునివలె తనను ఆరాధించు బృందము సృష్టియందు భువర్లోకమున నున్నది. వీరిని మార్తాండ భైరవు లందురు. శ్రీమాత ఆరాధనము మార్తాండుని వలె నిర్వర్తించ వలెనని ఈ నామము సూచించు చున్నది.

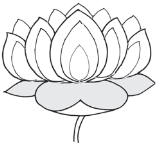

786. 'మంత్రిణీ న్యస్తరాజ్యధూః'

మంత్రిణీ దేవియందు రాజ్యపాలనము, రక్షణ, శక్తులు నిక్షిప్తము చేసినది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత శివునితో కూడియుండుట కిచ్ఛగించును. కనుక మంత్రిణీ దేవిని సృష్టించి ఆమెయందు తమ సమస్త శక్తులను నిక్షిప్తముచేసి సృష్టి నిర్వహణా భారమును మంత్రిణికి అప్పచెప్పినది. మంత్రిణి సృష్టి నిర్వహణా భారమును నిర్వహించుచుండగా శ్రీమాత పరమశివునితో నర్తించుచూ ఆనందించు చుండును. ఇదియొక సౌలభ్యము.

అష్టసిద్ధులు, నవనిధులు తన అధీనమున నున్న సీతమ్మ హనుమంతునికి వాని నప్పజెప్పి రామునితో ఏకాంతమున రమించెనట. అట్లు హనుమంతుడు రామునికి మంత్రియై నిలచి రామరాజ్యము సుస్థిరము గావించెను.

మంత్రి యనగా రాజు భారమును వహించువాడు. రాజ్యభారము మంత్రి వహించగ, రాజు రాజ్యసభ యందు స్థితిగొని భువన విజయము గావించును. శ్రీమాత అట్టి మంత్రిని యేర్పాటు గావించుకొనెను. ఆమెయే మంత్రిణి. ఈ మంత్రిణీదేవికి శ్యామల అను నామము కలదు.

శ్రీమాత మంత్రరూపమే శ్యామల. మంత్రమునకు సిద్ధి శ్యామలా దేవియే అనుగ్రహించును. నిర్మలచిత్తముతో మంత్రోపాసనము చేయు వారిని శ్యామల అనుగ్రహించును. అష్టసిద్ధులు, నవనిధులు శ్యామలా

దేవియే అనుగ్రహింప కలదు. అంతేగాక శ్రీమాత దర్శన స్పర్శన సంభాషణాది అనుగ్రహమును కూడ కలిగింప గలదు. నిజమునకు సద్గురువు లందరూ యిట్టివారే. సత్సాధకులకు, శిష్టులకు యిహపర ములు గూర్చువారు సద్గురువులు. దైవమునకు భక్తునకు అనుసంధానము కూర్చగలరు. దైవమును చేరు ఉపాయమును కూడ తెలుపగలరు.

అన్ని మంత్రముల కన్న "ఈశ్వరుడు, తాను ఒక్కటే" అని చింతన చేయు మంత్రము ఉత్తమోత్తమ మగు మంత్రము. శ్యామలాదేవి గురు రూపమున ఈ మంత్ర ముపదేశించి భక్తులను కైవల్యపథమును చేర్చును. అనుస్యూతముగ యిట్టి మంత్రమును చింతన చేయుటయే భగవద్గీత యందు శ్రీకృష్ణుడొసగిన పరమోపదేశము **(అనన్యాశ్చింత యంతో మాం....)** ఇదియే తారక మంత్రము. ఈ మంత్రము సిద్ధించినపుడు దైవ యోగము సిద్ధించును. ఈ సిద్ధి సమస్త సిద్ధులకు ఆధారమై నిలచును. దేవితో నైక్యము కలిగించు మంత్రము నిచ్చునది కూడ శ్యామలయే.

787. 'త్రిపురేశీ'

త్రిపురముల కీశ్వరి శ్రీమాత అని అర్థము.

ఈ నామమునకు విస్తారముగా వివరణ మీయ నవసరము లేదు. ముందు నామములలో సవిస్తరముగ వివరింపబడిన అంశమే యిందునూ గోచరించును. ప్రజ్ఞ, శక్తి, పదార్థము అను మూడు స్థితులలో లోకములు, జీవులు యేర్పడుచున్నారు. మొత్తము సృష్టిని స్థూలముగ భూః, భువః, సువర్లోకములని పేర్కొందురు. అనగా పదార్థమయ లోకములు, వాని కాధారమైన శక్తి లోకములు, వాని కాధారముగ ప్రజ్ఞాలోకములు, ఈ మూడింటిగ శ్రీమాతయే యేర్పడి యున్నది. రక్షణ పోషణ ఆమెయే గావించు చున్నది. ఆమెయే ఈశ్వరి. త్రిపుర ముల కీశ్వరి. త్రిపురేశ్వరి.

788. 'జయత్సేనా'

జయించు శక్తిసేనలు కలది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత శక్తిసేన జయింపరాని అంశము పదునాలుగు భువనములలో లేనే లేదు. లలితా సహస్ర నామమున శ్రీమాత శక్తిసేనా సమూహమును 66వ నామము నుండి ఎనుబది రెండవ నామము వరకు విస్తారముగ తెలుపబడినది. అవి క్లుప్తముగ యిట్లున్నవి.

1. సంపత్కరీ గజ సమూహము, 2) కోటానుకోట్ల అశ్వారూఢ సమూహములు, 3) రథారూఢ రాజ సమూహములు, 4) సర్వాయుధ హస్తుడు, 5) చక్రరాజ రథారూఢుడు, 6) గేయచక్ర రథారూఢుడు, 7) కిరిచక్ర రథారూఢుడు, 8) వహ్నిః ప్రాకారములు, 9) నకులీ శక్తులు, 10) తిథిశక్తులు, 11) బాలా, 12) మంత్రిణీ, 13) వారాహీ, 14) గణేశ్వరుడు, 15) విఘ్నయంత్రము, అస్త్రశస్త్రములు, 16) దశ నారాయణులు, 17) పాశుపతము, 18) కామేశ్వర అస్త్రము.

వీని వివరములన్నియు ఆయా నామములలో తెలుసుకొన వచ్చును. ఇట్టి సేన గల శ్రీమాత నిశ్చయ జయము కలది. అందువలన 'జయత్సేనా' అని కీర్తింపబడుచున్నది.

789, 790. 'నిస్త్రైగుణ్యా, పరాపరా'

త్రిగుణ రహితమైనది శ్రీమాత. పరము, అపరముగా నున్నది కూడ శ్రీమాతయే అని అర్థము.

శ్రీమాత త్రిగుణములతో కూడి సృష్టి నిర్మాణము చేయునపుడు అపరదేవిగా నుండును. త్రిగుణముల కావల త్రిగుణ రహితగను పరముగ నుండును. ఆమె పరమునందు, అపరమునందు కూడ ఏక కాలమున నున్నది కనుక ఆమె 'పరాపరా'.

సృష్టి యందు త్రిగుణముల కతీతముగ నున్న స్థితి పరస్థితి. త్రిగుణములతో నున్న సృష్టి అపరసృష్టి. ఇచ్ఛ, జ్ఞానము, క్రియ అపర స్థితులే. సమాధి మాత్రము పరస్థితి. పరము నుండి అపరమునకు సృష్టి యేర్పడును. అపరము నుండి పరమునకు చేరుటలో జీవుడు పరిపూర్ణు డగుచుండును. ఋణ బంధనము బంధనమే. గుణరహిత స్థితి మోక్ష స్థితి. ముక్తసంగులైన ఋషులు సమాధినే కోరుదురు. దేశమును బట్టి, కాలమును బట్టి, కర్తవ్యమును బట్టి వారు గుణముల యందు ప్రవేశించి జగత్కల్యాణమగు కార్యములనొనర్చి అటుపై గుణసంగము వీడి సమాధి యందుందురు. పగలు దివ్యకార్యముల నొనర్చుట, నిద్రించు సమయములో సమాధి యందుండుట వారి సహజ స్థితి. మహర్షులు సహజ సమాధి నందుండియే సర్వమును నిర్వర్తింతురు. శ్రీమాత ఎప్పుడునూ సహజ సమాధి యందే యుండును.

పరమునకు పరబ్రహ్మము అధిష్ఠానదైవము. అపరమునకు చతుర్ముఖబ్రహ్మ అధిష్ఠానదైవము. సృష్టి యందలి దేవతలు సహితము చతుర్ముఖ బ్రహ్మమునే ఆశ్రయింతురు. మహర్షులు, బ్రహ్మర్షులు పర బ్రహ్మము నాశ్రయింతురు. వేదమపరము. చతుర్వేదములు పరా పరములు.

అపరము నందున్నవారు పరమును తెలియవలెను. అటుపైన పరా అపరములందు వ్యాప్తి చెందవలెను. అపరమును నిరాకరించుట పూర్ణస్థితి కాదు. పరాపరములను సమదృష్టితో చూచుటయే సమగ్రస్థితి. ఈశావాస్య ఉపనిషత్తు దీనినే బోధించును. సమదర్శనులే తెలిసిన వారు అని శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీత యందు తెలిపినాడు.

భగవద్గీత, అష్టాంగ యోగము పరాపరమార్గము తెలుపు సాధనా గ్రంథములు. పగటియందు రాత్రియందు గూడ చూడగలుగుటయే ఋషి దృష్టి. అట్టివాడే పూర్ణుడు. హనుమంతుడు రాత్రియందు లంకలో పిల్లివలె తిరుగాడి సీతమ్మను వెదకెను. అతడు రాత్రియందు కూడ చూడగలిగినవాడు కనుక పూర్ణయోగి.

శ్రీమాత త్రిగుణాతీత అయినను త్రిగుణాత్మికగ కూడ యుండును. ఆమె మహత్తునకు ఈవల, ఆవల కూడ వ్యాపించి యున్నది. ఆమెయే నిజమగు పరాపరా. ఆమె విద్య యందున్నది. అవిద్య యందు కూడ నున్నది. పగలుగను, రాత్రిగను కూడ యున్నది. జ్ఞానిగను, అజ్ఞానిగను కూడ యున్నది. ద్వంద్వాతీత అయిననూ ద్వంద్వములుగ కూడ యున్నది. ఆమె లేనిది సృష్టియందు గాని, పరమునందు గాని ఏమియు లేదు. పరము అపరము ఆమెయే.

791. 'సత్యజ్ఞానానందరూపా'

సత్యరూపము, జ్ఞానరూపము, ఆనందరూపము శ్రీమాత అని అర్థము.

సత్యము లేనిచోట జ్ఞానముండదు. జ్ఞానము లేని చోట ఆనంద ముండదు. అసత్య భాషణలు వ్యక్తిగత కర్మను సృష్టించు కొని బంధితు లగుదురు. పశువులవలె అహంకారము నందు, మనస్సు నందు, యింద్రియముల యందు, దేహము నందు బంధింపబడుదురు. బంధనము దుఃఖహేతువు. బంధలేమి ఆనంద కారకము. జీవుడు తానున్నా ననుకొనుట అసత్యము. అది అజ్ఞానము. అట్టి అజ్ఞానము అహంకారమునకు దారితీయును. అహంకారము బంధహేతువు. దైవమే తానుగా నున్నాడనుట సత్యము. దైవములేక తాను లేడు. సముద్రములేక అల లేదు. సముద్రమును మరచిన అల సంగము చెడి నశించును. దైవమును మరచిన జీవుడు అట్లే నశించుట జరుగును. జీవుడు సహజముగ ఆనంద స్వరూపుడు కాని తన ఉనికిని మరచిన జీవుడు, ఆనందమును కోల్పోవును. దైవమే తానుగ నున్నాడని మరచుటయే ఉనికిని మరచుట. తానే కాక సర్వజీవ రాశులు కూడ దైవమే అని తెలియవలెను. దైవమే కోటానుకోట్ల రూపమున, తన రూపమున నున్నాడని తెలియుట జ్ఞానము. అదియే సత్యము. అట్టి సత్య జ్ఞానములను మరచినవాడు ఆనందము నెట్లు పొందగలడు?

జీవుల రూపమున నున్న దైవమును మరచినవారికే కామ క్రోధములు, లోభ మోహములు, మద మాత్సర్యములు, రాగద్వేషము లేర్పడును. ఇవి అశుభములు. వీనిని ధరించిన అశుభమతులు ఆనందము కొరకు అన్వేషించుచూ తీరుబడి లేక జన్మలనెత్తుచు నుందురు. వీరి ఆనందాన్వేషణ ఎండమావుల వెంట నీటికై పడినట్లుండును.

ఆనందముగ నుండుటయే గాని ఆనందము వెదకుకొనుట యుండదు. ఆనందముగ నుండుటకు అన్నిటా అంతటా నిండిన దైవమును దర్శించుటయే మార్గము. అశుభ భావములు దరిచేర కుండుటకు కూడ యిదియే మార్గము. అంతటా అన్నిటా నిండిన దైవమును చూచుట సత్యస్థితి. అట్టివారికే జ్ఞానము, ఆనందము కూడ. ఈ మూడింటి యందు ఒకటి యున్నచోట మిగిలిన రెండును యుండును. ఏ ఒకటి లేకున్నను రెండవది యుండదు.

792. 'సామరస్య పరాయణా'

ప్రకృతి పురుషుల సమన్వయము వలన సామరస్యము కలుగును. శ్రీమాత అట్టి సామరస్య మూర్తి.

శ్రీమాత శివశక్తి స్వరూపిణి. తాను సగము శివుడు సగమై అన్యోన్య కారణముగ అంగాంగీ భావము పొందినది. ఎవరియందు ప్రకృతి పురుషులు సమభావము వహింతురో వారియందు సామరస్యము జనించును. ప్రకృతి పురుషుని అధిగమించినను, పురుషుడు ప్రకృతిని అధిగమించిననూ సామరస్యము కుదరదు. ప్రకృతి గొప్పదా? పురుషుడు గొప్పవాడా? శివుడు గొప్పవాడా? శక్తి గొప్పదా? ప్రజ్ఞ గొప్పదా? పదార్థము గొప్పదా? ఇట్టి ప్రశ్నలు పురాణములలో పరిష్కరింపబడినవి. ప్రకృతి లేక పురుషుడు లేడు. అట్లే పురుషుడు లేక ప్రకృతి లేదు. ఇరువురును సామరస్యము కలిగియుండుట గొప్ప స్థితి. అదియే యోగము. పరము ఇహము కన్న గొప్పదని భక్తులు తరచు భ్రమ పడుచుందురు. అట్లే ఇహము పరము కన్న గొప్పదని భౌతికవాదులు పలుకుదురు. ఇహ పరములు రెండును సామరస్యము పొందినపుడే జీవితము రసానుభూతియై యుండును. ఎక్కువ తక్కువ లున్నచోట సామరస్య ముండదు. అన్ని విషయముల యందు ఎక్కువ తక్కువలు లేని సమస్థితి ఆనంద దాయకము. ఎక్కువ ధన మున్ననూ కష్టమే. అది ఏమి చేయవలెనో తెలియక తికమక పడుదురు. అట్లే ఎక్కువ

దరిద్రమున్ననూ కష్టమే. ధనము, అధికారము మరి యే యితర అంశమైనను, ఎక్కువైనను తక్కువైననూ ఆనందము కలుగదు. ఎంత బాగున్ననూ ఎక్కువైనచో వెగటు పుట్టును. 'తినగ తినగ గారెలు చేదు' అను సామెత వలె ఏది ఎక్కువైనను తక్కువైననూ కష్టమే. ఉప్పు ఎక్కువైనచో అనారోగ్యము. తక్కువైననూ అనారోగ్యమే.

'అతి సర్వత్ర వర్జయేత్' అని పెద్దలు తెలిపిరి. అనగా అన్ని విషయములలోను అతిగ నుండరాదు. అతి వినయము, అతి భక్తి యిత్యాదివి వికారములగును గాని ఆనందము నీయవు. జీవితమున సమస్త విషయముల యందు సమతూకము ప్రధానము. సమతుల్యమే యోగము. సమభావమే శాంతి లక్షణము. సమదర్శనమే జ్ఞానము. ఇట్టి సమతుల్యము నిచ్చునది శ్రీమాత. ఆమె సామరస్య మిచ్చుటలో దిట్ట. భక్తులలో సమతుల్యముగ నుండు భక్తులు అరుదు. ఇహమును కాదనుకొని ఇహమును నిరాదరించు భక్తులకు ఇహ వైభవ ముండును. తెనాలి రామకృష్ణుడు ఇహపరములలో నేది కావలెనని అమ్మ ప్రశ్నించి నపుడు రెంటినీ కోరెను. కనుకనే కవులలో అతడు యోగిపుంగవు డయ్యెను. అట్లే ఋషులలో జనకుడు రాజర్షి అయ్యెను. ఋషులందరును రాజర్షులు కావలెనని కోరుదురట. ఇహపరములు, ప్రకృతి పురుషులు, ప్రజ్ఞా పదార్థములు సమభావముతో ఎచ్చట ఆదరింపబడునో అచ్చటనే సమగ్ర యోగము యుండును. కనుకనే ఉపనిషత్తులలో నిరాకరించువారు బ్రహ్మమును చేరలేరు అని తెలిపిరి. 'అనిరాకరణ మస్తు, అనిరాకరణ

మస్తు’ అని ఉపనిషత్తులు ఘోషించును. భార్య పిల్లలు, సంసారము, వృత్తి వ్యాపారము, ఉద్యోగము నిరాకరించి దైవమును చేరు ప్రయత్నము చేయువారు వెఱ్ఱివారు. అన్నిటా అంతటా వున్న దైవమును పై తెలిపిన వాటియందు కూడ దర్శించి సమన్వయించుకొన్నచో సామరస్య ముండును. బ్రహ్మర్షి అయిన వశిష్ఠుడు కుటుంబియే.

793. 'కపర్దిని'

జటాజూటము ధరించిన శివుని భార్య అని అర్థము.

శిరోజములు ఊర్ధ్వముగ ముడివైచుకొను వారు కపర్దనులు. ఊర్ధ్వరేతస్కులగు ఋషులు వారి జటాజూటములను తలపాగవలె, గోపురమువలె ఊర్ధ్వమునకు బిగించి కట్టుకొందురు. తపస్సు చేయు నపుడు తపోధనుల ప్రజ్ఞ ఊర్ధ్వముఖమై నడినెత్తి దాటి యుండును. వారికి శిరోజములను సంస్కరించుకొను సమయముండదు. శిరోజ ములు పెరిగి జడలై వ్రేలాడుచుండగ అన్నిటినీ కలిపి పురి త్రిప్పి ఊర్ధ్వముగ ముడివైచుకొందురు. తపస్సు చేయువారందరికిని శివుడే ఆరాధ్యదైవము. శివుడు తన జటాజూటములను ఆకాశము నుండి అవతరించుచున్న గంగను బంధించి భద్రపరచుటకు అత్యద్భుతముగ చుట్టలు త్రిప్పుచు ముడి వైచెను. గంగ వేగము నరికట్టి సరళముగ భూమిపైకి ప్రవహింపచేసెను. అతడి శిరిముడి అందరికిని మార్గదర్శక మయ్యెను. ఇట్లు కపర్దనుల సంప్రదాయ మేర్పడినది.

శ్రీమాత శివుని గూర్చి తపస్సు చేయునపుడు సారూప్య భావము చెంది తాను కూడ అట్టి శిరిముడినే ధరించుట, పులిచర్మమునే వస్త్రముగ ధరించుట, త్రిశూలమును పట్టుకొని యుండుట నేర్చినది. అట్లు ఆమె కపర్దిని అయినది.

హిమాలయములలో నేటికిని శ్రీమాత శైలపుత్రి దర్శనమును ఋషిలిట్లు పొందుచు నుందురు. ఈ దర్శనము సర్వ శుభంకరము.

794. 'కళామాలా'

అరువది నాలుగు కళలను ధరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

శ్రీమాత శైలపుత్రి రూపము అరువది నాలుగు కళలతో శోభాయ మానముగ నుండును. శ్రీమాత సౌందర్య రూప మిదియే. పదహారు సంవత్సరముల కన్యగా మహా లావణ్యముతో కూడినటువంటి అంగము లతో ఈ రూపము శోభించు చుండును. శ్రీమాత యొక్క శైలపుత్రి రూపము ముగ్ధ మనోహర రూపము. కామదహనుడైన శివుడు కూడ మెచ్చి వరించు రూపమిది. ఈ రూపమునందు అరువది నాలుగు కళలు గలవు. పదహారు తిథులు నాలుగు పాదములతో ఏక కాలమున గోచరించినచో అరువది నాలుగు కళలు దర్శన మగును. ఈ కళల యందు అరువది నాలుగు విద్యలు ప్రకాశించును. ఇట్టి రూపము శ్రీమాతకే తగును. ఈ రూప దర్శనము ముందు ఇతర కాంతు లన్నియు వెలవెల బోవును. శ్రీమాత ఈ రూప దర్శనమునకే మహర్షులు సహితము తహతహ లాడుచుందురు.

795. 'కామధుక్'

కోరికలను పూరించునది శ్రీమాత అని అర్థము.

కామధేనువువలె భక్తుల కోరికలను శ్రీమాత పూరించు చుండును. జీవుల తరింపునకై శ్రీమాత నిర్వర్తించు కార్యములలో కామపూరణ మొకటి. కొన్ని కోరికలు తీర్చుట వలన జీవులకు వృద్ధి కలుగును. అట్టి కోరికలనే తీర్చుచు జీవులను పరితృప్తి గావించును. కోరికలు రెండు రకములు. ప్రేయస్సులు, శ్రేయస్సులు. కేవలము ప్రీతి కలిగించు నవి ప్రేయస్సులు. శ్రేయస్సు కలిగించునవి శ్రేయస్సులు. శ్రేయస్సు కలిగింపని కోరికల వలన జీవుడు బద్ధుడగు చుండును. అసురులు, దానవులు యిట్టి కోరికలనే కోరుచుందురు. వలదన్న వినరు. సత్త్వగుణ ప్రధానులు శ్రేయోదాయకములగు విషయములనే కోరుదురు. అట్టి కోరికలు తీర్చుట వలన వృద్ధి కలుగును.

కోరికలు తీర్చుట, తీర్చుకొనుట అను విషయమున శ్రీమాత దిట్ట. ఎవరి కెప్పు డేమి కావలయునో వారి కప్పుడది ఒసగును. కామపూరణమున ఆమెయే నిర్ణేత. ఆమె నిర్ణయములు అతి గంభీరమై యుండును. శ్రీమాత నారాధించువారు కోరికలన్నియు పూజా పీఠమున సమర్పించి శ్రీమాత నిర్ణయములను శిరసా వహించుట సముచితము. తమ యిష్టాయిష్టములను సమర్పణము గావించి శ్రీమాత అనుగ్రహించి నదే ప్రసాదముగ స్వీకరించుట నేర్వవలెను. ఇట్టి సమర్పణ మార్గమున

శ్రీమాత కామధేను స్వరూపము అవగాహన యగునుగాని యిష్టా యిష్టములలో జీవించువారికి శ్రీమాత అవగాహన దుర్లభము.

సృష్టి యందు కోరినవి లభింపవు. కోరకున్నను అనిష్టములు జరుగును. ఈ రహస్యమెఱిగి కోరక ప్రార్థించుట ఉపాయముగ పెద్దలు తెలిపినారు.

796. 'కామరూపిణి'

కోరిన రూపము ధరించ గలిగినది శ్రీమాత అని అర్థము.

జీవులకు వారి వారి పరిణామమును బట్టి కోటానుకోట్ల రూపముల నేర్పరచినది శ్రీమాత. స్వభావమునకు తగిన రూపము నిచ్చుటలో శ్రీమాత సిద్ధహస్త. స్వభావమును దాటిన యోగులు, ఋషులు రూపబద్ధులు కారు. వారును కోరిన రూపములు ధరించు స్థితిని పొందుదురు. ఉదాహరణకు హనుమంతుడు కామరూపియే. శ్రీరామునికి చతుర్వేదములు ధరించిన వేదపండితుడివలె గోచరించును. లంఖిణికి భయము గొల్పు రూపమును చూపించెను. అసురులకు తన భీమ రూపము చూపించెను. లంకలోనికి, పాతాళములోనికి సూక్ష్మరూప మున ప్రవేశించెను. యుద్ధమున వజ్రరూపము ధరించెను. కోతులకు కోతులరూపమున కనిపించెను. రావణునికి రుద్రునివలె గోచరించెను. ఆంజనేయుడు స్వభావమును దాటిన సిద్ధుడు. అట్టివారిని రూపము బంధింపదు. ఆదిశంకరులు కూడ రూప విసర్జనము, రూప ప్రదేశము నిర్వర్తించి చూపిరి. జీవులు స్వభావములను దాటు వరకు తదను గుణములగు రూపములను పొందుచు, పరిణామము చెందుచు నుందురు. శ్రీమాత రూప మిట్టిదని నిర్దేశించుటకు వీలులేదు. కోరిన రూపము ధరింప గలదు. రూపమున కతీతమైన వెలుగుగ కూడ నుండగలదు. అవసరమును బట్టి శివునికి కూడ రూప మీయ గలదు.

బ్రహ్మమునకే రూపమిచ్చునది శ్రీమాత. బ్రహ్మమే అవతరించుటకు సంకల్పించినపుడు సహకరించి రామ రూపము, కృష్ణ రూపము నిచ్చినది. కనుకనే రామబ్రహ్మము, కృష్ణ పరబ్రహ్మము లేర్పడిరి. చోటునకు రూపమీయ గలిగిన మహిమ కలది శ్రీమాత. మహత్తు ఆమె పనిముట్టు. ఉన్నది లేనట్లుగ చేయగలదు. లేనిది వున్నట్లుగ చేయగలదు. కామ రూపిణి అయిన శ్రీమాత కామేశ్వరి కదా!

797. 'కళానిధి'

కళలకు నిధి శ్రీమాత అని అర్థము.

సమస్త కళలకు, సమస్త విద్యలకు శ్రీమాతయే మూలము. కోటానుకోట్ల జీవులు అనేకానేక కళలతో నుందురు. జీవులను కూడ కళలని పిలుచు విధానమున్నది. కళను బట్టియే జీవులను గుర్తింతురు. జీవుల శిరస్సుల యందుగల కాంతులను బట్టి గురువులు శిష్యుల నంగీకరింతురు. వారి పెరుగుదలను కూడ ముఖము నందుగల కళ బట్టియే గమనించుచుందురు. సంవత్సరమున కొకసారి శిరస్సునందు గల కళను గమనించి అనుగుణమగు శిక్షణము కొనసాగించు చుందురు. జీవకళ, మాత జీవునియందు చూపు సాన్నిధ్యము. కళనిచ్చి రూపము నిచ్చునది శ్రీమాత. బ్రహ్మమానస పుత్రుల నుండి పిపీలికములుగా నున్న జీవులయందు తన కళను సాన్నిధ్య రూపమున నిచ్చును. శ్రీమాత నారాధించు వారియందు ఆమె సాన్నిధ్యము పెరుగుచు నుండగా ఆరాధకులు కళాత్మకు లగుచుందురు. విధి విధానముగ భక్తి శ్రద్ధలతో ఆరాధన చేయువారికి కళానిధియగు శ్రీమాత కళలను, విద్యలను ప్రసాదించుచు వారిని వృద్ధి పరచును.

798. 'కావ్యకళా'

మృత సంజీవని శ్రీమాత అని అర్థము.

విద్యలన్నిటిలో ఉత్తమము, తారకము అగు విద్య మృతసంజీవని విద్య. ఈ విద్య కవియగు శుక్రాచార్యుని యందు శ్రీమాత నిక్షిప్తము చేసినది. శుక్రుని విశేషవిద్య అగుటచే మృతసంజీవని విద్యను కావ్యకళ అందురు. ఈ విద్యగలవారు మృతులను జీవింప జేయగలరు. మృత్యువు నుండి దాటింప గలరు.

సమస్త విద్యలు గల దేవగురువైన బృహస్పతికి మృతసంజీవని విద్య మాత్రము తెలియకుండెను. రాక్షస గురువైన శుక్రుని వశమున యున్న ఈ విద్యను నేర్వవలెనను తపనతో బృహస్పతి తన కొడుకైన కచుని శుక్రుని వద్దకు పంపెను. కచ దేవయాని ఉపాఖ్యానమందు ఈ విషయము సవిస్తరముగ వివరింపబడినది. మృతసంజీవని విద్య రహస్య విద్య. దానికి గురువు శుక్రుడు. శుక్రుని అనుగ్రహముననే సద్గురువులు సహిత మీ విద్యల నేర్తురు. మృత్యువును దాటు విద్యకన్న మించిన విద్య లేదు. అట్టి విద్యారూపమున శ్రీమాత శుక్రాచార్యుని యందు స్థితిగొని యున్నది.

799. 'రసజ్ఞా'

రసజ్ఞానము శ్రీమాత అని అర్థము.

రసమనగా అనందానుభూతి. అది నవ విధములు. కనుకనే సృష్టి నవరసభరిత మందురు. పరము నుండి మూల ప్రకృతియై, త్రిగుణాత్మికయై, పంచభూతాత్మికయై సృష్టి రూపమున శ్రీమాత అవతరించినది. ఇట్లు పరము పదియవది కాగా, అట నుండి తొమ్మిది దశలలో, నవప్రకృతులతో సృష్టిగ తానే యేర్పడినది. ఈ తొమ్మిది ప్రకృతుల యందు తొమ్మిది విధములగు ఆనందానుభూతులు కలవు. ఇవియే నవరసానందానుభూతులు. వీని రూపమున శ్రీమాతయే యున్నది. పదార్థానుభూతి నుండి పరము వరకు గల నవరసాను భూతులను పరిణామక్రమమున జీవు డనుభవింపవచ్చును. అట్లు అనుభవించి నపుడే పరిపూర్ణుడగును. నవరసానుభూతులు పొంది రస స్వరూపుడగు భగవంతుని యందు చేరును. ఈ రస జ్ఞానమునకు శ్రీమాతయే అధి దేవత. ఆమె అనుగ్రహము లేనిదే యే అనుభూతియు లేదు. ఆమె అనుగ్రహమున్నచోట పరము వరకు సమస్త అనుభూతులు అరచేతి యందుండును.

800. 'రసశేవధిః'

రసనిధి శ్రీమాతయే అని అర్థము.

శేవధి అనగా అనంతమగు నిధి, అమితమగు నిధి. అనంతము, అమితము అగు రసానుభూతి నందించునది శ్రీమాతయే. శ్రీమాతయే లేనపుడు రసానుభూతి లేదు. అనుభూతి యుండుటకు అనుభూతి పొందువాడు, అనుభూతి రెండుగ నుండవలెను. పరమునందు వుండు టయే యుండునుగాని, తానుండుట యుండదు. బ్రహ్మము తానుగ యేర్పడినపుడే ఆత్మయగును. ఆత్మగ నున్నప్పుడే అనుభూతి యుండును. ఆత్మానుభూతి బ్రహ్మము స్థితి యందుండదు. పంచదారకు తీపిగ నుండు అనుభూతి యుండదు. పంచదారగ నుండును. ఇతరుల కది పంచదార కాని తనకు తాను పంచదార కాదు. అనుభూతి పొందుటకొక రుండినపుడు కదా! బ్రహ్మమును అనుభూతి చెందవచ్చును. బ్రహ్మము నకు బ్రహ్మ మనుభూతి నీయలేదు. బ్రహ్మము నుండి సంకల్పముగ యేర్పడిన శ్రీమాత బ్రహ్మానందము కలిగి యుండును. బ్రహ్మ మనంత మగుట వలన అనంతమగు అనుభూతి పొందు వంతు శ్రీమాతదే. ఆమె అందించిననే యితరులకు బ్రహ్మానంద మందును. ఆమె సంకల్పిం చనిచో యెవ్వరికినీ బ్రహ్మానందము దక్కదు. ఆమె నుండి యేర్పడిన జీవులు ఆమె ద్వారముననే అనంతమగు బ్రహ్మానుభూతిని పొందగలరు. జీవులకు తామున్నామని తెలియుట శ్రీమాత వలననే. అట్టి ఎఱుక

లేనిచో అనుభూతి లేదుకదా! కనుక అనుభూతికి, రసానుభూతికి, అశేష రసానుభూతికి శ్రీమాతయే నిధి. ఆమెయే రసానుదేవత, రసనిధి, రసరూపిణి, రసజ్ఞ.

శ్రీలలితా సహస్రనామ మండలి
ఎనిమిదవ సంపుటము
సంపూర్ణము.

శ్రీ బాలా త్రిపురసుందర్యై నమః ।

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రము

ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం శ్రీమాత్రే నమః

దేశకాలాపరిచ్ఛిన్నా సర్వగా సర్వమోహినీ ।
సరస్వతీ శాస్త్రమయీ గుహాంబా గుహ్యరూపిణీ ॥ 137

సర్వోపాధి వినిర్ముక్తా సదాశివ పతివ్రతా ।
సంప్రదాయేశ్వరీ సాధ్వీ గురుమండలరూపిణీ ॥ 138

కులోత్తీర్ణా భగారాధ్యా మాయా మధుమతీ మహీ ।
గణాంబా గుహ్యకారాధ్యా కోమలాంగీ గురుప్రియా ॥ 139

స్వతంత్రా సర్వతంత్రేశీ దక్షిణామూర్తి రూపిణీ ।
సనకాది సమారాధ్యా శివజ్ఞానప్రదాయినీ ॥ 140

చిత్కళాఽఽనందకలికా ప్రేమరూపా ప్రియంకరీ ।
నామపారాయణప్రీతా నందివిద్యా నటేశ్వరీ ॥ 141

మిథ్యా జగదధిష్ఠానా ముక్తిదా ముక్తిరూపిణీ ।
లాస్యప్రియా లయకరీ లజ్జా రంభాదివందితా ॥ 142

భవదా వసుధా వృష్టిః పాపారణ్య దవానలా ।
దౌర్భాగ్య తూలవాతూలా జరాధ్వాంత రవిప్రభా ॥ 143

భాగ్యాబ్ధిచంద్రికా భక్తచిత్త కేకిఘనాఘనా ।
రోగపర్వత దంభోళిర్మృత్యుదారు కుఠారికా ॥ 144

మహేశ్వరీ మహాకాళీ మహాగ్రాసా మహాశనా ।
అపర్ణా చండికా చండముండాసుర నిషూదినీ ॥ 145

క్షరాక్షరాత్మికా సర్వలోకేశీ విశ్వధారిణీ ।
త్రివర్గదాత్రీ సుభగా త్ర్యంబకా త్రిగుణాత్మికా ॥ 146

స్వర్గాపవర్గదా శుద్ధా జపాపుష్ప నిభాకృతిః ।
ఓజోవతీ ద్యుతిధరా యజ్ఞరూపా ప్రియవ్రతా ॥ 147

దురారాధ్యా దురాధర్షా పాటలీ కుసుమప్రియా ।
మహతీ మేరునిలయా మందార కుసుమప్రియా ॥ 148

వీరారాధ్యా విరాడ్రూపా విరజా విశ్వతోముఖీ ।
ప్రత్యగ్రూపా పరాకాశా ప్రాణదా ప్రాణరూపిణీ ॥ 149

మార్తాండ భైరవారాధ్యా మంత్రిణీ న్యస్తరాజ్యధూః ।
త్రిపురేశీ జయత్సేనా నిస్త్రైగుణ్యా పరాపరా ॥ 150

సత్యజ్ఞానానందరూపా సామరస్య పరాయణా ।
కపర్దినీ కళామాలా కామధుక్కామ రూపిణీ ॥ 151

కళానిధిః కావ్యకళా రసజ్ఞా రసశేవధిః । 152

OTHER BOOKS THROUGH MASTER K. PARVATHI KUMAR

The following books are available in: English (E), German (G), Spanish (S), French (F), Hebrew (H), Telugu (T), Hindi (HI) and Kannada (K) languages.

1.	Agni (E/G/S)	60-00
2.	Amanaskudu (T/K)	18-00
3.	Antardarsana Dhyanamulu (T)	100-00
4.	Anveshakudu (T)	60-00
5.	Asangudu (T)	15-00
6.	Ashram Leaves (E/G/S)	100-00
7.	Ayurvedic Principles (E)	
8.	Bharateeya Sampradayamu (T/Hi)	10-00
9.	Cow ('Govu' Mahatyam Vivarana) (E/T/K)	20-00
10.	Devapi Maharshi Bodhalu (T/Hi)	60-00
11.	Dhanakamuni Katha (T)	25-00
12.	Doctorine of Eternal Presence (E)	10-00
13.	Gayatri Mantra - Avagahana (T)	10-00
14.	Geetopanishad - Gnana Yogamu (T)	25-00
15.	Geetopanishad - Karma Yogamu (T)	20-00
16.	Geetopanishad - Sankhya Yogamu (T)	25-00
17.	Geetopanishad - Karmasanyasa Yogamu (T)	20-00
18.	Geetopanishad - Dhyana Yogamu (T)	40-00

19. Good Friday (E/G/S/F/H) 10-00
20. Gurupaduka Sthavam (E)
21. Health & Harmony (E) 120-00
22. Hercules-The Man and the Symbol (E/G/S/F) 100-00
23. Himalaya Guru Parampara (T/Hi) 12-00
24. Jupiter-The Path of Expansion (E/G/S) 40-00
25. Jyotirlinga Yatra (T) 20-00
26. Katha Deepika (T) 40-00
27. Listening to Invisible Master (E/G/S/F/H) 20-00
28. Lord Maitreya-The World Teacher (E/G/S/F/H)
29. Maitreya Maharshi Bodhalu (T/Hi) 60-00
30. Mana Mastaru Garu (T) 60-00
31. Mantrams-Their Significance and Practice (E/G/S) 35-00
32. Maria Magdalena (E/S/G/F)
33. Marriage-A Sacrament (E)
34. Maruvu Maharshi Bodhalu (T/Hi) 60-00
35. Master C.V.V. (Birthday Message) (T) 30-00
36. Master C.V.V. Noothana Yogamu (T) 20-00
37. Master C.V.V. Yogamu (T) 20-00
38. Master C.V.V. Yogamu-Karma Rahityamu (T) 10-00
39. Master C.V.V. - May Call !(E/G/S) 100-00
40. Master C.V.V. - May Call ! II (E) 100-00

41.	Master C.V.V. The Initiator - Master E.K. The Inspiror (E)	15-00
42.	Master C.V.V. - Saturn Regulations	125-00
43.	Master E.K. - The New Age Teacher (E/G/S)	70-00
44.	Mithila-A New Age Syllabus (E/G/S)	100-00
45.	Occult Meditations (E/G/S)	100-00
46.	Omkaram (T)	30-00
47.	On Change (E/G/S)	50-00
48.	On Healing (E/G/S)	100-00
49.	On Love (E/G/S)	50-00
50.	On Service (E/G/S)	50-00
51.	On Silence (E/G/S)	50-00
52.	Pranayamam (T)	10-00
53.	Prayers (E/G/S)	100-00
54.	Rudra (E/G/S)	30-00
55.	Sankhya - The Sacred Doctrine (E/G/S)	75-00
56.	Saraswathi - The Word (E/G/S)	60-00
57.	Saturn-The Path of Systematised Growth (E/G/S)	40-00
58.	Shodasopachara Pooja - Avagahana (T)	10-00
59.	Sound-The Key and its Application (E/G/S)	40-00
60.	Spiritualism - Business and Management (E/G/S)	25-00
61.	Sri Dattatreya (E/G/S/T/Hi)	33-00

62.	Sri Gurupaduka Sthavam (T)	30-00
63.	Sri Krishna Namamrutham (T)	25-00
64.	Sri Lalitha-1 (T)	40-00
65.	Sri Lalitha-2 (T)	40-00
66.	Sri Lalitha-3 (T)	40-00
67.	Sri Lalitha-4 (T)	40-00
68.	Sri Lalitha-5 (T)	40-00
69.	Sri Lalitha-6 (T)	40-00
70.	Sri Lalitha-7 (T)	40-00
71.	Sri Sastri Garu (E/G/S/F/T/H)	40-00
72.	Sri Shiridi Sai Sayings (E/G/S/T/Hi)	80-00
73.	Steps on Silence (E)	75-00
74.	Suvarna Sopanamulu	
75.	The Aquarian Cross (E/G/S)	100-00
76.	The Aquarian Master (E/G/S)	75-00
77.	The Doctorine of Ethics (E)	35-00
78.	The Etheric Body (E/G/S)	
79.	The Path of Synthesis (E)	40-00
80.	The Splendor of Seven Hills (E/T/Hi)	15-00
81.	The Teachigs of Lord Sanatkumara	150-00
82.	The Theosophical Movement (E/G/S)	60-00
83.	The White Lotus (E/G/S)	20-00
84.	Time - The Key (E/G/S)	

85.	Uranus - The Alchemist of the Age	150-00
86.	Venus - The Path of Immortality (E/G/S)	80-00
87.	Violet Flame Invocation (E/G)	60-00
88.	Vrutrasura Rahasyam (T)	35-00
89.	Varunagraha Prabhavamu (T)	22-00
90.	Wisdom Buds (E/S)	20-00
91.	Wisdom Teachings of Vidura (E/G/S)	80-00
92.	Moon & Spiritual Astrology (S)	
93.	The Death & Reincarnation (S)	
94.	Commentary on Om Namonarayanaya (S)	
95.	Master Jesus, Life and Teachings (S)	
96.	The Science of Ayurveda & Homoeopathy (S)	
97.	The Teachings of Master D.K. (S)	
98.	The Human Constitution (S)	
99.	The Masters of Wisdom (S)	
100.	The Path of Meditation (S)	
101.	Stories for Disciples (S)	
102.	Spirituality in Daily Life (S)	
103.	Special Practices for Disciples (S)	
104.	Fundamentals of Health & Healing (S)	
105.	Ganesha, The Cosmic Lord of Groupings (S)	
106.	Astrology and Healing (S)	

DHANISHTA OTHER PUBLICATIONS

1.	Puranapurushuni Pooja Vidhanam (T)	10-00
2.	Sarannavaratra Pooja Vidhanamu (T)	30-00
3.	Sri Dattatreya Pooja Vidhanamu (T)	10-00
4.	Sri Hanuman Chalisa (T)	15-00
5.	Sri Mahalakshmi Pooja Vidhanamu (T)	12-00
6.	Sri Rama Pooja Vidhanamu (T)	10-00
7.	Sri Siva Hridayamu (T)	5-00
8.	Sri Siva Pooja (T)	15-00
9.	Sri Soukumarya Satakam (T)	10-00
10.	Sri Surya Pooja Vidhanamu (T)	7-00
11.	Sri Venkateswara Pooja Vidhanamu (T)	8-00
12.	Vinayaka Vratakalpamu (T)	25-00
13.	Vishnu Sahasranamam (T)	12-00
14.	Sri Rama Charitramu (T)	
15.	Sri Subrahmanya Pooja Vidhanamu (T)	10-00
16.	Sri Yoga Ganapathi Pooja Vidhanamu (T)	12-00
17.	Sri Lalitha Sahasranama Sthotram (T)	10-00